

Úvodní slovo

Základní škola a mateřská škola Hovorčovice je novou školou, kde rozvíjíme nadání, charakter a tvořivost dětí. Základní cíl práce našich pedagogických pracovníků nespočívá v hledání a zjišťování toho, co konkrétní žák neumí, co se nenaučil, co nezvládl, ale v umění učit prožitkem, ve zjišťování, podporování a vyzdvihování toho, co dané dítě dokáže, v čem vyniká. Podporujeme u dětí sebedůvěru a kladné sebehodnocení, tvořivé myšlení a schopnost být za své jednání zodpovědný. Každý žák má možnost zažít svůj školní úspěch a právě ten rozvíjí jeho pozitivní vztah ke vzdělávání. Respektujeme každého a ke všem žákům přistupujeme individuálně podle jejich potřeb.

„Neučíme se pro školu, ale pro život.“
latinské přísloví

Historie školy

Historie pravidelné školní docházky v obci Hovorčovicích sahá do školního roku 1948/1949, avšak z důvodů malého počtu žáků byla činnost školy ke konci školního roku 1999/2000 zrušena.

Po patnácti letech byla naše škola 1.9.2015 opět slavnostně otevřena. Původní budova školy získala nový vzhled a zároveň k ní byla přistavěna další, nová část, čímž se její kapacita rozšířila na počet 150 žáků. Tato budova slouží pro 1. stupeň. Vzhledem k potřebě návaznosti přechodu žáků na 2. stupeň, byla v obci vybudována další školní budova, která byla otevřena již po dvou letech, a to 1.9.2017; tím se ZŠ v Hovorčovicích stala plně organizovanou školou. Za znovuotevření školy patří velký dík Obci Hovorčovice, která měla odvahu pustit se do výstavby obou budov.

Charakteristika školy

Škola sdružuje:

1. Základní školu - kapacita: 389 žáků.

1.1. Školní družinu při základní škole - kapacita: 172 žáků.

1.2. Školní jídelnu (vývařovna a výdejna) při základní škole - kapacita: 402 strážníků.

2. Mateřskou školu kapacita: 88 dětí.

2.1. Školní jídelnu (vývařovna a výdejna) při mateřské škole – kapacita: 102 strážníků.

Základní škola a mateřská škola Hovorčovice, p.o. poskytuje základní a předškolní vzdělávání. Směřuje k naplnění kompetencí stanovených rámcovým vzdělávacím programem pro základní a předškolní vzdělávání.

Výuka v naší škole probíhá ve třech budovách:

1. Mateřská škola je čtyřtřídní a sídlí v samostatném objektu, odděleně od základní školy, v ulici Bořanovická 114, v obci Hovorčovice, s přilehlou školní zahradou.
2. Základní škola pro žáky 1. stupně, s částí školní družiny a dílnami, sídlí v ulici Revoluční 903, v obci Hovorčovice; jedná se o objekt vytvořený v roce 2015,

částečně zrekonstruovaný a částečně nově dostavěný, včetně nového vybavení všech vnitřních prostor.

3. **Základní škola** pro žáky 2. stupně s částí školní družiny, s tělocvičnou a jídelnou, sídlí v ulici U Rybníka 930, v obci Hovorčovice; jedná se o objekt nově postavený v roce 2017, včetně nového vybavení všech vnitřních prostor.

Obě budovy základní školy jsou v bezprostřední docházkové vzdálenosti, a tak žáci mohou plynule přecházet z jedné do druhé budovy. U obou budov základní školy se nachází školní zahrada a přilehlý prostor pro parkování, ze kterého je možný bezbariérový přístup. Bezbariérový pohyb ve škole je umožněn díky zbudovaným výtahům.

Základní škola

Vzdělávání žáků základní školy probíhá v rámci 1. a 2. stupně základního vzdělávání. Tato základní škola má charakter plně organizované školy s maximální kapacitou 390 žáků. Škola je v tomto školním roce koncipována do 9 tříd, přičemž pokud nám to kapacita prostor dovolí, otevíráme i jednu třídu přípravnou, pokud rodiče projeví o tuto třídu dostatečný zájem. Žáci, kteří absolvují naši rodinnou školu a dokončí 1. stupeň, jsou kvalitně připraveni do tříd 2. stupně. Pro třídy základní školy máme vypracovaný Školní vzdělávací program s tématem „ŠKOLA PLNÁ BAREV“.

ŠVP základní školy – viz příloha 1.

Přípravná třída

Ve školním roce 2017/2018 naše škola z důvodu nedostatečného zájmu ze strany rodičů přípravnou třídu neotevívá.

Školní družina

Školní družinu mohou navštěvovat žáci 1. stupně denně od 12:00 do 17:00 hodin. Družina má kapacitu 180 dětí, děti mohou využívat vyhrazené učebny školy, tělocvičnu, dílny a školní zahradu.

ŠVP Školní družiny – viz příloha 2.

Autoevaluace školy

Autoevaluace jednotlivých tříd je nedílnou součástí autoevaluace celé školy.

Hlavním cílem autoevaluace je zhodnocení, jak funguje školní vzdělávací program, škola, jaké je prostředí školy, v němž se realizuje výuka. Nutností je vymezení oblastí, cílů, kritérií, nástrojů a časového rozvržení evaluačních činností.

AUTOEVALUACE ŠKOLY

ZAMĚŘENÍ	CÍLE <i>zjišťujeme:</i>	UKAZATELE <i>Sledujeme:</i>	NÁSTROJE	ČAS
Soulad realizovaného vzdělávacího programu	- klíčové kompetence - strategie - výstupy	- rozvíjení kompetencí při výuce - realizaci	- hospitace - dotazník učitelům - účast žáků	- průběžně - na konci školního roku - průběžně

se ŠVP ZV		projektů	v soutěžích	
Výsledky vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> - úspěšnost a výsledky vzděl. procesu - porovnání úspěšnosti s jinými školami stejného typu i vzhledem k ostatní populaci 	<ul style="list-style-type: none"> - klasifikace - výsledky soutěží, úspěšnost prezentací školy na veřejnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - prověřování znalostí, portfolio - soutěže, prezentace 	<ul style="list-style-type: none"> - průběžně, čtvrtletně - průběžně
Individuální vzdělávací potřeby žáků	<ul style="list-style-type: none"> - sebeobsluha - základy společ. chování - orientace v okolí - soustředění na práci - chování v kolektivu 	<ul style="list-style-type: none"> - soběstačnost - chování žáka - znalost a bezpečný pohyb v okolí školy a domova - přístup k jednotlivým činnostem - dodržování pravidel 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelná denní činnost a modelové situace - vycházky a modelové situace - plnění krátkodobých úkolů - úroveň vztahů v kolektivu 	vše průběžně
Vyučování a školní klima	<ul style="list-style-type: none"> - efektivita výuky, metody a formy výuky - spokojenost žáků - spokojenost učitelů - vliv klimatu třídy na výsledky vzdělávání - vliv projektů a akcí školy na šk. klima 	<ul style="list-style-type: none"> - úroveň znalostí, výsledky soutěží - zapojení do činností - aktivity nad rámec pracovní náplně - klima třídy - spokojenost a aktivní účast žáků 	<ul style="list-style-type: none"> - hospitace, výsledky soutěží - statistické vyhodnocení - dotazník, SWOT analýza - hospitace, dotazník pro žáky, školní výsledky - statistické vyhodnocení 	<ul style="list-style-type: none"> - průběžně - dle potřeby - na konci školního roku - průběžně, dle potřeby - bezprostředně po akci
Práce učitelů	<ul style="list-style-type: none"> - aktivizační metody - sebevzdokonalování - promyšlený cíl výuky - spolupráce s kolegy a rodiči 	<ul style="list-style-type: none"> zájem žáků o předmět - sebevzdělávání a aplikace nových poznatků - soulad práce se ŠVP - účast na aktivitách školy 	<ul style="list-style-type: none"> - vzdělávací výsledky - hospitace, dotazník - hospitace, pedagog. rady - předmětové komise, 	<ul style="list-style-type: none"> - průběžně - průběžně, na konci šk. roku - průběžně - průběžně, na konci šk.

			přehled akcí školy, dotazník pro rodiče	roku
Vedení školy	<ul style="list-style-type: none"> - manažerské schopnosti - organizační schopnosti - postavení školy 	<ul style="list-style-type: none"> - klima školy, vybavenost školy - zabezpečení chodu školy - názor veřejnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - dotazník - dotazník - dotazník pro rodiče, akce školy 	<ul style="list-style-type: none"> - na konci šk. roku - na konci šk. roku - průběžně
Hodnocení žáků	<ul style="list-style-type: none"> - úroveň znalostí - aplikace znalostí - chování 	<ul style="list-style-type: none"> - kvantita a kvalita znalostí - úspěšnost v akcích, projektech, soutěžích, řešení problémových situací - vztahy v kolektivu, chování na veřejnosti, morální postoje 	<ul style="list-style-type: none"> - zkoušení, testy, portfolio - pozorování - pozorování - dotazník pro učitele 	<ul style="list-style-type: none"> - průběžně - průběžně - průběžně - na konci školního roku
Hodnocení	<ul style="list-style-type: none"> - nástroje hodnocení - motivační hodnocení - kritéria hodnocení 	<ul style="list-style-type: none"> - pestrost a rozmanitost způsobů hodnocení - aktivita žáků (odbourání strachu ze známek) - dodržování klasifikačního řádu 	<ul style="list-style-type: none"> - hospitace - hospitace, dotazník - hospitace, pedagog. rady, 	<ul style="list-style-type: none"> - průběžně - průběžně, na konci šk. roku - průběžně, čtvrtletně
Spolupráce s rodinami žáků a s veřejností	<ul style="list-style-type: none"> - spolupráce s rodiči - spolupráce s dotčenými organizacemi - spolupráce s veřejností 	<ul style="list-style-type: none"> - účast rodičů na třídních schůzkách, akcích školy - exkurze, přednášky, apod. - veřejné akce 	<ul style="list-style-type: none"> - statistika - měsíční plán - měsíční plán 	<ul style="list-style-type: none"> - čtvrtletně - průběžně, čtvrtletně - průběžně, čtvrtletně.

Shrnující závěry z prováděné autoevaluace jsou prezentovány na pedagogických radách. Současně se stávají součástí analýzy školního roku a dalších materiálů požadovaných k vyhodnocování změn ve škole. Průběžně budeme vyvíjet další vyhodnocovací nástroje, které budou rozvíjet kvalitu žakovských výstupů a volbu vzdělávacích strategií.

Mezi autoevaluační mechanismy patří pravidelné vzájemné hospitace učitelů, určení mentorů začínajícím a novým učitelům, „stínování“ učitelů partnerských škol, naslechy studentů pedagogických fakult, kontrolní a hospitační činnost vedení školy a podobně.

Autoevaluace školy bude probíhat jednou za 5 let v těchto oblastech:

- obsah a průběh vzdělávání
- podpora školy žákům
- spolupráce s rodiči
- vliv vzájemných vztahů školy – žáků – rodičů a dalších osob na vzdělávání
- výsledky vzdělávání
- vedení a řízení školy
- mimovýukové aktivity

Na základě výsledků vlastního hodnocení bude utvářen a doplňován Plán pedagogického rozvoje školy.

Příloha č. 1

ŠVP základní školy

Školní vzdělávací program „Škola plná barev“

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Škola plná barev, jejíž činnost vykonává Základní škola a mateřská škola Hovorčovice, příspěvková organizace, Revoluční 903, 250 64 Hovorčovice, a vstupuje v platnost dnem **1.9.2015**, vydán pod č. j.: ZSH_01a/2015/JHi/SM.

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název programu: Školní vzdělávací program „Škola plná barev“

Předkladatel:

Základní škola a mateřská škola Hovorčovice, *příspěvková organizace*

Adresa: Revoluční 903, 250 64 Hovorčovice

Kontakty: www.skolahovorcovice.cz

e-mail: info@skolahovorcovice.cz

Ředitelka školy: Mgr. Jana Hirková

Koordinátor ŠVP: Mgr. Jana Hirková

Právní forma: příspěvková organizace

IČ: 70999431

Red IZO: 600051561

Zřizovatel

Název: Obec Hovorčovice

Adresa: Revoluční 33, 250 64 Hovorčovice

Kontakty: tel. 283 933 123

Platnost dokumentu od 1. září 2015

Aktualizováno dne 14.7.2016 (aktualizace proběhla na základě těchto legislativních změn: novela školského zákona č. 82/2015 Sb. a vyhláška č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných), **dne 27.10.2016** na základě doporučení ČSI, dne **31.8.2017** na základě rozšíření školy o 2. stupeň ZŠ (ročníky 2. stupně budou dorůstat postupně, v tomto školním roce jde zatím jen o 6. ročník).

Podpis ředitelky školy: *Mgr. Jana Hirková*

Razítko školy: *(otisk hranatého razítka)*

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Úplnost, velikost a umístění základní školy:

Základní škola Hovorčovice (dále ZŠ) je obecní, plně organizovaná základní škola v klidnější zóně obce Hovorčovice, umístěná na oploceném pozemku. Je základní školou, která poskytuje až 390 žákům základní vzdělání od 1. do 9. ročníku základní školy.

2.2 Základní škola

Vzdělávání žáků základní školy probíhá na 1. a 2. stupni. Základní škola má charakter rodinné školy. Jednotlivé ročníky ZŠ kombinujeme do tříd tak, aby žáci mohli během výuky pracovat kooperativně a jejich vzájemné působení bylo všestranně prospěšné.

Škola vlastní svou zahradu, která je využívána jak k výuce praktických činností nebo k běžné výuce v letním období, tak k relaxaci a pro rekreační přestávky. Na školní zahradě je zákoutí s posezením a prostor k aktivnímu trávení volného času.

Školní budova 1. stupně je tvořena původní zrenovovanou stavbou a novou přístavbou, obě části jsou propojené spojovací budovou, ve které se nalézá schodiště. Budova 2. stupně je nově postavena, členěna na přízemí a dvě patra a přiléhá k ní i nově zbudovaná tělocvična. V této budově je zároveň i jídelna pro oba stupně ZŠ. Obě budovy jsou prostorné a světlé, chodby jsou vhodné pro aktivní odpočinek o přestávkách. Interiér školy je barevný, vyzdobený žakovskými pracemi a květinami. Třídy jsou prostorné, teplé, světlé, kompletně nově vybavené.

Umělecká akademie při ZŠ

Při základní škole působí zároveň Umělecká akademie pro děti i dospělé, která nabízí zájemcům kroužky jak v oblasti hudební, dramatické, tak v oblasti pohybové.

Činnost Akademie je přímo propojená se ZŠ - učitelé Akademie zajišťují výuku hudební výchovy v ZŠ, mají možnost podchytit talentované žáky a současně zapojit do společných vystoupení a aktivit i ostatní žáky školy a jejich rodiče. Stmelovacím článkem Akademie a ZŠ – žáků i pedagogů – je pěvecký sbor a do budoucna i společný orchestr, v kterém se budou moci uplatnit všichni žáci bez rozdílu úrovně, věku a oborového zaměření, i jejich rodiče. Obousměrným propojením Akademie a ZŠ se významně zvýší hudební gramotnost všech žáků školy a současně to umožní podchytit a rozvíjet talentované žáky. Akademie se se svou otevřeností a všestranností zároveň stala klíčovým nástrojem komunitního života obce Hovorčovice.

2.3 Vybavení školy:

Výuka probíhá v kmenových třídách a odborných učebnách (jazyková učebna, hudebna, dílny, tělocvična, žakovská knihovna). Součástí školy je i školní družina, která využívá pro svoji činnost družinovou hernu a školní zahradu. Co se týče materiálních a technických podmínek, vybavení všech odborných učeben i kmenových tříd je nové a na velmi dobré úrovni. ZŠ využívá především velké množství didaktických, názorných i relaxačně-kompenzačních pomůcek.

Všechny učebny jsou zařízeny novým a moderním, pro individuální výuku vhodným nábytkem. Za zmínku stojí vybavení všech učeben ZŠ interaktivními tabulemi. Škola se snaží každoročně

investovat značnou část finančních prostředků na nákup nového vybavení, nových učebních pomůcek, učebnic a didaktických pomůcek a her.

2.4 Silnými stránkami školy jsou zejména:

- Rodinné a vlídné prostředí, ve kterém se budou žáci cítit bezpečně a dobře,
- výchovná a vzdělávací strategie školy odpovídá školnímu vzdělávacímu programu, možnostem školy (učitelů) a potřebám všech žáků (systém individualizace je propracován do všech úrovní výchovy a vzdělávání, jak školních tak i mimoškolních),
- osobnostní a sociální výchova, podpora osobnostního rozvoje dětí, rozvoj jejich sociálních kompetencí (OSV – dle projektu Odyssea)
- prostor pro sdílení názorů všech zúčastněných (vzájemná úcta a partnerská komunikace vedoucí k pocitu důvěry, důvěra žáků v pomoc dospělých),
- nové materiální vybavení školy s moderními pomůckami,
- účinný informační systém v komunikaci uvnitř školy i v komunikaci směrem k veřejnosti (v roce 2016 jsme získali 1. místo v soutěži Scoolweb),
- nadstandardní podpora profesního rozvoje všech zaměstnanců školy se zaměřením na konstruktivní komunikaci a osobnostně sociální růst,
- zajištění podpůrných pedagogických služeb (péče speciálního psychologa, asistentů učitele, popř. školního psychologa),
- každoroční odborné výcviky podporující zdraví žáků (plavání, bruslení, jógová cvičení pro děti, zdravé vaření, apod.),
- aktivní začlenění praktické výuky a cvičení do vzdělávání – pěstičství, dílny, chovatelství, terénní sledování a výzkumy (prvouka, přírodověda, vlastivěda),
- svébytné postavení školní družiny s důrazem na osobnostní a sociální rozvoj žáků,
- mimoškolní aktivity pro žáky naší školy i veřejnost (Umělecká akademie, přírodovědné, technické, sportovní kroužky apod.),
- škola bez bariér.

2.5 Charakteristika zaměstnanců školy:

Počet zaměstnanců ZŠ – 44

- ředitelka školy - 1
- pedagogové -22
- asistenti pedagoga - 4
- vychovatelky školní družiny - 5
- provozní zaměstnanci - 13

2.6 Charakteristika žáků:

Žáky základní školy jsou především děti místní, ale i děti z přilehlých obcí. Žáci jsou do naší základní školy přijímáni po řádném zápisu, který je nově, od r. 2017, vypisován v době od 1. do 30. dubna kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku; přesný termín zápisu vypisuje ředitelka školy.

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně

Těmto žákům ve smyslu poruch učení vypracováváme ve spolupráci s rodiči a poradenským zařízením buď PLPP (plán pedagogické podpory), a to pro žáky v 1. stupni podpůrných opatření nebo IVP (individuální vzdělávací plán) pro žáky 2. - 5. stupně podpůrných opatření, který je doporučován školským poradenským zařízením a rodiče o tento IVP požádají. Naše škola nemá specifické třídy pro tyto žáky; žáci jsou začleňováni do běžných tříd, kde s nimi všichni učitelé pracují individuálně a efektivně. Připravují jim předtištěné texty na doplňování, zkracují jim diktáty, žáci mají více času na kontrolu a odůvodňování, mají předtištěná zadání příkladů a slovních úloh, mohou používat určené kompenzační pomůcky (specifické didaktické pomůcky, tabulky apod.), při skupinové práci si sami vyberou dostupný úkol. Tito žáci jsou

často povzbuzování, je jim tolerován přiměřený neklid a únava. Škola těmto dětem umožňuje tzv. nápravy a odbornou další pomoc při hodinách, kde učitelé pomáhají žákům, kteří vyžadují podpůrná opatření. Pokroky i neúspěchy žáka jsou pravidelně konzultovány s rodiči, dětskou psychologkou, učitelé a žákem, je vyzdvížen důraz na práci rodičů se žákem doma. Škola je schopna na základě žádosti rodičů zprostředkovat žákovi pomoc dalších specializovaných pracovišť a center.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána „minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů“ v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV; pokud bude takový žák navštěvovat naši školu, bude tato minimální doporučená úroveň doplněna ke každému tematickému celku vzdělávacího oboru.

Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP)

Péči o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně zajišťuje především výchovný poradce formou individuální péče, skupinové péče popř. kombinací obojího. Rozsah a obsah péče je individuální, závisí na potřebách konkrétního žáka.

PLPP (plán pedagogické podpory) sestavuje třídní učitel ve spolupráci s ostatními pedagogy, kteří v dané třídě vyučují a zejména za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu a týká se 1. stupně podpůrných opatření; před jeho zpracováním probíhají rozhovory se všemi vyučujícími konkrétního žáka, s cílem najít a stanovit vhodné metody práce, aby si žák co nejlépe dokázal osvojit dovednosti a znalosti. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným; tento PLPP je pravidelně po 3 měsících vyhodnocován. Nedílnou součástí celkové pedagogické podpory je úzká spolupráce výchovného poradce se zákonnými zástupci žáků, s třídními učiteli a ostatními vyučujícími. Pro žáky, zákonné zástupce a učitele má výchovný poradce konzultace s možností individuální domluvy termínu.

Žáci, kteří jsou zahrnuti do 2. - 5. stupně podpůrných opatření, mají vypracován individuální vzdělávací plán (IVP), na základě žádosti zákonného zástupce, který vychází z doporučení poradenských zařízení (PPP, SPC). IVP obsahuje rozsah, způsob a průběh poskytování individuální péče žákovi s uvedením stupně podpůrného opatření, dále pak časové a obsahové rozvržení učiva, způsob hodnocení a možnost úpravy posunutí klasifikačního období. Také obsahuje seznam kompenzačních, rehabilitačních a didaktických materiálů potřebných při vzdělávání, potřebu asistenta pedagoga nebo dalšího pedagogického pracovníka. IVP může být během roku upravován dle potřeby žáka. Při tvorbě IVP využíváme metodickou podporu školního poradenského pracoviště a metodickou podporu na Metodickém portále RVP.CZ.

O zařazení dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami do školy rozhoduje ředitelka školy po dohodě s rodiči či zástupci dítěte, a to na základě lékařského a speciálně pedagogického vyšetření s přihlédnutím k možnostem školy (architektonické řešení, asistent pedagoga, počet žáků ve třídě, zabezpečení kompenzačními či edukačními pomůckami) i místním specifickým (dopravní obslužnost, dostupnost zdravotně sociální péče, vzdálenost jiné školy od bydliště dítěte atd.).

Žákům s vadou řeči, která nevyžaduje úpravu vzdělávacího programu, bude poskytnuta přiměřená logopedická péče, možnost vypracovávat zadané úkoly převážně písemně, např. s dopomocí PC, notebooku. Žákům sluchově postiženým, kteří se budou schopni integrovat do běžné odpovídající třídy, bude poskytnuta přiměřená péče, např. tlumočnickem do znakové řeči, zajištěním speciálních pomůcek a možnost práce na PC, notebooku.

Žákům zrakově postiženým, kteří se budou schopni integrovat do běžné třídy, pomůžeme v nácvičku orientace a přiměřeného samostatného pohybu a sebeobsluhy, zajistíme odpovídající zvukové a audiovizuální pomůcky a budeme dbát na jeho zrakovou hygienu.

Žákům s tělesným postižením, které mu umožní zapojit se do režimu běžné třídy, přizpůsobíme umístění jeho kmenové třídy tak, aby mu byla nejsnáze dostupná. Bez

přítomnosti svého asistenta se v naší škole může pohybovat v rámci prostor, jež jsou bezbariérově zpřístupněny. Těmto žákům je naše škola schopná připravit speciální odpovídající tělesná cvičení, vypracovat a plnit konkrétní rehabilitační programy podle typu zdravotního postižení. Žáci se do výuky zapojí s dopomocí odpovídajících kompenzačních pomůcek.

Všem žákům s tělesnými vadami je škola ochotná a schopná vytvořit navíc nejen materiální zabezpečení, ale i příznivé klima pro plnění ŠVP.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Škola vytváří podmínky pro úspěšné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří vyžadují podpůrná opatření 1. až 5. stupně a pro uspokojování jejich vzdělávacích potřeb. K tomu využívá tato podpůrná opatření:

- speciální metody, postupy a prostředky vzdělávání (respektování odlišných stylů učení a pracovního tempa jednotlivých žáků, častější kontrola a poskytování zpětné vazby žákovi, důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu)
- organizace a forma výuky (střídání forem a činností během výuky, využívání skupinové výuky, postupný přechod k systému kooperativní výuky, možnost vložení krátké přestávky v případě potřeby ze strany žáka)
- zařazení speciálně-pedagogické péče (redukačních cvičení)
- využívání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů
- využívání pedagogicko-psychologických služeb.

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, který zároveň koordinuje jeho činnost, dále metodikem primární prevence a školním psychologem (přiděleným škole v rámci PPP). Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.

Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných je v naší škole podporováno vypracováním IVP na ty předměty, ve kterých žák vyniká. IVP (individuální vzdělávací plán) mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP má písemnou podobu a třídní učitel při jeho tvorbě dále spolupracuje s rodiči žáka a vychází z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení; IVP je dokončen do jednoho měsíce od doručení tohoto odborného doporučení. IVP může být zpracován i na kratší dobu než je školní rok, může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Nadaní žáci řeší náročnější úkoly, pracují s pracovními sešity vyšších ročníků nebo odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, reprezentují školu na soutěžích a olympiádách, koncertech, výstavách. Je jim umožněna účast na exkurzích s vyššími ročníky, jsou zapojeni do korespondenčních kurzů středních škol, kde by následně chtěli studovat, mohou vést část vyučující hodiny, vymýšlí úkoly, kvízy,... pro ostatní spolužáky ve třídě, mohou pracovat na PC, kde řeší nadstandardní úkoly. Těmto žákům jsou přiměřeně tolerovány slabší výsledky v některých předmětech, eventuálně z nich budou na základě odborných doporučení uvolněni. I zde je důležitá spolupráce žáka, školy, rodičů a OPPP, aby se talent a nadání dítěte rozvíjely a byl zároveň splněn ŠVP. Mimořádně nadaný žák může být po vykonání odpovídajících komisionálních zkoušek přeřazen do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku.

Pravidlo pro všechny sestavené IVP (individuální vzdělávací plány)

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá

informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP řediteli školy, který je zaznamená do matriky školy.

2.7 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce:

V ZŠ probíhá několik dlouhodobých projektů (zorganizovaných napříč školou):

- **"Začínáme spolu"** (adaptační pobyty a programy k nastavení zdravé vzájemné komunikace v rámci nově vzniklých kolektivů).
- **„Příroda, zvířata a my“** (třídění odpadu, péče o životní prostředí v okolí školy, chov zvířat, apod.)
- **„Moje zdraví“** (první pomoc, pitný režim, péče o chrup, pěstitelské práce - zdravé vaření, apod.)
- **„Bezpečně na cestách“** (bezpečná cesta do školy, dopravní hřiště, cykloturistika, apod.)
- **„Celá škola čte“** (prohlubování čtenářských dovedností a kladného vztahu k četbě knih)
- **„Poznáváme moudrost stáří“** (spolupráce se seniory a podpora v jejich seberealizaci).
- **„Školní časopis“** (prezentace školního života, žákovských prací a zajímavostí, rozvíjení schopností žáků 2. stupně v oblasti medializace)
- **„Žák učitelem“** (schopnost vybraných žáků ze 2. stupně umět naplánovat a realizovat výuku, připravit pracovní listy, předat vědomosti mladším spolužákům)
- **„Školní ples“** (cílem je společné setkání zaměstnanců školy, rodičů a všech příznivců školy, organizace a příprava proběhne ve spolupráci se žáky 2. stupně).

Mezinárodní spolupráce v ZŠ zatím neprobíhá, ale do budoucna ji plánujeme.

2.8 Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty:

Spolupráce rodičů s pedagogem je založena na společném úsilí připravit děti na úspěšný vstup do dalšího stupně vzdělávání. Rodiče mají možnost podílet a účastnit se školních akcí, jsou pravidelně a dostatečně informováni o průběhu a výsledcích práce svých dětí. Rodiče jsou pravidelně instruováni o speciálně pedagogických postupech; mají možnost kdykoli podle svých potřeb přijít do školy a řešit problematiku svého dítěte. Nabízíme i konzultace podporující pokroky u žáků, např. formou setkání: učitel – dítě – rodič.

Rodiče jsou zároveň oslovováni i osvětou v podobě školení a seminářů, jež se týkají problematických otázek výchovy a vzdělávání jejich dětí.

Při škole je zřízena školská rada a vzniklo i sdružení rodičů a přátel školy MROŠ (my-rodiče-obec-škola). Snažíme se vytvořit silný partnerský vztah mezi školou a zákonnými zástupci.

Mezi nejúspěšnější formy komunikace a spolupráce patří individuální konzultace a poradenská pomoc. Úspěšná dlouhodobá spolupráce probíhá na úrovni výstav a jiných prezentací prací našich žáků. Spolupracujeme s SPC, odbornými lékaři, s dotčenými odbory sociální péče, aj.

Dále jsme rozvinuli spolupráci s odborníky a lektory na osobnostní a sociální výchovu, kteří vzdělávají naše pedagogické pracovníky, a díky kterým využíváme kvalitní metodiky pro naši práci zaměřenou na učení prožitkem. Jde zejména o realizaci programů osobnostní a sociální výchovy pro naše žáky. Zároveň jsme podepsali memoranda o spolupráci s pěti školami, jde o spolupráci s MŠ, ZŠ, ale i se SŠ, v rámci kterých chceme sdílet vzájemné zkušenosti.

Další oblastí je i vzdělávání směrem k veřejnosti a pořádání přednášek a seminářů pro rodiče.

Učební plán – 1. stupeň ZŠ

Vzdělávací oblasti	Předměty	1. roč	2. roč	3. roč	4. roč	5. roč	disponibilní hodiny	Celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a lit.	6+2	6+1	7	7	7	3	36
	Anglický jazyk	0	0+2	3	3	3+1	3	12
Matematika a její aplikace	Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1	4	4	24
Informační a komunikační technologie	Informatika	0	0	0	0	1	0	1
Člověk a jeho svět	Prvouka	1+1	2	3	0	0	1	13
	Vlastivěda	0	0	0	1,5	1,5	0	
	Přírodověda	0	0	0	1,5	1,5	0	
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	0	12
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	0	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	0	10
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	1	1	1	1	1	0	5
	Třídnická hodina - osobnostní a sociální výchova (TH - OSV)	1	1	1	1	1	5	5
Celková povinná časová dotace z toho disponibilní dotace/ celkem		16+5 21	17+5 22	22+2 24	23+2 25	24+2 26	16	- 118
nepovinné předměty: VV - kreativní tvoření AJ – konverzace				1	1			2
Povolné minimum		18	18	22	22	22		102
Povolné maximum		22	22	26	26	26		122

Učební plán – 2. stupeň ZŠ

Vzdělávací oblasti	Předměty	6. roč	7. roč	8. roč	9. roč	z toho disponibilní hodiny	Celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a lit.	5	4	4	4	2	17
	Anglický jazyk	3	3	3	3		12
	Německý jazyk	0	2	2	2		6
Matematika a její aplikace	Matematika	5	4	4	4	2	17
Informační a komunikační technologie	Informatika	1	0	0	1	1	2
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	2	2		8

	Výchova k občanství a zdraví	1	1	1	2		5
Člověk a příroda	Fyzika	1	2	2	1		21
	Chemie	0	0	2	2		
	Přírodopis	2	1	2	1		
	Zeměpis	2	1	1	1		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1		12
	Výtvarná výchova	2	2	2	2	2	
Člověk a zdraví (VKZ zařazena ve VO)	Tělesná výchova	2	2	2	2		8
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti (pěstičství, technické činnosti, domácnost, volba povolání)	1	1	1	1	1	4
	Třídnická hodina - osobnostní a sociální výchova (TH - OSV)	1	1	1	1	4	4
		29	28	30	29	12	116
Volitelné předměty: DV – dramatická v. AJ – konverzace NJ - konverzace		1	1 1	1 1	1 1		8
Celkem		30	30	32	32		124
Povolené minimum		28	28	30	30		116
Povolené maximum		30	30	32	32		124

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1 Zaměření školy:

Jak vyplývá z názvu našeho ŠVP, škola je pestrobarevná, to znamená zajímavá, veselá, příjemná, založená na střídání činností, používání mnoha metod a pomůcek. Snažíme se rozvíjet v žácích kladné stránky osobnosti, ohleduplnost, přátelství a pomoc druhým, kteří ji potřebují. Velký význam pro úspěšnost školy má její atmosféra. Od estetičnosti prostředí přes mezilidské vztahy, pozitivní školní tradice, až po pocit jistoty a bezpečí.

Školní vzdělávací program naší školy vychází z koncepce Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Cílem základního vzdělávání je pomoci žákům získávat a postupně zdokonalovat klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného na situace blízké životu a na praktické jednání.

Na utváření klíčových kompetencí se podílí devět vzdělávacích oblastí. Realizace výuky v naší škole probíhá v konkrétních vyučovacích předmětech, které respektují cílová zaměření, očekávané kompetence. Výuka v jednotlivých vyučovacích předmětech ve svém souhrnu směřuje k očekávaným výstupům vzdělávacích oblastí a tedy i k dosažení klíčových kompetencí stanovených v RVP.

Vzhledem k tomu, že naše škola zakládá svůj vzdělávací program na **osobnostní a sociální výchově (OSV)**, zařadili jsme tuto výchovu do výuky třídnických hodin; v tomto předmětu se zaměřujeme na rozvoj osobnosti, sociálních dovedností a morálních postojů žáků ve škole. OSV vychází z respektu k druhým, z tvořivosti, profesionality a z odvahy všech, kteří tuto výchovu implementují do vzdělávání. Hlavním cílem OSV je osobnostní a sociální rozvoj žáků - jednotlivců i třídních kolektivů; aktivní a samostatný žák s pozitivním sebehodnocením, který přijímá odpovědnost za své rozhodnutí a chování; dobré vztahy mezi žáky ve třídě a ve škole, dobré vztahy mezi žáky a učiteli, dobré vztahy mezi učiteli a rodiči, prevence rizikového chování žáků a podpora efektivního předmětového vyučování. Do vzdělávacího programu školy jsou v rámci OSV zahrnuty i prožitkové vzdělávací kurzy pro žáky, preventivní programy a jednorázové projekty.

Naše škola poskytuje:

- vyvážené, kvalitní vzdělání
- rozvíjení samostatného logického myšlení a schopnost komunikace
- podporu pro žáky i v jiných než intelektuálních oblastech, jako je hudební, pohybová, manuální, estetická oblast, apod.
- kvalitní přípravu žáků pro snadné zapojení do 2. stupně ZŠ
- uplatňování nových forem výuky (činnostní učení, práce s interaktivní tabulí a internetem, učení prožitkem, apod.)
- pomoc žákům, kteří vyžadují podpůrná opatření 1. – 5. stupně
- pomoc žákům nadaným a mimořádně nadaným
- pěkné, příjemné a rodinné prostředí
- moderní vybavení.

3.2 Cíle základního vzdělávání

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problému
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit se žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

3.3 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Jde o společné postupy na úrovni školy uplatňované ve výuce, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků.

KOMPETENCE K UČENÍ: umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Žáci v naší škole mají možnost získávat informace nejenom z učebnic, ale i z encyklopedií, příruček, internetu a výukových programů. Během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací. Informace se žáci učí porovnávat, třídít a vyhodnocovat je. Takto získané informace si mohou ověřit praktickými činnostmi. Během vyučování využíváme i informace z televize, rozhlasu, časopisů, výstav a exkurzí. Individuálním přístupem k žákům zvyšujeme jejich šanci prožít úspěch. Žáky vyšších ročníků vedeme k samostatnému organizování některých akcí, umožníme jim ve vhodných případech

realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost. Žáci se zúčastní různých soutěží (recitační, šachové, výtvarné, sportovní, apod.). Vytváříme takové situace, v nichž má žák radost z učení. Zadáváme žákům zajímavé domácí úkoly.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU: podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Problémy žáků se často snažíme řešit společně, hledáme různé možnosti jejich řešení. Vybrané správné řešení se snažíme důsledně dodržovat. Při získávání informací z různých zdrojů se často objeví i různé přístupy k problémům a různé způsoby řešení (využíváme metodu „Brainstormingu“). Žáci jsou vedeni úměrně věku k používání internetu. Podle svých schopností a dovedností se žáci zapojují do soutěží. Starší žáci připravují různé aktivity pro mladší spolužáky.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ: vést žáky k všestranné a účinné komunikaci

Komunikativní kruh – pokud mluvím já, ostatní mlčí, pokud mluví ostatní, mlčím já. Umění naslouchat ostatním. Používat prostředky neverbální komunikace – dramatická výchova. Umět rovnocenně využívat staré i moderní technologie. Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. Učíme žáky obhajovat a vhodnou formou prosazovat svůj vlastní názor. Ročníky mezi sebou spolupracují při přípravách výtvarných a ostatních výstav. Podporujeme komunikaci s dalšími školami v okolí.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ: rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých

Společně s učiteli si žáci vytvářejí pravidla chování ve třídě, přemýšlejí, čím by mohli přispět k dobrému chodu třídy a podle toho si společně s učitelkou určují úkoly, které budou plnit. Každý ve třídě musí být důležitý. Při skupinové práci se učí spolupracovat, projevují se jejich rozdílné schopnosti a zkušenosti. Vzájemně se ovlivňují. Rozvíjejí a dokončují nápady druhých. Učí se hodnotit svůj výsledek práce i výsledky druhých.

KOMPETENCE OBČANSKÉ: připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti

Žáky učíme, aby si uvědomovali, že jejich chování ve škole i mimo školu ovlivňuje smýšlení lidí o naší škole a jejich případně nevhodné chování může poškodit školu v očích veřejnosti. Učíme orientaci v kulturním a historickém dědictví regionu v návaznosti na dějiny státu a Evropy přiměřeně k věku žáků. Vedeme žáky k lásce a ochraně přírody, klademe důraz na environmentální výchovu a vedeme žáky k třídění odpadů vlastní realizací ve škole.

KOMPETENCE PRACOVNÍ: pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

Učíme žáky, aby se při plnění úkolů řídili pravidly, která si s učitelkou stanoví. Žák se snaží zvolit způsob, který by nikoho neohrožoval ani neomezoval. Nabízíme široký rejstřík různých činností. Tím, že si žáci vyzkouší práci druhých, dokážou ji lépe ocenit a vážít si ji. Porovnáváním s ostatními si žáci dobře uvědomují vlastní schopnosti a talent. Výuku doplňujeme o praktické exkurze.

3.4 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA V ŠVP

Průřezová témata jsou realizována především formou integrace do běžné výuky.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

3.4.1 OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA (dále OSV)

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova v základním vzdělávání se orientuje na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Respektuje osobnost žáka,

jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žákovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví - psychohygieně, komunikaci, mezilidským vztahům. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktických dovedností spjatých s uvedenými tématy. Vazba ke vzdělávací oblasti Člověk a příroda se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace a seberegulujícího jednání jako základního ekologického principu. Nabízí též možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí. Vazba na vzdělávací oblast Umění a kultura se týká především společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického - jako např. estetiky chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa. V osobnostní a sociální výchově lze účinně využít různých postupů dramatické výchovy. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž přispívá k realizaci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, zejména zdokonalováním dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích. Oblast OSV je zařazena do samostatného předmětu, který v každé ze tříd probíhá jednou týdně, v rozsahu jedné hodiny.

UČEBNÍ OSNOVY předmětu:

Třídnická hodina - osobnostní a sociální výchova (TH – OSV)

Cíl tohoto předmětu směřuje

1) k rozvoji osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

2) v oblasti postojů a hodnot k tomu, že:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování.

	Předmět: Třídnická hodina - osobnostní a sociální výchova	Období: 1.– 6.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
dokáže se orientovat v oblasti sebepoznávání, ovládá některé z oblastí psychohygieny	<ul style="list-style-type: none"> • charakteristika osobnosti – jaký jsem • relaxace • hry, pohybové aktivity • reflexe a sebereflexe 	1.- 6.
dokáže aktivně naslouchat a vnímat okolí, popsat odlišnosti spolužáků ve třídě a formuluje výhody (přínosy) těchto odlišností	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla komunikace • tvorba pravidel, vzájemného vycházení • hodnocení dodržování pravidel 	1.- 6.
uvědomuje si vzájemné rozdíly mezi chlapci a dívkami a buduje v rámci těchto rozdílů vzájemný respekt, projevuje respekt k základním lidským právům svých spolužáků	<ul style="list-style-type: none"> • hry, spolupráce ve smíšených skupinách, reflexe 	1.- 6.
spolupracuje při pobytu v přírodě, podporuje týmovou atmosféru	<ul style="list-style-type: none"> • aktivity v přírodě, řešení problémů, výzvové a dobrodružné aktivity • spolupráce ve smíšených skupinách, pracovní činnosti • třídní a školní projekty 	1.- 6.
osvojí si pojem i reálné použití slušné a konstruktivní komunikace, dodržuje pravidla konstruktivního rozhovoru, kultivovaně zvládá konflikty	<ul style="list-style-type: none"> • zpětná vazba, aktivní naslouchání, prevence řešení konfliktů • slušné vyjadřování a chování • cvičení rozpoznávání agresivního chování, manipulace a asertivity 	1.- 6.
dokáže tvořivě řešit mezilidské situace, používá techniky konstruktivního řešení problémů, přijímá problém jako výzvu	<ul style="list-style-type: none"> • aktivity na řešení problémů, hledání variant • řešení aktuálních problémů ve třídě – návrhy řešení • tvořivé aktivity 	1.- 6.
rozpozná projevy a užitečnost etických jevů ve vlastním životě (odpovědnost, spravedlnost, odvaha), dokáže se zodpovědně rozhodovat a jednat eticky v náročných situacích	<ul style="list-style-type: none"> • realizovaná konkrétní pomoc spolužákům nebo členům rodiny • hry a diskuzní aktivity zaměřené na objevování, formulování, sdělování 	1.- 6.

	a argumentování vlastních názorů a postojů <ul style="list-style-type: none"> • pracovní činnosti a projekty s prosociálním obsahem 	
--	--	--

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Osobnostní rozvoj

- *Rozvoj schopností poznávání* - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
- *Sebepoznání a sebepojetí* - já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
- *Seberegulace a sebeorganizace* - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- *Psychohygienu* - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích
- *Kreativita* - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- *Poznávání lidí* - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí
- *Mezilidské vztahy* - péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)
- *Komunikace* - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci
- *Kooperace a kompetice* - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

- *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti* - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

- *Hodnoty, postoje, praktická etika* - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne.

3.4.2 VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma *Výchova demokratického občana* má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, ale i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní jsou žáci více motivováni k uplatňování svých názorů v diskusích a k možnosti demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti se podílet na vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat, protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení.

Průřezové téma *Výchova demokratického občana* má blízkou vazbu především na vzdělávací oblast Člověk a společnost, v níž jsou tematizovány principy demokracie a demokratického rozhodování a řízení, lidská a občanská práva, ve kterých se klade důraz na participaci jednotlivců - občanů na společenském a politickém životě demokratické společnosti. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se uplatňuje v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti.

Průřezové téma má vazbu i na ostatní vzdělávací oblasti, zejména pak na ty, v nichž se tematizuje vztah k sobě samému i ostatním lidem, k okolnímu prostředí, k normám i hodnotám.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

1) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

2) v oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot, jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost

- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků - budoucích dospělých občanů - v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti žáků.

- **Občanská společnost a škola** - škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

- **Občan, občanská společnost a stát** - občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciací, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

- **Formy participace občanů v politickém životě** - volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí

- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování** - demokracie jako protíváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

3.4.3 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Příležitosti k realizaci tématu poskytuje na prvním stupni vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. V této oblasti se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí. Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda se uplatňuje daná problematika zejména při objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě. Významnou oblastí pro realizaci tohoto tématu se stává vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace. Český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a

prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Cizí jazyky mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní. Jsou prostředkem pro využití originálních zdrojů při poznávání života a evropské a světové kultury. Dovednosti osvojené žáky ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, zejména při práci s internetem, jsou využívány k samostatnému získávání informací o zemích Evropy a světa, o jejich životě a událostech. Tyto informace se následně stávají prostředkem pro orientaci v nabídce vzdělávacích, pracovních, kulturních a zájmových příležitostí a při navazování kontaktů. Ve vzdělávací oblasti Umění a kultura rozvíjí průřezové téma vztah k evropské a světové kultuře. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně. Dramatická výchova, jako doplňující vzdělávací obor, umožňuje žákům vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a zkoumat témata a situace na základě vlastního jednání. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví orientuje žáky v globálních problémech souvisejících se zdravím. V oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

1) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

2) v oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím

tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

- **Evropa a svět nás zajímá** - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

- **Objevujeme Evropu a svět** - naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

- **Jsme Evropané** - kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže.

3.4.4 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociálně-kulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků - příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Multikulturní výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má zejména na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Člověk a příroda.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

1) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociálně-kulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociálně-kulturních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,

- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

2) v oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociálně-kulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociálně-kulturních skupin a uznávat je

- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociálně-kulturní zázemí

- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu

- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti

- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu

- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu mohou být významně ovlivněny vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a žáků, učitelů a rodičů apod.

- **Kulturní diference** - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociálně-kulturních rozdílů v České republice a v Evropě

- **Lidské vztahy** - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžitá stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěví k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

- **Etnický původ** - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti - jejich rozpoznávání a důvody vzniku

- **Multikulturalita** - multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociálně-kulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

- **Princip sociálního smíru a solidarity** - odpovědnost a příspěví každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty.

3.4.5 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a

prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince. Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí. Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí. Ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňuje průřezové téma aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možnosti navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa. Vzdělávací oblast Umění a kultura poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí Člověk a svět práce se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

1) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožení
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni

- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

2) v oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Tematické okruhy průřezového tématu

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí. Vede žáky k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

- **Ekosystémy** - les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo - město - vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

- **Základní podmínky života** - voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy - (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpateľnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích - zásady MOV); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

- **Vztah člověka k prostředí** - naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení,

vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás).

3.4.6 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médii nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářena s různými záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu. Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře, fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb - od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Mediální výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblast Člověk a společnost, zejména tím, že média, jako sociální instituce, se podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby, umožňují hledat paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnávat jevy a procesy v evropském i celosvětovém měřítku. Propojení se vzdělávací oblastí Jazyk a jazyková komunikace se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků, osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace. V rámci vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie se pak jedná o využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací. Pozornost se obrací k věcné správnosti a přesnosti sdělení, a to jak kritickou analýzou existujících textů, tak vlastní produkcí, a k utváření návyku ověřovat si co nejdůkladněji veškeré údaje. Vztah ke vzdělávací oblasti Umění a kultura je založen na vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, jež média užívají, a jejich kombinací, a to nejen přirozeného jazyka, ale i obrazu a zvuku. Přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit artefakty umělecké i běžné mediální produkce.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

1) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)

- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

2) v oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností:

- **kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** - pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu
- **interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** - různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)
- **stavba mediálních sdělení** - příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), principy ovlivňující zábavu (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)
- **vnímání autora mediálních sdělení** - identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu
- **fungování a vliv médií ve společnosti** - organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti); role médií v politických změnách

Tematické okruhy produktivních činností:

- **tvorba mediálního sdělení** - uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba

mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení

- **práce v realizačním týmu** - redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Všechna průřezová témata jsou zpracovávána v rámci vyučovacích předmětů, forma a způsob realizace budou aktuálně upravovány dle podmínek školy a charakteru žáků a konkrétní podoba bude zahrnuta v učebních a tematických plánech.

4. UČEBNÍ OSNOVY DALŠÍCH VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ

4.1. VZDĚLÁVACÍ OBLAST **JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE**

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje na naší škole ve vzdělávacích oborech **Český jazyk a literatura** a **Cizí jazyk**. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné použití jednotlivých poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užití češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům pochopit společensko-kulturní souvislosti jazykového vyjadřování. Vytváří předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří specifických složek: komunikační a slohová výchovy, jazyková výchova a literární výchova.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce

literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Verbální i neverbální komunikace se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím Dramatické výchovy, zařazené v RVP ZV jako doplňující vzdělávací obor.

Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

1. stupeň ZŠ

Na 1. stupni je v českém jazyce naším prvořadým cílem vytvoření a upevnění dovedností ke správnému čtení a psaní. Přitom klademe důraz na čtení s porozuměním. Žáci, kteří nastupují do školy, se již dokážou česky dorozumět. Snažíme se proto tuto jejich dovednost dále rozvíjet, obohacovat jejich slovní zásobu a seznamovat je se spisovnou podobou českého jazyka. Výuku gramatiky chápeme nikoliv jako cíl, ale jako cestu, jak díky poznávání struktury jazyka rozvíjet komunikační dovednosti.

2. stupeň ZŠ

S přechodem do vyšších ročníků jde výuka cestou rozvoje jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování, vede žáky k přesnému a logickému myšlení, prohlubuje jejich obecné intelektové dovednosti. Literární učivo se zde již stává nástrojem tvořivé interpretace a produkce vlastních textů. Žáci se učí vybírat vhodné jazykové prostředky, odpovídající různým žánrům a stylům.

Předmět se vyučuje v 6. ročníku 5 hodin týdně, v 7. -9. ročníku 4 hodiny týdně.

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama

Dalším způsobem naplňování cílů vzdělávacího předmětu jsou návštěvy knihoven, práce s mediálním materiálem, mimočítanková četba, zapojování do projektů, besedy se spisovateli a významnými osobnostmi aj.

Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	Období: 1. – 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	<ul style="list-style-type: none"> • četba uměleckých, populárních a naukových textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků • uplatnění přirozené intonace 	3.
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	<ul style="list-style-type: none"> • komunikační situace: omluva, žádost, vzkaz, zpráva • dialog, mluvčí a posluchač 	1. – 3.
respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru	<ul style="list-style-type: none"> • výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů • zdvořilostní obraty 	2. – 3.
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	<ul style="list-style-type: none"> • správné použití slovního přízvuku a vhodné intonace 	3.
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení znělého hlasu • nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání 	1. – 3.
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	<ul style="list-style-type: none"> • členění jazykového projevu • dodržuje pořádek slov ve větě 	2. – 3.

na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	<ul style="list-style-type: none"> • souvislé jazykové projevy • využívání jednoduché osnovy 	3.
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	<ul style="list-style-type: none"> • dodržování hygienických návyků správného psaní 	1. – 3.
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	<ul style="list-style-type: none"> • automatizace psacího pohybu odstraňování individuálních nedostatků písemného projevu 	3.
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	<ul style="list-style-type: none"> • plynulý a úhledný písemný projev 	2. – 3.
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	<ul style="list-style-type: none"> • vyprávění pohádky nebo povídky, spojování obsahu textu s ilustrací 	2. – 3.
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, slabiky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	<ul style="list-style-type: none"> • hláskosloví, stavba slov, nauka o slově • dělení slova na řádku podle slabik 	1. – 2.
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná	<ul style="list-style-type: none"> • slova nadřazená, podřazená, souřadná a slova opačného významu • vyjmenovaná slova a slova k nim příbuzná 	2. – 3.
Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	Období: 1. – 3.
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
Žák:		
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost	<ul style="list-style-type: none"> • třídění slov • seznamování se s některými slovními druhy 	2. – 3.
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	<ul style="list-style-type: none"> • ohebné a neohebné slovní druhy 	2. – 3.
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	<ul style="list-style-type: none"> • souvislý mluvený projev • význam slov 	2. – 3.
spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	<ul style="list-style-type: none"> • věta a souvětí • spojky a jejich funkce, spojovací výrazy 	2. – 3.
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	<ul style="list-style-type: none"> • druhy vět podle postoje mluvčího výběr vhodných jazykových prostředků 	2. – 3.

odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	<ul style="list-style-type: none"> psaní i,i/y,y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; slova se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě; slova s ú/ů; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování 	2. – 3.
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	<ul style="list-style-type: none"> reprodukce textu přednes básně nebo úryvku prózy 	1. – 3.
vyjadřuje své pocity z přečteného textu	<ul style="list-style-type: none"> líčení atmosféry příběhu 	3.
rozlišuje vyjadřování v próze a poezii, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	<ul style="list-style-type: none"> základy literatury - poezie (pojmy: báseň, rým, sloka, přednes), próza (pojmy: pohádka, povídka, postava, děj, prostředí) 	3.
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	<ul style="list-style-type: none"> volná reprodukce textu, dramatisace pohádky, povídky nebo básně 	1. – 3.
Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	Období: 4. – 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	<ul style="list-style-type: none"> uvědomělé plynulé čtení přiměřeně náročných textů tiché čtení s porozuměním 	4. – 5.
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	<ul style="list-style-type: none"> vyhledávání klíčových slov, pozorné vnímání podrobností a hledání jejich významu v celku pracuje s jazykovými příručkami seznamování s odbornými gramatickými názvy (i latinskými) s ohledem na využití v cizím jazyce 	4. – 5.
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	<ul style="list-style-type: none"> orientace v textu 	4. – 5.
reprodukuje obsah přiměřeně složitějšího sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	<ul style="list-style-type: none"> vystižení jádra sdělení orientace v naučných textech přiměřených věku 	4. – 5.

Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	Období: 4. – 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla dialogu • psaní SMS • vyplnění tiskopisu • psaní projektů, příspěvků do časopisů • organizace celoškolských projektů 	4. – 5.
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	<ul style="list-style-type: none"> • porovnávání názorů, tolerance • řešení konfliktních situací 	4. – 5.
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	<ul style="list-style-type: none"> • členění vět, frázování, síla a barva hlasu 	4. – 5.
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	<ul style="list-style-type: none"> • spisovná resp. hovorová a nespisovná mluva 	4.
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	<ul style="list-style-type: none"> • spisovné tvary slov v psaném a mluveném projevu 	5.
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	<ul style="list-style-type: none"> • orientace ve stavbě textu • členění na odstavce • práce s jazykovými příručkami 	4. – 5.
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla sestavování osnovy • členění příběhu 	4. – 5.
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	<ul style="list-style-type: none"> • význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, slova opačného a stejného významu 	4.
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	<ul style="list-style-type: none"> • stavba slova 	4. – 5.
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	<ul style="list-style-type: none"> • slovní druhy a jejich třídění • tvary slov • mluvnické kategorie sloves a podstatných jmen 	4. – 5.
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	<ul style="list-style-type: none"> • práce s větou 	4. – 5.
	<ul style="list-style-type: none"> • výstavba věty, základní větné členy 	4. – 5.

odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> věta jednoduchá, souvětí smysluplné uspořádání vět jednoduchých do souvětí 	
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	<ul style="list-style-type: none"> rozmanité spojovací výrazy 	4. – 5.
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenovaná slova práce se skupinami slov s y/ý uvnitř slov hledání a dotváření slov příbuzných i,í/y,ý v koncovech podstatných a přídavných jmen 	4. – 5.
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	<ul style="list-style-type: none"> shoda přísudku s podmětem řeč přímá a nepřímá 	5.
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	<ul style="list-style-type: none"> zážitkové čtení a naslouchání nalézání příčin věcí a porozumění jim 	4. – 5.
Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	Období: 4. – 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo <i>diferenciace, etnický původ, lidské vztahy, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity</i>	Ročník
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	<ul style="list-style-type: none"> tvořivé činnosti s literárním textem volná reprodukce, dramatizace textu, ilustrace k přečtenému, vystižení děje vlastní tvorba na libovolné téma 	4. – 5.
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	<ul style="list-style-type: none"> druhy a žánry dětské literatury 	4.
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	<ul style="list-style-type: none"> literatura umělecká a věcná literatura v proměnách času lidová slovesnost 	5.
Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	Období: 6.

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí, obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	<ul style="list-style-type: none"> jazyk a jeho útvary 	6.
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	<ul style="list-style-type: none"> hláskosloví slovní přízvuk zvuková stránka 	6.
samostatně pracuje s pravidly českého pravopisu, slovníkem spisovné češtiny, s dalšími slovníky a příručkami	<ul style="list-style-type: none"> seznámení s jazykovědnými příručkami 	6.
rozlišuje a příklady v textu dokládá způsoby obohacení slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesené pojmenování, zvláště ve frazémehch	<ul style="list-style-type: none"> tvoření slov odvozování slova příbuzná stavba slova střídání hlásek při odvozování 	6.
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> pravopis vycházející ze stavby slova shoda podmětu s přísudkem koncovky jmen čárka v jednoduchém souvětí 	6.
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a používá je ve vhodné situaci	<ul style="list-style-type: none"> slovní druhy podstatná jména - obecná, vlastní, hromadná, látková, pomnožná, jejich správné tvary přídavná jména - druhy, skloňování, stupňování zájmena - skloňování, osobní a přivlastňovací číslovky – druhy slovesa – mluvnické významy 	6.
Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	Období: 7.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí, obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	<ul style="list-style-type: none"> správné užívání spisovného jazyka 	7.
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	<ul style="list-style-type: none"> odborné názvy 	7.
samostatně pracuje s pravidly českého pravopisu, slovníkem spisovné češtiny, s dalšími slovníky a příručkami	<ul style="list-style-type: none"> průběžné užívání jazykovědných příruček, ověřování spisovných tvarů 	7.

rozlišuje a příklady v textu dokládá způsoby obohacení slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesené pojmenování, zvláště ve frazémehch	<ul style="list-style-type: none"> • význam slov, synonyma, antonyma, homonyma • slovní zásoba a tvoření slov • skládání slov 	7.
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> • souhláskové skupiny • shoda podmětu a přísudku • koncovky jmen • čárka v jednoduchém souvětí 	7.
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a používá je ve vhodné situaci	<ul style="list-style-type: none"> • slovní druhy – slovo v platnosti několika slovních druhů • podstatná jména - psaní velkých písmen ve vlastních jménech a názvech, správné tvary • přídavná jména • zájmena • číslovky • slovesa – rod, vid 	7.
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě jazykových projevů podle komunikační situace	<ul style="list-style-type: none"> • tvoření vět • stavba textová 	7.
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché a v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> • věta jednočlenná, dvočlenná, větný ekvivalent • typy přísudku • rozvíjející větné členy • věta jednoduchá, souvětí 	7.
Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	Období: 8.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí, obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	<ul style="list-style-type: none"> • jazyk a jeho útvary, jazyková kultura 	8.
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	<ul style="list-style-type: none"> • slova přejatá, výslovnost 	8.
samostatně pracuje s pravidly českého pravopisu, slovníkem spisovné češtiny, s dalšími slovníky a příručkami	<ul style="list-style-type: none"> • ověřování skloňování cizích jmen, významy cizích slov 	8.
rozlišuje a příklady v textu dokládá způsoby obohacení slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesené pojmenování, zvláště ve frazémehch	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba tvoření slov • přejímání slov z cizích jazyků • význam přeneseného pojmenování 	8.

v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> • pravopis koncovek jmen a sloves • čárka ve větě jednoduché a v souvětí 	8.
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a používá je ve vhodné situaci, využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě jazykových projevů podle komunikační situace	<ul style="list-style-type: none"> • slovní druhy • podstatná jména - zvláštní • skloňování - cizí jména • slovesa - využití různých slovesných tvarů • souvětí v odborném textu a v umělecké literatuře 	8.
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché a v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> • věta jednoduchá, souvětí • základní a rozvíjející větný člen • několikanásobný větný člen, správné použití interpunkce • druhy vět vedlejších • významový poměr mezi hlavními větami • grafická stavba souvětí 	8.
Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	Období: 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí, obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	<ul style="list-style-type: none"> • slovanské jazyky, vývoj českého jazyka, útvary jazyka, jazyková kultura 	9.
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	<ul style="list-style-type: none"> • jazyková kultura • spisovná výslovnost 	9.
samostatně pracuje s pravidly českého pravopisu, slovníkem spisovné češtiny, s dalšími slovníky a příručkami	<ul style="list-style-type: none"> • vyhledávání slov cizího původu, jmen, ověřování tvarů a pravopisu, významy cizích slov 	9.
rozlišuje a příklady v textu dokládá způsoby obohacení slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesené pojmenování, zvláště ve frazémeh	<ul style="list-style-type: none"> • význam slov • slova jednoznačná, mnohoznačná • slootovorný rozbor a rozbor stavby slova • odborné názvy 	9.
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> • pravopis koncovek jmen a sloves • čárka ve větě jednoduché a v souvětí, v složitějším souvětí • psaní velkých písmen • ve jménech a názvech 	9.
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a používá je ve vhodné situaci	<ul style="list-style-type: none"> • slovní druhy • jména - druhy, tvary skloňované, skloňování - cizí vlastní jména 	9.

	<ul style="list-style-type: none"> slovesa - mluvnické významy, rod, vid 	
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě jazykových projevů podle komunikační situace	<ul style="list-style-type: none"> souvětí v odborném textu a v umělecké literatuře řeč přímá a nepřímá samostatný větný člen pořádek slov ve větě 	9.
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché a v souvětí	<ul style="list-style-type: none"> věta jednoduchá, souvětí základní a rozvíjející větný člen několikanásobný větný člen druhy vět vedlejších, souvětí podřadné významový poměr mezi hlavní větou, souvětí souřadné grafická stavba souvětí 	9.

Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA (Komunikační a slohová výchova)	Období: 6.- 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji	<ul style="list-style-type: none"> zpráva o oznámení komentář 	6. - 7.
rozlišuje objektivní a subjektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	<ul style="list-style-type: none"> oslovení osobní a úřední korespondence 	6. – 7.
rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	<ul style="list-style-type: none"> reklama, inzerát nabídkový dopis <p><i>PT: Mediální výchova (kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, stavba mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu)</i></p> <p><i>Projekt: Školní časopis</i></p>	6. – 7.
dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	<ul style="list-style-type: none"> dějový popis popis předmětu a pracovního postupu 	6. – 7.
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	<ul style="list-style-type: none"> popis osoby charakteristika 	6. – 7.
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá nonverbálních, verbálních i paralingválních prostředků řeči	<ul style="list-style-type: none"> dramatizace pohádky pantomima 	6. – 7.
zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásady komunikace a pravidla dialogu	<ul style="list-style-type: none"> dialog a monolog 	6. – 7.
využívá základy studijního čtení, vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří	<ul style="list-style-type: none"> jak se správně učit, výpisky, výtah 	6. – 7.

otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a přednese referát		
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržением pravidel navazování mezi větami	<ul style="list-style-type: none"> • souvislý životopis 	6. – 7.
využívá poznatky o jazyce a o stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem a k vlastnímu psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	<ul style="list-style-type: none"> • vypravování pohádky, pověsti • popis obrázku – uměleckého díla • líčení 	6. – 7.
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji	<ul style="list-style-type: none"> • hledání stylistické chyby v textu • hledání pravopisné chyby v textu • vybrat správnou formulaci bez chyb • funkční styly (slohové útvary) 	8. – 9.
rozlišuje objektivní a subjektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	<ul style="list-style-type: none"> • prosba, žádost, sdělení 	8. – 9.
rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	<ul style="list-style-type: none"> • reklama v médiích 	8. – 9.
dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	<ul style="list-style-type: none"> • odvolání, stížnost 	8. – 9.
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	<ul style="list-style-type: none"> • subjektivně zabarvený popis • charakteristika literární postavy 	8. – 9.
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá nonverbálních, verbálních i paralingválních prostředků řeči	<ul style="list-style-type: none"> • prezentace vlastního projektu 	8. – 9.
zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásady komunikace a pravidla dialogu	<ul style="list-style-type: none"> • diskuze a její pravidla 	8. – 9.
využívá základy studijního čtení, vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a přednese referát	<ul style="list-style-type: none"> • výtah, výklad 	8. – 9.
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržением pravidel navazování mezi větami	<ul style="list-style-type: none"> • popis zážitku z cest 	8. – 9.
využívá poznatky o jazyce a o stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem a k vlastnímu psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	<ul style="list-style-type: none"> • úvaha 	8. – 9.

Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA (Literární výchova)	Období: 6.- 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla	<ul style="list-style-type: none"> pověsti a báje, mýty legenda próza vypravěč, řeč postav 	6.
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	<ul style="list-style-type: none"> pohádka – Werich, Němcová, Macourek, Čapek, Erben 	6.
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadla nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	<ul style="list-style-type: none"> dopis, čtenářský deník 	6.
tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí literární teorie	<ul style="list-style-type: none"> lyrika, poezie, báseň, verš 	6.
rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	<ul style="list-style-type: none"> píseň, rytmus 	6.
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	<ul style="list-style-type: none"> lyrika, epika, drama, balada – K. J. Erben 	6.
uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	<ul style="list-style-type: none"> lidová slovesnost, folklor 	6.
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárně dramatickém a filmovém zpracování	<ul style="list-style-type: none"> pohádka <p><i>PT: Multimediální výchovy (kulturní diferenciacce, etnický původ, lidské vztahy, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity) – Malý princ</i></p>	6.
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	<ul style="list-style-type: none"> návštěva knihovny, vyhledávání informací pro referáty a projekty pověsti našeho kraje vypravěč a řeč postav 	6.
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla	<ul style="list-style-type: none"> povídka, novela rým, přirovnání, metafora 	7.
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	<ul style="list-style-type: none"> romaneto 	7.
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadla nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	<ul style="list-style-type: none"> referát, recenze, čtenářský deník 	7.
tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojení znalostí literární teorie	<ul style="list-style-type: none"> fantastická povídka fabule, syžet, motiv, téma 	7.
rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	<ul style="list-style-type: none"> fiktivní vyprávění, dobrodružná a detektivní próza indiánky, detektivky, rodokapsy 	7.
rozlišuje základní literární druhy	<ul style="list-style-type: none"> próza, epika, fakta, fikce literatura věcná a umělecká 	7.

a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele		
uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	<ul style="list-style-type: none"> • poetismus, volný verš 	7.
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárně dramatickém a filmovém zpracování	<ul style="list-style-type: none"> • divadlo hudební a hudebně dramatické • opera, opereta a muzikál + literární předlohy 	7.
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	<ul style="list-style-type: none"> • spisovatelé našeho kraje 	7.
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla	<ul style="list-style-type: none"> • kronika • nápisy, epigramy, epitafy 	8.
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	<ul style="list-style-type: none"> • spisovná a nespisovná čeština v literárním díle, jazykové prostředky 	8.
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadla nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	<ul style="list-style-type: none"> • knižní recenze 	8.
tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojení znalostí literární teorie	<ul style="list-style-type: none"> • vlastní deník 	8.
rozdělí literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	<ul style="list-style-type: none"> • anekdota, bajka • přísloví, rčení, pořekadla, úsloví 	8.
rozdělí základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	<ul style="list-style-type: none"> • deník • paměti, vzpomínky • biografie • autobiografie 	8.
uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	<ul style="list-style-type: none"> • starověká literatura • středověká literatura – velká epika, epos, byliny, poema 	8.
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárně dramatickém a filmovém zpracování	<ul style="list-style-type: none"> • dialog a monolog ve filmu, scénář • film, televize, literatura 	8.
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	<ul style="list-style-type: none"> • knihy • knižní kultura • časopisy, noviny 	8.
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla	<ul style="list-style-type: none"> • fejetony 	9.
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	<ul style="list-style-type: none"> • povídky – Hrabal, Pavel, Hašek, Čapek 	9.
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadla nebo filmové představení a názory na umělecké dílo	<ul style="list-style-type: none"> • filmová recenze, srovnání literárního díla a filmu • autorské divadlo • písňové texty 	9.
tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojení znalostí literární teorie	<ul style="list-style-type: none"> • povídka 	9.
rozdělí literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	<ul style="list-style-type: none"> • druhy románu, románoví autoři 	9.
rozdělí základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	<ul style="list-style-type: none"> • současná česká literatura 	9.

uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	<ul style="list-style-type: none"> • moderní česká a světová poezie 	9.
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárně dramatickém a filmovém zpracování	<ul style="list-style-type: none"> • literatura a film – okupace a 50. léta 	9.
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	<ul style="list-style-type: none"> • národní literatura • regionální literatura • regionální autoři 	9.

CIZÍ JAZYK - ANGLICKÝ JAZYK

1. stupeň ZŠ - Cílem předmětu anglický jazyk na 1. stupni je poskytnout žákům základ slovní zásoby a běžných konverzačních frází, na jednoduchých textech budovat čtenářské dovednosti a na nich pak schopnost psát. Zejména v počátcích upřednostňujeme induktivní způsob výuky před výukou deduktivní. Neučíme tedy nejdříve poučky, ale ponecháváme žákům prostor, aby si z textů říkadel, jednoduchých básní apod. sami odvodili, jak vyjádřit jiné věty. Gramatiku učíme teprve tehdy, když jsou příslušné pojmy zvládnuty v předmětu český jazyk a literatura (např. časování sloves). Velký důraz klademe na ústní projev, který procvičujeme při jednoduchých konverzačních cvičeních, při prezentaci projektů, čtení a dramatisaci komiksů, při zpěvu a na říkadlech. Vzdělávání v Cizím jazyce předpokládá dosažení **úrovně A1**, což znamená, že rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a tyto výrazy a fráze používá. Představí sebe a ostatní a klade jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní a na podobné otázky odpovídá. Jednoduchým způsobem se domluví, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu pomoci.

2. stupeň ZŠ - Cizí jazyk a Další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Vzdělávání v Cizím jazyce předpokládá dosažení **úrovně A2**, (což znamená, že rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Komunikuje prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Popíše jednoduchým způsobem svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho nejnaléhavějších potřeb).

Vzdělávání v daném vzdělávacím předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získání zájmu o studium cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu
- osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností a k aktivnímu využití účinné komunikace v cizím jazyce
- získání schopnosti číst s porozuměním přiměřené texty v daném cizím jazyce
- porozumění přiměřeně (jazykově, obsahově, rozsahem) ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí
- poznávání odlišností ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišných kulturních tradic
- pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů
- prohloubení vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a k toleranci a vytváření podmínek pro spolupráci škol na mezinárodních projektech

Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ANGLICKÝ JAZYK	Období: 2.– 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	<ul style="list-style-type: none"> číslovky (1 –20) slovní zásoba z tematických okruhů barvy, domov, rodina, škola, volný čas, oblékání, potraviny, ovoce, zelenina, nálady, tělo, zvířata, nábytek 	2.- 3.
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně	<ul style="list-style-type: none"> vyjádření souhlasu a nesouhlasu sdělení záliby reakce na pokyn 	2.- 3.
přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	<ul style="list-style-type: none"> používání slovníku s výslovností - fonetické znaky (pasivně) základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova 	2.- 3.
rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	<ul style="list-style-type: none"> otázka, zápor, rozkazovací způsob, vyjádření libosti, nelibosti, dovednosti osobní zájmena 	2.- 3.
rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	<ul style="list-style-type: none"> abeceda, hláskování (jména) 	2.- 3.

Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: ANGLICKÝ JAZYK	Období: 4. - 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojených témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	<ul style="list-style-type: none"> četba autentického textu – volný překlad 	4.- 5.
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností;	<ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba z tematických celků domov, rodina, popis osoby, škola, volný čas, 	4.- 5.

rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	oblékání, jídlo, nálady, lidské tělo, zvířata, nábytek, barvy, nákupy, příroda a počasí, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny) a číslovky 1 - 100	
rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	<ul style="list-style-type: none"> • četba textu z učebnice, vázání slov, základní slovní zásoba 	4.- 5.
vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojeným tématům	<ul style="list-style-type: none"> • tvorba otázky a záporu • porovnání zvyků a tradic v ČR a v anglicky mluvících zemích 	4.- 5.
rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, pokud má k dispozici vizuální oporu	<ul style="list-style-type: none"> • četba autentického textu 	4.- 5.
vyplní osobní údaje do formuláře	<ul style="list-style-type: none"> • tvorba množného čísla podstatných jmen, přivlastňovací a ukazovací zájmena, určení polohy předmětů, užití předložek, osobní zájmena • umí určit přítomný čas prostý u sloves ve všech osobách • otázka, odpověď, věta oznamovací v přítomném čase prostém a průběhovém 	4.- 5.
napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	<ul style="list-style-type: none"> • vyprávění o sobě, rodině, škole, popis obrázku • používá správné tvary slovesa být, mít a umět v přítomném čase, v kladu i zápor 	4.- 5.
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat	<ul style="list-style-type: none"> • příslovce, přídavná jména • porovnávání smyslu textů • reprodukce čteného a slyšeného textu 	4.- 5.
zapojí se do jednoduchých rozhovorů	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla komunikace v běžných každodenních situacích - pozdrav, poděkování, představení • reakce na otázky 	4.- 5.

<p>odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá</p>	<ul style="list-style-type: none"> • reakce na otázky mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenaruší smysl sdělení a porozumění) 	<p>4.- 5.</p>
--	---	---------------

<p>Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE</p>	<p>Předmět: ANGLICKÝ JAZYK</p>	<p>Období: 6. - 7.</p>
<p>Očekávané výstupy Žák:</p>	<p>Učivo</p>	<p>Ročník</p>
<p>rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</p>	<ul style="list-style-type: none"> • četba textu se zeměpisnou tematikou • příroda a životní prostředí, počasí, zeměpisné údaje, cestování • fonetický přepis slov, základní pravidla výslovnosti větných celků a hlásek, frázování, slovní a větný přízvuk, výška a síla hlasu, tempo řeči; fonetická transkripce • četba autentického textu • kultura, sport, moderní technologie a média, člověk a společnost 	<p>6. – 7.</p>
<p>rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • člen určitý a neurčitý • stavba věty, druhy vět podle postoje mluvčího (tvorba otázek a záporu) • zájmena osobní, přivlastňovací, ukazovací, tázací a předmětná • větný zápor • číslovky řadové a násobné • slovesné časy – přítomný prostý, průběhový, minulý prostý, modální slovesa • stupňování přídavných jmen • vyjádření zamýšlené budoucnosti, změna stavu • práce s mapou 	<p>6. – 7.</p>
<p>rozumí jednoduché a zřetelně vyslované promluvě a konverzaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, představování, omluva, reakce na omluvu, poděkování, reakce na poděkování, žádost o pomoc, přání, nákup lístku, jízdní řády, objednávka 	<p>6. – 7.</p>
<p>reaguje na jednoduché písemné sdělení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým 	<p>6. – 7.</p>

	okruhům a komunikačním situacím	
rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	<ul style="list-style-type: none"> • četba autentického materiálu • abstraktní podstatná jména • práce se slovníkem 	6. – 7.
vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	<ul style="list-style-type: none"> • osobní dopis, jednoduchý dotazník, jednoduché sdělení • zpráva • formulář • e-mail • domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost 	6. – 7.
vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	<ul style="list-style-type: none"> • popis oblíbené knížky, vypravování jejího děje, charakteristika hlavní postavy, povahové vlastnosti • detailní popis osoby, věci a události • význam podobných slov v kontextu, vypravování příběhu, pohádky • pocity a nálady, problémy mládeže • žádost o radu, dotazování se na směr a cestu 	6. – 7.
zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích	<ul style="list-style-type: none"> • orientace na nádraží, nakupování jízdenky, objednávka jídla • souhlas, nesouhlas 	6. – 7.
rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	<ul style="list-style-type: none"> • zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby • četba textů s tematikou USA • četba textů s tématem životní prostředí • předložky místa a času, spojky ve větách vedlejších, pravidla pořadí přídavných jmen, tvoření přídavných jmen příponami, tvoření a stupňování příslovcí, příslovce neurčitá • slovesné časy – minulý průběhový, vyjadřování budoucnosti, předpřítomný čas prostý, rod činný a trpný, podmiňovací způsob • zájmena vztažná, neurčitá a jejich složeniny • různé stravovací návyky • recept 	8. – 9.
rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci	<ul style="list-style-type: none"> • zdvořilé společenské fráze, poskytnutí rady, doporučení způsobu řešení problému, vyjádření zamýšlené, jisté i obecné budoucnosti • předpony, přípony • základní slovesné vazby 	8. – 9.

vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech	<ul style="list-style-type: none"> • četba autentického materiálu, časopisů a novin • adaptované literární dílo • péče o zdraví 	8. – 9.
mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech	<ul style="list-style-type: none"> • mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) • formální a neformální žádost • ilustrovaný příběh, komiks • psaní malých a velkých písmen, dělení slov, pravidla interpunkce • životopis, popis místa 	8. – 9.
napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	<ul style="list-style-type: none"> • určení slovních druhů, stavba rozvitě věty, předložky, zájmena v předmětu • tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí • referát 	8. – 9.
zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	<ul style="list-style-type: none"> • Žádost o informaci, orientace v časech podle jízdních řádů, telefonování, žádost o svolení, o službu, o pomoc • město, nákupy, móda • návrh a nabídka • příkaz a zákaz 	8. – 9.

DALŠÍ CIZÍ JAZYK - NĚMECKÝ JAZYK

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu německý jazyk:

- přispívá k chápání a objevování skutečností
- poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v rámci Evropy a světa
- snižuje jazykové bariéry
- umožňuje poznávat život lidí a kulturní tradice v německy mluvících zemích
- prohlubuje mezinárodní porozumění

Předmětem prolínají průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj, poznávání lidí, komunikace

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímají, objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova – lidské vztahy, kulturní difference, multikulturalita, etnický původ

Mediální výchova – tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu

Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola

Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: NĚMECKÝ JAZYK	Období: 7.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
umí pozdravit, rozloučit se ví, kde bydlí představí se	<ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba z tematických celků: pozdravy a rozloučení, představování se 	7.
umí představit členy rodiny řekne, co kdo dělá	<ul style="list-style-type: none"> tematické celky: moje rodina, moji kamarádi, volný čas představování se, vyjádřit souhlas a nesouhlas, sdělení záliby 	7.
umí pojmenovat činnosti podle obrázků ukáže a řekne, co kdo dělá	<ul style="list-style-type: none"> sdělení záliby a činnosti jiných 	7.
dokáže počítat do dvanácti určí celé hodiny	<ul style="list-style-type: none"> čísla (1-12) 	7.
dokáže pojmenovat školní potřeby zná jejich barvu, počet	<ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba z tematických celků: škola, školní věci 	7.
čte nahlas plynule a foneticky správně velmi jednoduché texty	<ul style="list-style-type: none"> četba textu z učebnice technika čtení základní fonetické značky slovní zásoba z tematických celků: záliby, sportovní činnosti 	7.
rozumí jednoduchým pokynům (v cizím jazyce) při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat	<ul style="list-style-type: none"> pokyny a instrukce reakce na pokyny 	7.
dokáže počítat do sta zná roční období, měsíce	<ul style="list-style-type: none"> slovní zásoba z tematických celků: mám počítač čísla (1-100) 	7.
naváže kontakt s konkrétní osobou vyžádá jednoduchou informaci řeší velmi jednoduché situace související se seznamováním	<ul style="list-style-type: none"> oslovení, reakce na oslovení otázky a odpovědi pořádek slov ve větě 	7.
čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu orientuje se v obsahu jednoduchého textu	<ul style="list-style-type: none"> četba textu z učebnice, popř. z autentického textu s porozuměním slovní zásoba z tematických celků: o prázdninách, popis cesty 	7.

vyhledává odpovědi na otázky, potřebnou informaci	<ul style="list-style-type: none"> • tvorba otázky, rozkazu 	
---	--	--

Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: NĚMECKÝ JAZYK	Období: 8.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
zvládá základy písemného projevu písemně sestaví jednoduché sdělení (např. pozdrav)	<ul style="list-style-type: none"> • písemná podoba různých forem sdělení (např. pozdrav, omluva) • odlišnosti českého a německého slovosledu 	8.
sestaví jednoduché sdělení a odpověď na sdělení	<ul style="list-style-type: none"> • krátká sdělení • tematické celky: mám narozeniny, přání 	8.
rozumí jednoduché konverzaci dvou osob a chápe její obsah a smysl	<ul style="list-style-type: none"> • oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, poděkování, žádost o pomoc • tematický celek: u nás doma 	8.
zná dny v týdnu, ví, co dělá dnes umí hodiny a vyjádří, co a kdy v průběhu dne dělá dokáže počítat do tisíce	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba z tematických celků: roční období, svátky můj den 	8.
používá abecední slovník učebnice	<ul style="list-style-type: none"> • abeceda práce se slovníkem 	8.
čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích	<ul style="list-style-type: none"> • četba textu z učebnice, popř. z autentického textu s porozuměním • slovní zásoba z tematických celků: můj týden ve škole předměty, rozvrh hodin zdraví a lidské tělo ve městě a na venkově počasí a zase prázdniny 	8.

Oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	Předmět: NĚMECKÝ JAZYK	Období: 9.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
rozumí jednoduchým pokynům (v cizím jazyce) při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat	<ul style="list-style-type: none"> • pokyny a instrukce • reakce na pokyny 	9.

čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu orientuje se v obsahu jednoduchého textu vyhledává odpovědi na otázky, potřebnou informaci	<ul style="list-style-type: none"> • četba textu z učebnice, popř. z autentického textu s porozuměním • tvorba otázky, rozkazu 	9.
aktivně se zapojí do jednoduché konverzace pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představení reakce na otázky, čas a směr, cesta 	9.
naváže kontakt s konkrétní osobou vyžádá jednoduchou informaci sestaví jednoduché sdělení a odpověď na sdělení řeší jednoduché situace související se seznamováním	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představení 	9.
čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích	<ul style="list-style-type: none"> • četba textu z učebnice, popř. z autentického textu s porozuměním • slovní zásoba z tematických celků: cestování, země a lidé • volný čas a záliby • jídlo a nápoje • nakupování • zvířata a příroda • německy mluvící země • povolání, studium 	9.
řeší jednoduché situace související se zahájením, vedením a ukončením rozhovoru a se získáváním a poskytováním základních místních, časových i jiných informací	<ul style="list-style-type: none"> • vedení rozhovoru • žádá o radu, dotáže se na směr a cestu • orientuje se ve městě 	9.
používá slovníky	<ul style="list-style-type: none"> • práce se slovníkem a slovníkem na internetu 	9.

4.2. VZDĚLÁVACÍ OBLAST **MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE**

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast

Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. Na 1. stupni jde o tematický okruh – **Čísla a početní operace**, kde si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Chápu pojem zlomek a pojem desetinné číslo. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu **Závislosti, vztahy a práce s daty** žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu **Geometrie v rovině a v prostoru** žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou **Nestandardní aplikační úlohy a problémy**, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Na 2. stupni - vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na tematické okruhy – Čísla a proměnná, Závislosti, vztahy a práce s daty, Geometrie v rovině a v prostoru, Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

V tematickém okruhu si žáci osvojují:

a) Čísla a proměnná - aritmetické operace v jejich třech složkách

- dovednost provádět operaci
- algoritmické porozumění
- významové porozumění

Žáci se učí získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním,

- seznamují se s pojmem proměnná a její rolí při matematizaci reálných situací

b) závislosti, vztahy a práce s daty

- rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa

- změny a závislosti, které analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů

c) geometrie v rovině a prostoru

- určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině, učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah, povrch a objem, zdokonalují si svůj grafický projev.

d) nestandardní aplikační úlohy a problémy

- uplatňování logického myšlení, řešení problémových situací a úloh z běžného života, tyto úlohy prolínají všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvrácení pomocí protipříkladů.

Oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	Předmět: MATEMATIKA	Období: 1.- 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
<p>používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků, čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti, užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose, provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly, řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</p>	<ul style="list-style-type: none"> • obor přirozených čísel • násobilka • zápis čísla v desítkové soustavě (číselná osa) • vlastnosti početních operací s přirozenými čísly • písemné algoritmy početních operací 	1. – 3.
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
<p>orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času, popisuje jednoduché závislosti z praktického života, doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • závislosti a jejich vlastnosti • diagramy, tabulky 	1. – 3.
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
<p>rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci porovnává velikosti útvarů, měří a odhaduje délku úsečky rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině</p>	<ul style="list-style-type: none"> • základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh • základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, koule, válec • délka úsečky; jednotky délky a jejich převody • obvod obrazce • vzájemná poloha dvou přímk v rovině 	1. – 3.
Oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	Předmět: MATEMATIKA	Období: 4. - 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník

<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p>		
<p>využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose</p>	<ul style="list-style-type: none"> • obor přirozených čísel, • přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky • zápis čísla v desítkové soustavě, a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model) • násobilka • vlastnosti početních operací s přirozenými čísly • písemné algoritmy početních operací 	<p>4. – 5.</p>
<p>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</p>		
<p>vyhledává, sbírá a třídí data čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • závislosti a jejich vlastnosti • diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády 	<p>4. - 5.</p>
<p>GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU</p>		
<p>narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran sestrojí rovnoběžky a kolmice určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru</p>	<ul style="list-style-type: none"> • základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník • základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec • délka úsečky; jednotky délky a jejich převody • vzájemná poloha dvou přímek v rovině • obvod a obsah obrazce • osově souměrné útvary 	<p>4. - 5.</p>
<p>NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY</p>		
<p>řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je</p>	<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy • číselné a obrázkové řady 	<p>4. - 5.</p>

do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	<ul style="list-style-type: none"> • magické čtverce • prostorová představivost 	
Oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	Předmět: MATEMATIKA	Období: 6.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
provádí početní operace v oboru celých čísel, vyhledá a určí nejmenší a největší prvek, rozlišuje idiomy o n-větší/menší, n-krát větší/menší, sčítá kmenové zlomky, sčítá a odčítá desetinná čísla základní operace realizuje mentálně, písemně i kalkulátorem	<ul style="list-style-type: none"> • ochutnávka • desetinná čísla • šipkové grafy • součtové trojúhelníky • krokování • indické násobení • tabulka 100 • pavučiny • součinnové čtverce • racionální čísla • algebrogramy • rovnice • zlomky • sousedé • autobus • egyptské dělení • váhy 	6.
při výpočtech zaokrouhluje, provádí odhady, účelně využívá kalkulátor	<ul style="list-style-type: none"> • desetinná čísla • součtové trojúhelníky • procenta • indické násobení 	6.
modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	<ul style="list-style-type: none"> • dělitelnost přirozených čísel • násobek, dělitel, znaky dělitelnosti • prvočíslo • nejmenší společný násobek • největší společný dělitel • parkety • tabulka 100 • součinnové čtverce • indické násobení • váhy 	6.
užívá desetinná čísla, kmenové zlomky	<ul style="list-style-type: none"> • rozjezdy o zlomcích - různé modely zlomků • dělení celku na části • číselná osa – umístění zlomků a desetinných čísel • intervaly • obsahy 	6.
získává zkušenosti s poměrem, modeluje situace s využitím poměru, připravuje se na porozumění pojmu měřítko	<ul style="list-style-type: none"> • dřívka • obsahy • origami • mříž 	6.
řeší aplikované situace na procenta –určení počtu procent, základu, procentové části	<ul style="list-style-type: none"> • procenta – praktické úlohy ze života 	6.

matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnné	<ul style="list-style-type: none"> • krokování • šipkové grafy • součtové trojúhelníky • součtinové čtverce • váhy • egyptské dělení • slovní úlohy 	6.
formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	<ul style="list-style-type: none"> • mince • krokování – propedeutika řešení rovnic, přepis šipkových rovnic do číselného záznamu, rovnice s absolutní hodnotou • váhy – rovnice se závorkami • parkety – diofantovské rovnice • zlomky – soustava rovnic 	6.
analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace v různých prostředích	<ul style="list-style-type: none"> • egyptské dělení chlebů • šipkové grafy • součtové trojúhelníky • indické násobení • součtinové čtverce – vztahy mezi rohovými a středovými čísly • sčítání zlomků 	6.
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, používá Vennovy diagramy jako nástroj k organizaci prvků množiny, využívá tabulku jako nástroj pro evidenci dat a hledání závislostí.	<ul style="list-style-type: none"> • součtinové čtverce – tabulky • šipkové grafy – evidence tabulkou • Vennovy diagramy – schéma dvou, tří množin, • dřívka – závislosti • egyptské dělení- hledání pravidla 	6.
porovnává soubory dat	<ul style="list-style-type: none"> • součtové trojúhelníky • autobus - vyhodnocení souboru dat, evidence tabulkou • rodina - práce se vztahy v rodokmenu 	6.
získává zkušenosti s lineární závislostí	<ul style="list-style-type: none"> • šipkové grafy • součtinové čtverce – lineární funkce • lineární funkce, sémantika - schody, evidence • dřívka 	6.
vyhledává vztahy, pravidelnosti, formuluje slovně závislosti, eviduje tabulkou	<ul style="list-style-type: none"> • dřívka • sousedé – periodičita, rytmus • součtinové čtverce – evidence výsledků 	6.
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy řešené metodou – pokus-omyl, dramatizací, tabulkou, vizualizací, modelováním 	6.
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU		
zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti rovinných útvarů při konstrukcích i modelování	<ul style="list-style-type: none"> • origami – kolmice, rovnoběžky, střední příčky v trojúhelníku, výšky v trojúhelníku, propedeutika osově a středově souměrnosti • mříž – čtverec v mříži, určování délky úsečky v mříži, odhady délky, rovnoběžky kolmice 	6.

	<ul style="list-style-type: none"> konstrukce – rýsování podle návodu, přesnost rýsování, konstrukce trojúhelníku 	
rozlišuje a charakterizuje základní rovinné útvary, propedeuticky pracuje s pojmy kruh, kružnice, poloměr	<ul style="list-style-type: none"> dřívka geoboard mříž 	6.
určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	<ul style="list-style-type: none"> úhel a jeho velikost třídění úhlů podle velikosti rýsování propedeutika součtu vnitřních úhlů v trojúhelníku dvojice úhlů ciferník 	6.
měří délky, zjišťuje obvody a obsahy rovinných útvarů (nejprve obsah vyjadřuje počtem trojúhelníkových nebo čtvercových kachlíků)	<ul style="list-style-type: none"> dřívka čtvercová síť mřížové útvary parkety zlomky 	6.
intuitivně užívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice pojmu kruh, kružnice	<ul style="list-style-type: none"> mříž – krokování v rovině propedeutika vektoru konstrukce středu mřížové úsečky 	6.
modeluje rovinné útvary pomocí dřívka, na geoboardu, přehýbáním papíru trojúhelníky, čtyřúhelníky i mnohoúhelníky načrtává i konstruuje ve čtvercové síti i na čistém papíře	<ul style="list-style-type: none"> dřívka mříž propedeutika Pythagorovy věty trojúhelník – osa úsečky 	6.
vyhledává a porovnává shodné a podobné útvary	<ul style="list-style-type: none"> dřívka mříž 	6.
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osové a středově souměrný útvar;	<ul style="list-style-type: none"> osová souměrnost - osově souměrné útvary, manipulace, konstrukce osově souměrných útvarů středová souměrnost – středově souměrné útvary, manipulace, krokování na číselné ose, konstrukce středově souměrných útvarů 	6.
určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa)	<ul style="list-style-type: none"> krychlová tělesa – modelování krychlových těles zobrazení prostorových útvarů v rovině názvy podlaží, portrét 	6.
odhaduje a vypočítává povrch a objem krychle, kvádr, krychlových těles	<ul style="list-style-type: none"> krychlová tělesa – objem jednotky objemu krychlových těles 	6.
modeluje krychli, kvádr, krychlová tělesa načrtne a sestrojí jejich síť	<ul style="list-style-type: none"> síť krychle, kvádr, hranolu propedeutika sítě jehlanu, nekonvexního tělesa 	6.
načrtne a sestrojí obraz krychle, kvádr, krychlových těles v rovině	<ul style="list-style-type: none"> krychlová tělesa portréty krychlových těles plány krychlových těles pohledy zepředu -nárýs, shora-púdorys, z boku-bokorys 	6.
analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy	<ul style="list-style-type: none"> síť krychle a těles - povrch 	6.
NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů, nalézá různé postupy, hledá další možné výsledky a řešení úloh, případně zdůvodňuje neřešitelnost některých úloh	<ul style="list-style-type: none"> součinnové čtverce cyklostezky kombinatorika – možnost řešení manipulací hvězdičkogramy 	6.

	<ul style="list-style-type: none"> • parkety • krychlová tělesa 	
řeší logické a netradiční geometrické úlohy	<ul style="list-style-type: none"> • dřívka • parkety • mince • schody • objem • logika 	6.

Oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	Předmět: MATEMATIKA	Období: 7.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
<p>modeluje a zapisuje zlomkem část celku převádí zlomky na desetinná čísla a naopak porovnává zlomky provádí početní operace s racionálními čísly užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část – přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nich využívá matematický aparát v oboru racionálních čísel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • racionální čísla • čtení a zápis zlomku • vztah mezi zlomky a desetinnými čísly • zobrazení na číselné ose • převrácený zlomek • smíšené číslo • početní operace • složený zlomek 	7.
<p>rozdílí kladná a záporná čísla umí zobrazit kladná a záporná čísla na vodorovné i svislé číselné ose chápe pojem opačné číslo určí absolutní hodnotu daného čísla a chápe její geometrický význam provádí početní operace s celými čísly analyzuje a řeší jednoduché problémy modeluje konkrétní situace, v nich využívá matematický aparát v oboru celých čísel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • celá čísla • čtení a zápis čísla • zobrazení na číselné ose • opačné číslo • absolutní hodnota • početní operace 	7.
<p>umí vyjádřit poměr mezi danými hodnotami zvětšuje a zmenšuje veličiny v daném poměru dělí celek na části v daném poměru pracuje s měřítky map a plánů řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem rozumí a využívá pojmu úměra využívá trojčlenku při řešení slovních úloh určí vztah přímé a nepřímé úměrnosti vyjádří funkční vztah tabulkou, grafem, rovnice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poměr, přímá a nepřímá úměrnost • pojem • zvětšení a zmenšení v daném poměru • rozdělení dané hodnoty v daném poměru • měřítko • úměra • přímá a nepřímá úměrnost • trojčlenka 	7.
<p>chápe pojem 1% užívá základní pojmy procentového počtu vyjádří část celku pomocí procent řeší slovní úlohy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • procenta • pojem 	7.

<p>chápe pojem promile zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> základ, procentová část, počet procent promile slovní úlohy 	
<p>umí charakterizovat pojem rovnoběžníku rozdělují různé typy rovnoběžníků umí sestavit rovnoběžník odhaduje a vypočítává obvod a obsah rovnoběžníku odhaduje a vypočítá obsah trojúhelníku</p>	<ul style="list-style-type: none"> rovnoběžníky pojem vlastnosti rozdělení konstrukce obvod a obsah obsah trojúhelníku 	7.
<p>rozpozná a pojmenuje lichoběžník umí sestavit lichoběžník vypočítá obvod a obsah lichoběžníku</p>	<ul style="list-style-type: none"> lichoběžník pojem konstrukce 	7.
<p>rozezná a pojmenuje hranol načrtne a narýsuje obraz tělesa v rovině načrtne a narýsuje síť hranolu odhaduje a vypočítá povrch a objem hranolu</p>	<ul style="list-style-type: none"> povrch a objem hranolů pojem hranol povrch a objem hranolu 	7.
<p>načrtne a sestaví obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti určí středově souměrný útvar</p>	<ul style="list-style-type: none"> středová souměrnost sestrojení obrazu obrazce ve středové souměrnosti 	7.
	<ul style="list-style-type: none"> závěrečné opakování 	7.

Oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	Předmět: MATEMATIKA	Období: 8.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
<p>rozumí pojmu výraz matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných určí hodnotu číselného výrazu zapiše pomocí výrazu s proměnnou slovní text umí dosadit do výrazu s proměnnou provádí početní operace s výrazy</p>	<ul style="list-style-type: none"> opakování učiva 7. ročníku Výrazy číselné výrazy proměnná výrazy s proměnnou úpravy výrazů 	8.
<p>určí druhou mocninu a odmocninu výpočtem, pomocí tabulek, pomocí kalkulačky užívá druhou mocninu a odmocninu ve výpočtech chápe pojem reálné číslo</p>	<ul style="list-style-type: none"> druhá mocnina a odmocnina pojem čtení a zápis druhých mocnin a odmocnin určení druhých mocnin a odmocnin pojem reálného čísla 	8.
<p>rozlišuje odvěsny a přepony rozumí odvození vzorce Pythagorovy věty</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pythagorova věta 	

využívá poznatků při výpočtu délek stran pravoúhlého trojúhelníku umí využít poznatky ve slovních úlohách zaokrouhuje a provádí odhady s danou přesností	<ul style="list-style-type: none"> • pojem • výpočet délek stran v pravoúhlém trojúhelníku • užití Pythagorovy věty 	8.
zapiše číslo ve tvaru $a \cdot 10^n$ pro 1	<ul style="list-style-type: none"> • mocniny s přirozeným mocnitelem • čtení a zápis mocnin s přirozeným mocnitelem • zápis čísla pomocí mocnin deseti • početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem 	8.
užívá a zapisuje vztah rovnosti řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav provádí zkoušku řešení	<ul style="list-style-type: none"> • lineární rovnice • rovnost • lineární rovnice 	8.
matematizuje jednoduché reálné situace vyřeší daný problém aplikací získaných matematických poznatků a dovedností řeší slovní úlohy (pomocí lineárních rovnic, úvahou) zdůvodní zvolený postup řešení ověří výsledek řešení užívá logickou úvahu a kombinační úsudek, nalézá různá řešení	<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy 	8.
určí vzájemnou polohu přímky a kružnice určí vzájemnou polohu dvou kružnic vypočítává obvod a obsah kruhu	<ul style="list-style-type: none"> • kruh, kružnice • vzájemná poloha přímky a kružnice • vzájemná poloha dvou kružnic • délka kružnice • obsah kruhu 	8.
charakterizuje válec vypočítá povrch a objem válce	<ul style="list-style-type: none"> • válec • pojem • povrch válce • objem válce 	8.
umí sestavit jednoduché konstrukce rozumí pojmu množiny všech bodů dané vlastnosti využívá poznatků (výška, těžnice, Thaletova kružnice) v konstrukčních úlohách	<ul style="list-style-type: none"> • konstrukční úlohy • jednoduché konstrukce • množiny všech bodů dané vlastnosti • Thaletova kružnice • konstrukční úlohy 	8.
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy zaznamená výsledky jednoduchých statistických šetření do tabulek vyhledá a vyhodnotí jednoduchá statistická data v grafu a tabulce	<ul style="list-style-type: none"> • shromažďování, třídění a vyhodnocování statistických údajů • základní statistické pojmy, základní charakteristiky statistického souboru 	8.

<p style="text-align: center;">Oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE</p>	<p style="text-align: center;">Předmět: MATEMATIKA</p>	<p style="text-align: center;">Období: 9.</p>
<p style="text-align: center;">Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Ročník</p>
<p>rozkládá výraz na součin (vytýkáním, pomocí vzorců) provádí početní operace s lomenými výrazy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výrazy • úpravy výrazů pomocí vzorců • rozklad výrazů na součin • pojem lomený výraz • početní operace s lomenými výrazy 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli s využitím znalostí o lomených výrazech</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rovnice s neznámou ve jmenovateli 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>řeší soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými (metoda sčítací a dosazovací) řeší slovní úlohy pomocí soustav lineárních rovnic</p>	<ul style="list-style-type: none"> • soustavy rovnic • soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými • slovní úlohy řešené pomocí soustav lineárních rovnic 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>užívá a zapisuje vztah nerovnosti řeší lineární nerovnice a jejich soustavy znázorní řešení lineárních nerovnic na číselné ose</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nerovnice, soustavy nerovnic • nerovnost • lineární nerovnice • soustava lineárních nerovnic 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>zakreslí bod v PSS chápe pojem funkce rozdělí lineární a kvadratickou funkci sestaví tabulku a zakreslí graf dané funkce užívá funkční vztahy při řešení úloh</p>	<ul style="list-style-type: none"> • funkce • pravoúhlá soustava souřadnic • pojem funkce • lineární funkce (přímá úměrnost) 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>řeší úlohy z praxe na jednoduché úrokování</p>	<ul style="list-style-type: none"> • finanční matematika • základní pojmy finanční matematiky 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>rozlišuje shodné a podobné útvary užívá věty o podobnosti trojúhelníků v početních a konstrukčních úlohách</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podobnost • podobnost • věty o podobnosti trojúhelníků 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>charakterizuje jednotlivá tělesa umí narysovat síť a z ní těleso vymodelovat vypočítá povrch a objem těles</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tělesa • kužel, jehlan, koule • povrch a objem těles 	<p style="text-align: center;">9.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • závěrečné opakování 	
	<ul style="list-style-type: none"> • rozšiřující učivo • goniometrické funkce 	

4.3. VZDĚLÁVACÍ OBLAST **INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE**

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládnání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání i na 1. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti. Předmět je vyučován v 5., 6. a 9. ročníku 1 hodinu týdně

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivity své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Oblast: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	Předmět: INFORMATIKA A JEJÍ APLIKACE	Období: 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejbližší periferie	<ul style="list-style-type: none"> • struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení • operační systémy	5.

respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závad chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	<ul style="list-style-type: none"> • formáty souborů • jednoduchá údržba PC • zásady bezpečnosti práce a zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky • orientace na klávesnici 	
<p>při vyhledávání na internetu používá jednoduché a vhodné cesty</p> <p>vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích</p> <p>komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce) • základní způsoby komunikace (email, chat, telefonování) • metody a nástroje vyhledávání informací • formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy 	5.
pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru	<ul style="list-style-type: none"> • základní funkce textového a grafického editoru 	5.

Oblast: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	Předmět: INFORMATIKA A JEJÍ APLIKACE	Období: 6.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
seznámí se s druhy počítačů a jejich rozdíly	<ul style="list-style-type: none"> • rozdělení počítačů (PC, Notebook, Netbook, NetTop, Tablet, PDA, Server) • součásti počítače (hardware, software) 	6.
<p>vysvětlí význam pojmu hardware</p> <p>pojmenuje nejběžnější součásti a zařízení počítače</p> <p>zná funkce jednotlivých kláves na klávesnici</p> <p>chápe rozdíl mezi pravým a levým tlačítkem myši</p> <p>zná klik a dvojklik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nejdůležitější komponenty (základní deska, procesor, operační paměť, pevný disk, grafická karta), přídatné karty, mechaniky, klávesnice, polohovací zařízení (myš, touchpad,...), periferní zařízení (vstupní, výstupní) 	6.
pochopí možnosti přenosu dat mezi počítači a dalšími periferiemi	<ul style="list-style-type: none"> • média (magnetická média, optická média, paměťové karty, flash disky) a kapacita 	6.

seznámí se s jednotkami kapacity a základními převody	(jednotky kapacity, převody jednotek kapacity)	
vysvětlí význam pojmu software, pochopí jeho rozdělení	<ul style="list-style-type: none"> software a jeho rozdělení (operační systémy, aplikační programy) 	6.
pochopí funkci operačního systému a rozdíl mezi Windows a Linux	<ul style="list-style-type: none"> operační systémy a jejich funkce představení OS Windows, Linux - jejich porovnání 	6.
chápe rozdíl mezi složkou a souborem zná nejdůležitější typy souborů orientuje se ve struktuře složek umí zadat požadavek pro vyhledávání	<ul style="list-style-type: none"> soubory (nejdůležitější typy souborů) a složky (stromová struktura složek) a jejich vyhledávání na disku 	6.
zná jednotlivé části OS Windows, umí pracovat s okny	<ul style="list-style-type: none"> OS Windows (pracovní plocha, hlavní panel, nabídka Start, upozorňovací oblast hlavního panelu, dialogová okna, kontextové nabídky) práce s okny (zvětšení, zmenšení, maximalizace, minimalizace, přesun po ploše) 	6.
chápe rozdělení programů a umí je zařadit do příslušné skupiny	<ul style="list-style-type: none"> rozdělení programů (skupiny programů – příslušenství Windows, kancelářské programy, grafické editory, multimediální přehrávače, komunikační programy, ...) 	6.
umí spustit libovolnou aplikaci dokáže přepínat mezi více spuštěnými aplikacemi a otevírat soubor v libovolné aplikaci	<ul style="list-style-type: none"> spouštění programů přepínání mezi programy předávání souborů mezi různými programy 	6.
zná pojem schránka, umí s ní pracovat	<ul style="list-style-type: none"> schránka ve Windows kopírování a přesouvání souborů a složek 	6.
chápe pojem počítačová grafika rozdíl mezi rastrovou a vektorovou grafikou zná nejdůležitější rastrové formáty	<ul style="list-style-type: none"> počítačová grafika (rastrová x vektorová grafika, jejich princip nejdůležitější rastrové formáty) 	6.
zvládá základní postupy pro práci s digitální fotografií	<ul style="list-style-type: none"> práce s digitální fotografií – změna rozměrů, oříznutí, úprava jasu a kontrastu, 	6.

dokáže změnit rozměry, oříznout, upravit jas a kontrast a zkomprimovat jednu nebo více fotografií najednou	uložení (komprese) jedné nebo více fotografií najednou	
dokáže nakreslit a upravit vektorový obrázek ve vektorovém editoru	<ul style="list-style-type: none"> • práce s vektorovým editorem 	6.
respektuje hlavní bezpečnostní zásady a pravidla práce s počítačem	<ul style="list-style-type: none"> • zásady bezpečnosti práce při využívání informační techniky • virové napadení • nebezpečí zneužití dat 	6.
<p>pochopí pojem webový prohlížeč a umí s ním pracovat</p> <p>vyhledá informace</p> <p>používá jednoduché a vhodné cesty k nalezení informací</p> <p>komunikuje pomocí internetu a využívá nejběžnější komunikační nástroje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • webové prohlížeče, využití informačních technologií k vyhledávání informací • základní způsoby komunikace (e-mail, chat, skype – telefonování) • zřízení a obsluha e-mailové schránky • pojem e-mailová adresa • zřízení icq účtu, skype účtu a jeho používání 	6.
<p>dokáže spustit textový procesor</p> <p>otevřít, uložit, vytvořit nový dokument</p> <p>zná prostředí textového procesoru a umí se pohybovat po dokumentu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • textový procesor - spuštění, otevření, uložení, vytvoření nového dokumentu • popis prostředí, pohyb po dokumentu 	6.
<p>umí editovat text, kopírovat a přesouvat bloky textu</p> <p>zná a dodržuje pravidla psaní textu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • základní editace textu (kopírování, přesun částí textu) • základní pravidla psaní textu (měkký enter, tvrdá mezera) 	6.
<p>zná vlastnosti písma, odstavce a stránky</p> <p>umí formátovat písmo, odstavec a stránku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • formátování (formát písma, odstavce, stránky) 	6.
<p>chápe význam záhlaví a zápatí a jejich vlastností</p> <p>umí číslovat stránky dokumentu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • záhlaví a zápatí dokumentu, • číslování stránek 	6.
dokáže zformátovat text do sloupců	<ul style="list-style-type: none"> • psaní textu do sloupců 	6.

<p style="text-align: center;">Oblast:</p> <p style="text-align: center;">INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE</p>	<p style="text-align: center;">Předmět:</p> <p style="text-align: center;">INFORMATIKA A JEJÍ APLIKACE</p>	<p style="text-align: center;">Období:</p> <p style="text-align: center;">9.</p>
<p style="text-align: center;">Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Ročník</p>
<p>pochopí pojem styl a umí se styly pracovat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • styly (styl písma, odstavce, propojený) 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>vytvoří propojený dokument s tabulkou a použije funkce hromadné korespondence</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hromadná korespondence vlození objektu z jiného programu do dokumentu 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>umí si přizpůsobit prostředí textového procesoru pro své potřeby</p>	<ul style="list-style-type: none"> • možnosti přizpůsobení textového procesoru uživateli 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>dokáže spustit tabulkový kalkulátor, otevřít, uložit, vytvořit nový sešit</p> <p>zná prostředí tabulkového kalkulátoru a chápe pojem adresa buňky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tabulkový kalkulátor – spuštění, otevření, uložení, vytvoření nového sešitu • popis prostředí • adresa buňky 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>umí zadávat data do buněk, editovat obsah buněk a nastavovat formát buněk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zadávání dat do buněk • editace obsahu buněk • formát buňky (číslo, text, datum) 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>zvládá postupy pro kopírování a přesouvání obsahu buněk, práci se schránkou a umí vložit nebo odstranit řádek či sloupec</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kopírování a přesouvání obsahu buněk • práce se schránkou a vložení a odstranění řádků a sloupců 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>dokáže zformátovat obsah v buňce a nastavit ohraničení buněk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • formátování buněk a tabulky (formát písma, zarovnání), ohraničení buněk 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>vytvoří základní matematické vzorce zná nejdůležitější funkce a umí je použít</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tvorba základních vzorců (+, –, *, /) • nejdůležitější funkce (suma, průměr, počet, minimum, maximum, když) 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>umí pracovat s více listy, přidat, odebrat, přejmenovat list</p> <p>umí adresovat buňku na jiném listu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • práce s listy – přepínání, přidání, odebrání listu, přejmenování, obarvení, skrytí trojrozměrná tabulka – vzorce mezi vícero listy 	<p style="text-align: center;">9.</p>
<p>dokáže z tabulky vytvořit graf, zná druhy grafů a dokáže přizpůsobit vzhled grafu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • grafy – základní vytvoření grafu, druhy grafů, editace grafu (přemístění, měřítko, 	<p style="text-align: center;">9.</p>

	přidání či odebrání popisků, názvu, legendy)	
umí vložit na list obrázek, klipart, nakreslit vlastní tvar	<ul style="list-style-type: none"> grafika v tabulkovém kalkulátoru – vkládání obrázků a klipartů, kreslení 	9.
umí nastavit list pro tisk, zobrazit náhled a list vytisknout	<ul style="list-style-type: none"> náhled před tiskem, tisk listu 	9.
umí si přizpůsobit prostředí tabulkového kalkulátoru pro své potřeby	<ul style="list-style-type: none"> možnosti přizpůsobení tabulkového kalkulátoru uživateli 	9.
<p>pochopí význam prezentace</p> <p>naučí se ovládat prezentační program</p> <p>vytvoří jednoduchou prezentaci a odprezentuje ji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ovládání prezentačního programu vytváření jednoduché prezentace a její prezentování 	9.
<p>seznámí se s pravidly správné prezentace a vytvoří pokročilou prezentaci</p> <p>odprezentuje ji</p>	<ul style="list-style-type: none"> seznámení se s pravidly správné prezentace vytváření pokročilých prezentací a jejich předvedení 	9.
<p>pochopí princip webové stránky</p> <p>formátování písma v HTML a vložení obrázků a hypertextových odkazů</p>	<ul style="list-style-type: none"> základy webových stránek a jazyka HTML (pochopení principu vytvoření webové stránky, formátování písma, vložení obrázku, hypertextové odkazy) 	9.

4.4. VZDĚLÁVACÍ OBLAST **ČLOVĚK A JEHO SVĚT**

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat, uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při

osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných. Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět se zaměřuje na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí příslušnosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činnosti armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů.

V tematickém okruhu **Místo, kde žijeme**, se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu **Lidé kolem nás** si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu **Lidé a čas** se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejnámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu **Rozmanitost přírody** žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu **Člověk a jeho zdraví** žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si

bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnost lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému i místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Tato oblast zahrnuje na 1. stupni vyučovací předmět:

Prvouka (1. až 3. ročník)

Vlastivěda (4. až 5. ročník)

Přírodověda (4. až 5. ročník)

PRVOUKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

- vyučuje se v prvním, druhém a třetím ročníku dle aktuálního učebního plánu
- pozorování a pojmenovávání věcí, jevů a dějů, jejich vzájemných vztahů a souvislostí
- utváří se prvotní ucelený obraz světa
- poznávání sebe i nejbližšího okolí
- seznámení s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy
- vnímání lidí a vztahů mezi nimi
- všímání si podstatných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů
- porozumění světu kolem sebe a vnímání základních vztahů ve společnosti
- porozumění soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům

- chápání současnosti jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti
- vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme – důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků

Lidé kolem nás – upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, seznámení se se základními právy a povinnostmi

Lidé a čas – orientace v dějích a čase

Rozmanitost přírody – poznávání Země jako planety sluneční soustavy, poznávání proměnlivosti a rozmanitosti živé i neživé přírody

Člověk a jeho zdraví – základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování různých životních situací. Poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti.

PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

- vyučuje se ve 4. a 5. ročníku dle aktuálního učebního plánu
- přírodověda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, který je členěn do pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme

- okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, působení lidí na krajinu a životní prostředí

Lidé kolem nás

- základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, principy demokracie
- základní globální problémy, problémy konzumní společnosti, globální problémy přírodního prostředí

Lidé a čas

- orientace v čase - kalendáře, letopočet, režim dne
- současnost a minulost v našem životě

Rozmanitost přírody

- Země jako planeta sluneční soustavy
- rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody, rostliny, houby, živočichové, znaky života, životní potřeby a podmínky
- rovnováha v přírodě
- vliv lidské činnosti na přírodu, ochrana přírody a životního prostředí, likvidace odpadů, živelné pohromy, ekologické katastrofy

Člověk a jeho zdraví

- lidské tělo, biologické a fyziologické funkce a potřeby člověka, vývoj jedince, základy lidské reprodukce
- partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy
- péče o zdraví, první pomoc
- odpovědnost člověka za své zdraví
- situace hromadného ohrožení

VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

- je realizována ve 4. a 5. ročníku dle aktuálního učebního plánu
- vlastivěda se realizuje ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět
- vzdělávací obsah je rozdělen na pět tematických okruhů, ve vlastivědě se realizují tři okruhy:

Místo, kde žijeme

- chápání organizace života v obci, ve společnosti

- praktické poznávání místních, regionálních skutečností, s důrazem na dopravní výchovu

- postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní citění

Lidé kolem nás

- upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi

- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen

- seznamování se se základními právy a povinnostmi i problémy ve společnosti i ve světě

- směřování k výchově budoucího občana demokratického státu

Lidé a čas

- orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů

- snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti.

Oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT	Předmět: PRVOUKA	Období: 1.- 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí	<ul style="list-style-type: none"> rodina, domov, vlast, vztahy mezi členy rodiny, pravidla rodinného života: práva a povinnosti jejich členů PT: Osobnostní a sociální výchova (Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu a kreativitu; Morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje a praktická etika) 	1.- 3.
projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, k jejich přednostem i nedostatkům	<ul style="list-style-type: none"> osvojování vhodného chování k ostatním spolužákům ohleduplnost, zvládnutí vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům vztahy mezi lidmi PT: Osobnostní a sociální výchova (Sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace) 	1.- 3.
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	<ul style="list-style-type: none"> základní orientace v čase den, týden, měsíc, rok, denní režim minulost, přítomnost a budoucnost 	1.- 3.

<p>pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteristika ročních období, pozorování změn počasí • reakce rostlin a živočichů na roční období • PT: Environmentální výchova (ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity, problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí) 	<p>1.- 3.</p>
<p>uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy • péče o zdraví • správná životospráva, zdravý životní styl, správná výživa, výběr a způsoby uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim 	<p>1.- 3.</p>
<p>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné - ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osobní bezpečí, krizové situace a situace hromadného ohrožení • čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku 	<p>1.- 3.</p>
<p>rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných; uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • znalost pravidel silničního provozu • dopravní značky předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) a jiné 	<p>1.- 3.</p>
<p>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> • správné a bezpečné chování při mimořádných událostech • mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (signál, evakuace, zkouška sirén, požáry), příčiny a prevence vzniku požáru, ochrana a evakuace při požáru; integrovaný záchranný systém 	<p>1.- 3.</p>
<p>vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • práce s plánem své obce • osobní bezpečí • riziková místa a situace 	<p>2.- 3.</p>
<p>začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • název obce a jejích částí • význačné orientační body, historická a památná místa v obci 	<p>2.- 3.</p>
<p>rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozdíly mezi městským a vesnickým prostředím 	<p>2.- 3.</p>

odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	<ul style="list-style-type: none"> pracovní činnosti lidí: tělesná a duševní práce různá povolání volný čas a jeho využití 	2.- 3.
vyjmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	<ul style="list-style-type: none"> kultura a historie naší obce, města 	2.- 3.
uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	<ul style="list-style-type: none"> proměny způsobu života v minulosti a přítomnosti 	2.- 3.
roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	<ul style="list-style-type: none"> rozlišení živé a neživé přírody základní význam vody, vzduchu, ohně a půdy podmínky života na Zemi 	2.- 3.
provádí jednoduché pokusy, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	<ul style="list-style-type: none"> pozorování a porovnávání vlastností vody, vzduchu, přírodnin 	2.- 3.
rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	<ul style="list-style-type: none"> první pomoc – přivolání pomoci, pomoci v případě ohrožení fyzického duševního zdraví krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru pravidla chování ve školním řádu 	3.
Oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT	Předmět: VLASTIVĚDA	Období: 4.- 5.
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
Žák:		
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	<ul style="list-style-type: none"> orientace v místě a prostoru 	4.
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	<ul style="list-style-type: none"> práce s kompasem a mapou určování světových stran v přírodě 	4.
rozlišuje mezi náčrtů, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli	<ul style="list-style-type: none"> orientace podle náčrtů, plánů a map zeměpisné pojmy 	4.- 5.
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	<ul style="list-style-type: none"> ČR - zeměpisné, hospodářské, politické a zemědělské údaje Evropa a svět- státy a města PT: Evropa v globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímají, objevujeme svět a Evropu, jsme Evropané) 	4.- 5.

zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	<ul style="list-style-type: none"> • předávání osobních zkušeností z cest 	5.
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	<ul style="list-style-type: none"> • ČR – státní zřízení, orgány státní moci, státní symboly, významné osobnosti naší politiky • armáda ČR 	4.
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	<ul style="list-style-type: none"> • mezilidské vztahy, pravidla slušného chování • PT: Výchova demokratického občana (občanská společnost, občan-občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování) 	4.
rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí při konkrétních činnostech a odůvodní své názory, popř. připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla dialogu, komunikace – ohleduplnost, etické zásady, zvládnutí vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům - principy demokracie 	4.- 5.
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	<ul style="list-style-type: none"> • lidská práva a práva dítěte • protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci 	4.- 5.
orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže na možnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátit dluhy	<ul style="list-style-type: none"> • základní formy vlastnictví • rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz; způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky 	4.
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	<ul style="list-style-type: none"> • základní globální problémy 	4.
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	<ul style="list-style-type: none"> • čas, časová osa 	4.
využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	<ul style="list-style-type: none"> • obrázky našich dějin, český stát, Velká Morava 	4.
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	<ul style="list-style-type: none"> • Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellonci a Habsburkové v našem kraji 	4.- 5.
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	<ul style="list-style-type: none"> • vznik ČSR, vznik ČR, území českého státu v proměnách času, tradice 	5.

objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	<ul style="list-style-type: none"> historický přehled – znalost významných dní v roce 	4.- 5.
Oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT	Předmět: PŘÍRODOVĚDA	Období: 4.- 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečnou podobou přírody a činností člověka	<ul style="list-style-type: none"> živá a neživá příroda, vztahy 	4.
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	<ul style="list-style-type: none"> Země, vesmír 	4.- 5.
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	<ul style="list-style-type: none"> fauna a flora v jednotlivých podnebných pásích přizpůsobivost organismů 	4.- 5.
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	<ul style="list-style-type: none"> dělení organismů, práce s atlasy a klíči 	4.- 5.
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	<ul style="list-style-type: none"> člověk a příroda – ekologie PT: Environmentální výchova (ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity, problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí) 	4.- 5.
stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	<ul style="list-style-type: none"> rizika v přírodě - rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi 	5.
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	<ul style="list-style-type: none"> pokusy, postup práce - výstupy 	4.
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	<ul style="list-style-type: none"> péče o zdraví, lidské tělo – orgány, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka 	5.
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	<ul style="list-style-type: none"> vývoj člověka – etapy vývoje 	4.

účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	<ul style="list-style-type: none"> denní režim - plánování, uspořádání času 	4.
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události	<ul style="list-style-type: none"> chování v krizových situacích 	5.
vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	<ul style="list-style-type: none"> dopravní výchova – dopravní situace, značky, správné chování v dopravním provozu, povinné vybavení cyklisty, první pomoc 	4.- 5.
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	<ul style="list-style-type: none"> drogy - prevence, návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií označování nebezpečných látek 	5.
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	<ul style="list-style-type: none"> zdravotní osvěta nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS) 	4.
rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	<ul style="list-style-type: none"> poskytnutí první pomoci při drobných poraněních prevence úrazů a nemocí 	4.- 5.
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	<ul style="list-style-type: none"> sexuální výchova partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality 	5.

4.5. VZDĚLÁVACÍ OBLAST **ČLOVĚK A SPOLEČNOST**

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovědní část vzdělávacího oboru *Zeměpis*, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty

Dějepis

Výchova k občanství

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí příslušnosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci

- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

DĚJEPIS

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:

- rozvíjení vlastního historického vědomí
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- získávání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému

Oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST	Předmět: DĚJEPIS	Období: 6.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
osvojí si práci s časovou přímkou dokáže pracovat s pojmy prostor, čas osvojí si základní periodizaci dějin uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti pojmenuje instituce, kde jsou - shromažďovány	<ul style="list-style-type: none"> • pravěk • úvod do učiva • význam zkoumání dějin • historické prameny získávání informací o dějinách 	6.
rozpozná vývojová stadia člověka seznámí se se způsoby obživy a soužití lidí	<ul style="list-style-type: none"> • starší doba kamenná • způsob života jednotlivých vývojových typů člověka 	6.
pochopí podmínky a důsledky přechodu k zemědělství pochopí podmínky vzniku řemesel	<ul style="list-style-type: none"> • mladší doba kamenná • způsob života a obživy • počátky řemesel 	6.

<p>počopí důsledky oddělení řemesel od zemědělství jako podmínky pro rozvoj obchodu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • doba kovů • rozvoj řemesel a obchodu • zánik rodové společnosti 	
<p>uvědomí si nerovnoměrnost vývoje v jednotlivých oblastech světa chápe kulturní rozmanitost světa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • naše země v období pravěku • shrnutí 	6.
<p>počopí souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem starověkých států seznámí se s podstatou společenského uspořádání seznámí se s projevy náboženských představ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • starověk • oblasti starověkého východu • charakteristické rysy oblasti • vývoj společnosti • náboženské představy • počátek písma a kultury • přínos starověkých civilizací • shrnutí 	
<p>počopí podstatu antické demokracie chápe přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury uvědomí si prolínání kulturních vlivů</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Řecko • kořeny řecké civilizace • archaické a klasické období • Makedonie, helénismus 	6.
<ul style="list-style-type: none"> • učí se chápat formy státní moci • uvědomí si význam křesťanství pro vznik raně feudálních států • získá představu o životě a jednání osobností a společenských skupin • popíše s pomocí mapy územní rozsah římské říše • dokáže porovnat barbarské civilizace se světem antiky • uvědomí si rozdílný vývoj v různých částech Evropy 	<ul style="list-style-type: none"> • Řím • království • republika • císařství • počátky křesťanství • římská kultura • rozpad římské říše • naše země v době římské • shrnutí • opakování učiva 6. roč. 	6.

<p>Oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST</p>	<p>Předmět: DĚJEPIS</p>	<p>Období: 7.</p>
<p>Očekávané výstupy</p>	<p>Učivo</p>	<p>Ročník</p>
<p>Žák:</p> <p>poznatky učiva 6. ročníku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opakování • krize císařství • křesťanství • zánik západořímské říše 	7.
<p>osvojí si periodizaci středověku seznámí se s uspořádáním společnosti raně feudálního státu, formování národních států</p>	<ul style="list-style-type: none"> • středověk • raný středověk 	7.

<p>učí se chápat úlohu křesťanství a víry uvědomí si obohacení Evropy kulturními podněty z Orientu seznámí se se státotvornou úlohou panovnických dynastií uvědomí si duchovní odkaz patronů českých zemí učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nový etnický obraz Evropy – byzantská, arabská a franská říše • první státní útvary na našem území • český stát v době knížecí • formování prvních státních celků v Evropě • boj mezi mocí světskou a církevní • křížové výpravy • románská kultura a životní styl raného středověku 	
<p>učí se chápat změny politické, hospodářské, sociální a kulturní seznámí se s rozmachem českého státu a jeho významem ve střední Evropě seznámí se s problémy, které vedly ke kritice církve a vyústily v českou reformaci učí se chápat historický rozměr pojmů tolerance a intolerance učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního i etnického</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vrcholný středověk • rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam • český stát za vlády posledních Přemyslovců • nástup Lucemburků a vláda Karla IV. • gotická kultura a životní styl jednotlivých vrstev v období vrcholného středověku • konflikt mezi Anglií a Francií • kritika poměrů v církvi a husitství v Čechách 	7.
<p>uvědomí si okolnosti vzniku středoevropského soustátí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pozdní středověk • doba poděbradská • doba jagellonská • shrnutí, opakování – 7. ročník 	7.

Oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST	Předmět: DĚJEPIS	Období: 8.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
osvojí si periodizaci novověku	<ul style="list-style-type: none"> • raný novověk • počátek novověku 	8.
seznámí se s pojmy humanismus, renesance a jejich projevy v kultuře, myšlení a v životě lidí	<ul style="list-style-type: none"> • humanismus 	8.
poznává důvody a význam objevných plaveb a důsledky pronikání evropských civilizací do nově objevených zemí	<ul style="list-style-type: none"> • objevné plavby a jejich společenské důsledky 	8.
seznámí se s pojmem reformace, jejími příčinami a cíli	<ul style="list-style-type: none"> • náboženská reformace 	8.
chápe podstatu pojmů absolutní moc, absolutismus	<ul style="list-style-type: none"> • počátky absolutních monarchií 	8.

učí se chápat postavení českých zemí v habsburské monarchii i v podmínkách Evropy - rozdělení na katolický a reformační blok	<ul style="list-style-type: none"> český stát v předbělohorských poměrech 	8.
chápe důsledky náboženské nesnášenlivosti	<ul style="list-style-type: none"> třicetiletá válka 	8.
osvojí si pojmy parlamentarismus a konstituční monarchie	<ul style="list-style-type: none"> občanská válka v Anglii shrnutí 	8.
učí se rozpoznávat projevy barokní kultury	<ul style="list-style-type: none"> období od 2. pol. 17. stol. do konce 18. stol. baroko a životní styl 	8.
seznájí se se situací v českých zemích a vybraných evropských zemích po třicetileté válce	<ul style="list-style-type: none"> upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce 	8.
chápe význam osvícenství jako významného myšlenkového předělu, který ovlivnil politický vývoj u nás v Evropě i na americkém kontinentu ujasní si pojem osvícenský absolutismus	<ul style="list-style-type: none"> rozvoj vzdělanosti v době osvícenství 	8.
uvědomí si rozpor mezi projevy absolutní moci a snahami nastupující buržoazie	<ul style="list-style-type: none"> české země za vlády Marie Terezie a Josefa II. 	8.
chápe pojem kolonie, uvědomí si význam boje za svobodu	<ul style="list-style-type: none"> situace ve Francii, Rusku a Prusku, vzestup Velké Británie 	8.
uvědomí si důsledky definitivního rozbití středověkých politických, hospodářských a společenských struktur	<ul style="list-style-type: none"> boj amerických osad za nezávislost, vznik Spojených států amerických 	8.
uvědomí si prudký rozvoj průmyslu jako předpoklad a katalyzátor společenských změn, dopad na životní prostředí uvědomí si emancipační hnutí národů jako důsledek změn ve vývoji společnosti	<ul style="list-style-type: none"> Novověk od konce 18. stol. do r. 1914 Velká francouzská revoluce, její průběh a význam pro Francii i evropské dějiny napoleonské války a jejich důsledky průmyslová revoluce, modernizace společnosti, změna sociální struktury 	8.
uvědomí si význam obrozeneckých snah významných osobností	<ul style="list-style-type: none"> utváření novodobého českého národa 	8.
uvědomí si dokončení boje jednotlivých skupin jako předpoklad ustavení moderních politických stran	<ul style="list-style-type: none"> rok 1848 v Evropě a v Čechách 	8.
chápe emancipační hnutí českého národa jako výrazný projev dané doby (snaha ohrožující existenci mnohonárodnostní monarchie)	<ul style="list-style-type: none"> postavení českých zemí v habsburské monarchii ve 2. pol. 19. stol. základní rysy české politiky, její představitelé 	8.
seznájí se s úsilím o vytvoření jednotlivých národních celků	<ul style="list-style-type: none"> procesy sjednocování v Německu a v Itálii 	8.
chápe historický rozměr pojmu rasismus	<ul style="list-style-type: none"> občanská válka v USA shrnutí, opakování 8. roč. 	8.

Oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST	Předmět: DĚJEPIS	Období: 9.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
učí se chápat 1. pol. 20. stol. jako období dvou nejničivějších světových válek	<ul style="list-style-type: none"> • Moderní doba • Situace v letech 1914 – 1948 • první světová válka 	9.
učí se chápat okolnosti vzniku samostatné ČSR, její vnitřní a zahraniční situaci v období první republiky	<ul style="list-style-type: none"> • situace v Rusku, ruské revoluce • vznik Československa, hospodářsko-politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy 	9.
uvědomí si změnu mezinárodněpolitických vztahů vznikem komunistického režimu, totalitarismu a vypjatého nacionalismu	<ul style="list-style-type: none"> • mezinárodně politická situace Evropy ve 20. letech • počátky fašistického hnutí 	9.
- uvědomí si souvislost mezi nepříznivým stavem ekonomiky a tendencí řešit problémy extrémními způsoby	<ul style="list-style-type: none"> • SSSR v meziválečném období • světová hospodářská krize a její důsledky 	9.
chápe historický rozměr pojmů nacionalismus, extremismus, agrese	<ul style="list-style-type: none"> • první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek 	9.
učí se vnímat rozmanitost projevů kultury a přínos národní a evropské kultury k tomuto odkazu	<ul style="list-style-type: none"> • kultura, věda a technika před vypuknutím 2. světové války 	9.
seznáme se s vnitřní a zahraniční politikou Československa v období druhé republiky, protektorátu	<ul style="list-style-type: none"> • cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky • Protektorát Čechy a Morava 	9.
učí se účtět k odkazu účastníků odboje	<ul style="list-style-type: none"> • druhá světová válka • domácí a zahraniční odboj 	9.
učí se chápat poválečný vývoj Československa, který vyústil v únorové události 1948	<ul style="list-style-type: none"> • mezinárodní konference a poválečné uspořádání světa • poválečné Československo v letech 1945 – 1948 	9.
chápe možnost různé interpretace historických faktů a nutnost kritického přístupu k interpretacím	<ul style="list-style-type: none"> • únorový převrat 1948 	9.
seznáme se s postavením Československa v mezinárodních souvislostech učí se rozpoznávat znaky totalitní společnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Dějiny od poloviny 20. století do současnosti • postavení Československa a jeho postupné začleňování do sféry vlivu SSSR, projevy sovětizace Československa ve všech oblastech společenského života i v každodenním životě lidí 	9.

učí se chápat vznik a problémy existence bipolárního světa	<ul style="list-style-type: none"> • studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků 	9.
uvědomí si nutnost respektovat identitu druhých seznáme se s vnitřní situací v naší republice (události r. 1968)	<ul style="list-style-type: none"> • rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět • vnitřní situace v zemích východního bloku (krizové projevy) 	9.
učí se chápat postupný rozpad východního bloku rozkladem komunistických systémů	<ul style="list-style-type: none"> • charakteristika západních zemí (na vybraných příkladech) • krize sovětského impéria a „perestrojka“ 	9.
seznáme se s vnitřní situací v naší republice v roce 1989 a s vývojem v 90. letech – ustavení demokratického režimu, vznik České republiky	<ul style="list-style-type: none"> • obnova demokracie ve východní Evropě a „sametová revoluce“ • rozpad Československa, vznik České republiky 	9.
pochopí hrozbu terorismu pochopí vliv médií na každodenní život a politické dění ujasní si začlenění České republiky do integračního procesu (vstup do EU)	<ul style="list-style-type: none"> • Česká republika na přelomu tisíciletí • technika, věda a kultura ve 2. pol. 20. stol., evropská integrace, globalizace • shrnutí, opakování 9. roč. 	9.

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Výchova k občanství se vyučuje jako samostatný předmět pouze na 2. stupni od 6. ročníku. S tímto předmětem je na 2. stupni spojen předmět **Výchova ke zdraví** (viz níže oblast „Člověk a zdraví“).

Oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST	Předmět: VÝCHOVA K OBČANSTVÍ	Období: 6.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
Umí se orientovat v kalendáři zná letopočty umí vysvětlit původ a způsoby dodržování svátků uvádí příklady pořekadel a přísloví	<ul style="list-style-type: none"> • rok v jeho proměnách a slavnostech • kalendář, letopočty, svátky • přísloví a pořekadla 	6.

<p>vysvětlí pojem domova z hlediska své příslušnosti k rodině, obci, regionu, vlasti</p> <p>uvede příklady prvků, které člověku pomáhají vytvořit si osobní vztah ke svému domovu a jeho okolí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • domov • pojem domov • prostředí domova • bydliště a jeho okolí 	6.
<p>vysvětlí význam harmonických vztahů mezi členy rodiny (vzájemná pomoc, důvěra) pro zdravý vývoj dítěte</p> <p>rozpozná možné příčiny rodinných problémů a uvede vhodné způsoby řešení</p> <p>popíše, do kterých důležitých oblastí rodina směřuje své výdaje; sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné jednorázové příjmy a výdaje, zvaží nezbytnost jednotlivých výdajů</p> <p>hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti dokáže se rozhodnout, jak vhodně naložit se svým kapesným a s uspořenými penězi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rodina • postavení jedince v rodině • role členů rodiny • funkce a vývoj rodiny • vztahy v rodině, rodinné problémy • úplná a neúplná rodina • náhradní rodinná péče • hospodaření - rozpočet domácnosti, úspory, investice, 	6.
<p>umí popsat geografickou polohu ČR v Evropě</p> <p>ví, z jakých historických zemí se ČR skládá</p> <p>zná Staré pověsti české</p> <p>umí vyjmenovat nejdůležitější české panovníky</p> <p>zná výrobky, které nás proslavily</p> <p>umí vyjmenovat slavné české umělce, vynálezce, sportovce</p> <p>chápe význam češtiny jako mateřského jazyka a zná jazyky příbuzné</p> <p>vysvětlí pojem vlastenectví</p>	<ul style="list-style-type: none"> • naše vlast • pojem vlast, země, z kterých se ČR skládá • slavní předkové • co nás proslavilo • mateřský jazyk • vlastenectví, kdo je vlastenec 	6.
<p>vysvětlí pojmy obec, starosta, obecní úřad, primátor, městský úřad, radnice</p> <p>zná významné památky, pamětihodnosti, rodáky v místě bydliště a blízkém okolí</p> <p>zná základní údaje o našem hlavním městě</p>	<ul style="list-style-type: none"> • obec, region, země • pojem obec, obecní samospráva • významná místa obce, památky, velcí rodáci • hlavní město Praha 	6.

Oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST	Předmět: VÝCHOVA K OBČANSTVÍ	Období: 7.
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
Žák:		
vysvětlí pojem národa z hlediska své příslušnosti k českému národu a českému státu	<ul style="list-style-type: none"> • země a národy České republiky • kořeny národa, historie národa 	7.

<p>určí významné historické mezníky v dějinách národa určí zajímavá a památná místa našeho státu uvede příklady významných osobností, které proslavily náš národ rozliší projevy vlastenectví od projevů nacionalismu určí význačná díla z oblasti kultury uvede příklady typických zvyklostí a tradic vyjmenuje státní symboly ČR – popíše státní znak, zná slova státní hymny vysvětlí význam symbolů našeho státu a uvede příklady příležitostí, při kterých se používají</p>	<ul style="list-style-type: none"> • národní bohatství (přírodní krásy, kulturní bohatství, významné osobnosti a jejich dílo, zvyky a tradice) • pojem vlast • národní a státní symboly • státní svátky • národnosti žijící v ČR 	
<p>uvede příklady památných míst obce a regionu vysvětlí, k jakým událostem či osobnostem se vážou chová se šetrně ke kulturním památkám a přírodním objektům</p>	<ul style="list-style-type: none"> • národní bohatství • zajímavá a památná místa • ochrana kulturních památek a přírodních objektů 	7.
<p>chápe odpovědnost každého jednotlivce za ochranu prostředí, ve kterém žijeme zná alespoň některé ohrožené druhy zvířat a rostlin žijících na našem území umí vysvětlit problematiku skleníkového efektu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vztah člověka k přírodě • člověk a příroda • vztah jednotlivce k životnímu prostředí • působení průmyslové výroby na člověka, • zvířata a rostliny • ochrana přírody 	7.
<p>umí vysvětlit rozdíly mezi materiálními a duchovními hodnotami dokáže sestavit svůj vlastní hodnotový žebříček rozlišuje a porovnává různé druhy forem vlastnictví vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného i přijatého, uvede nejčastější formy pojištění a navrhne, kdy je využít</p>	<ul style="list-style-type: none"> • majetek a bohatství člověka • duchovní a věcné hodnoty • pořadí hodnot během života • formy vlastnictví • banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění 	7.
<p>chápe, že má svá nezpochybnitelná práva, ale také povinnosti je seznámen s Listinou základních práv a svobod</p>	<ul style="list-style-type: none"> • člověk a lidská práva • mohou si dělat, co chci bez ohledu na ostatní • doma si mohu dělat, co chci • Listina základních práv a svobod • člověk usiluje o dodržování lidských práv 	7.
<p>ovládá zásady slušného chování ve všech obvyklých situacích</p>	<ul style="list-style-type: none"> • společenské chování • zásady společenského chování • pozdrav, představení, návštěva kina, divadla, restaurace, na úřadě, v obchodě, na ulici, na hřišti • host do domu 	7.

<p style="text-align: center;">Oblast:</p> <p style="text-align: center;">ČLOVĚK A SPOLEČNOST</p>	<p style="text-align: center;">Předmět:</p> <p style="text-align: center;">VÝCHOVA K OBČANSTVÍ</p>	<p style="text-align: center;">Období:</p> <p style="text-align: center;">8.</p>
<p style="text-align: center;">Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Ročník</p>
<p>vysvětlí význam pojmu osobnost chápe, co vytváří rozdílnost jednotlivých osobností uvede příklady osobností z kulturní, politické, sportovní sféry zná české nositele Nobelovy ceny seznámí se s pojmy charakter, svědomí, egoismus, altruismus ví co je IQ a EQ popíše jednotlivé fáze lidského života snaží se uvědomit si kladné a záporné stránky své osobnosti, je schopen sebepoznání uvědomí si význam přátelství v životě člověka zná základní zásady kamarádství seznámí se se zásadami zdravého životního stylu umí popsat pyramidu zdravé výživy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • člověk jako osobnost • osobnost pod drobnohledem • v čem se lišíme, v čem jsme si podobní, dovednosti a schopnosti • lidský charakter • inteligence – vrozené předpoklady • strom života- jednotlivé fáze lidského života • sebepoznání • přátelství, vztahy mezi lidmi • zdravý životní styl • osobní potenciál 	<p style="text-align: center;">8.</p>
<p>seznámí se s pojmem chování, cit popíše vnitřní a vnější projevy citů seznámí se s vlastnostmi citů vysvětlí rozdíl mezi biologickými, psychickými a kulturními potřebami vysvětlí pojmy stres, stresor, deprese chápe nebezpečí spojené s užíváním návykových látek ví, jak má odmítnout nabízené drogy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • člověk a citový život • chování, vnímání, prožívání • city a emoce – posuzování skutečnosti • vlastnosti citů – hloubka, pestrost, protikladnost • rozum a cit, myšlení a jednání • lidské potřeby, hodnoty • sebehodnocení, deprese • nebezpečí užívání drog, alkoholu, kouření 	<p style="text-align: center;">8.</p>
<p>vysvětlí pojem komunikace uplatňuje vhodné způsoby komunikace v různých životních situacích předvede různé formy komunikace je seznámen s asertivním desaterem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • komunikace • sdělení • mluvíme jinak • různé formy komunikace • asertivita, životní cíle a plány, perspektiva, adaptace, motivace, aktivity, vůle 	<p style="text-align: center;">8.</p>
<p>seznámí se s pojmem právní vztah zná svá práva a povinnosti vysvětlí, proč je každý občan povinen dodržovat právní řád respektuje základní právní normy našeho státu seznámí se s Ústavou ČR, ví, že má v právním systému ČR nejvyšší platnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • člověk a právo • práva a povinnosti občana vůči státu • Ústava ČR • právo je systém • druhy práva • soudy, armáda, policie 	<p style="text-align: center;">8.</p>

vyjmenuje několik druhů práva, vysvětlí, k čemu slouží ví, odkdy je trestně odpovědný za své chování vysvětlí, k čemu slouží armáda, policie a soudy		
ví, kdo se může stát občanem ČR vyjmenuje národnostní menšiny žijící na území ČR vysvětlí rozdíl mezi movitým a nemovitým majetkem seznámen s pojmy dědictví a závěť vysvětlí, k čemu slouží pojištění na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu	<ul style="list-style-type: none"> • člověk a občanský život • co znamená být občanem státu • občanské právo • majetek a vlastnictví očima práva • pojištění • principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace 	8.
ví, za jakých podmínek může uzavřít manželství chápe důležitost výběru životního partnera seznámen s pojmy adopce a pěstounská péče zná práva dětí, ví o existenci Linky důvěry je seznámen s některými příčinami konfliktů v rodině	<ul style="list-style-type: none"> • člověk a rodinný život • manželství • výběr partnera • manželství a paragrafy • děti – dar lásky • konflikty v rodině 	8.

Oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST	Předmět: VÝCHOVA K OBČANSTVÍ	Období: 9.
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
Žák:		
zná vzdělávací systém ČR chápe důležitost vzdělání a přípravy na budoucí povolání je seznámen se Zákoníkem práce ví, za jakých podmínek mohou pracovat nezletilí ví, jaké náležitosti musí obsahovat pracovní smlouva	<ul style="list-style-type: none"> • člověk a pracovní život • člověk na trhu práce • zákoník práce • pracovní smlouva • vzdělávací systém • žádost o práci • životopis • komunikace se zaměstnavatelem 	9.
vysvětlí pojem potřeba, vyjmenuje druhy potřeb je seznámen s pojmy: kapitál, investice, výroba vysvětlí rozdíl mezi výměnným a peněžním obchodem, různé funkce peněz	<ul style="list-style-type: none"> • hospodářství a stát • potřeby a spotřeba • funkce a druhy trhu (finanční, práce, zboží) • členění národního hospodářství 	9.

<p>je seznámen s pojmem trh vysvětlí, na jakém principu trh funguje popíše členění národního hospodářství (výrobní, nevýrobní sféra) zná různé druhy vlastnictví včetně duševního a způsoby jejich ochrany, příklady, leasing, chápe, k jakým účelům slouží banka, je seznámen s pojmy akcie, směnka, šek, úvěr vyjmenuje různé druhy daní, je seznámen s příjmy a výdaji ve státním rozpočtu je seznámen s pojmy: akcie, směnka, šek, úvěr diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vlastnictví • peněžní ústavy • hospodářská politika • daně • státní rozpočet • protiprávní jednání včetně korupce 	
<p>na příkladech známých států rozliší republiku a monarchii (demokracii a diktaturu) vysvětlí, jaké výhody má demokratický způsob řízení státu pro každodenní život občanů charakterizuje a porovná složky státní moci a vysvětlí, jaké úkoly plní jejich orgány a instituce objasní smysl voleb v demokratických státech a vysvětlí, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat život občanů stručně charakterizuje hlavní formy voleb do zastupitelstev ČR zná parlamentní strany v ČR a jejich hlavní představitele uvede příklad národnostních menšin chápe nebezpečí nacionalismu seznámen s holocaustem zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi, a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stát a právo • vznik států, druhy a formy států (republika, demokracie, diktatura, monarchie) • vývoj práva (zvykové, anglosaské) • přímá a nepřímá demokracie • zásady fungování státu • dělení moci ve státě, politické strany • národnostní menšiny, nacionalismus, holocaust, obrana státu, korupce a protiprávní jednání, práva spotřebitele • lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi 	9.
<p>chápe důležitost sjednocovacích procesů v Evropě stručně popíše historii vzniku EU porovná výhody a nevýhody členství v EU pro ČR, obrana státu vyjmenuje orgány EU a vysvětlí jejich funkci, zahraniční mise, zná nejdůležitější mezinárodní organizace, dokáže objasnit jejich význam</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nadnárodní společenství • sjednocení Evropy • Evropská unie • orgány Evropské unie • cesta ČR do Evropské unie • mezinárodní organizace- OSN, NATO, WHO, UNESCO, UNICEF 	9.

<p>vysvětlí pojmy globální, globalizace chápe problematiku celosvětových problémů, mezinárodní terorismus vysvětlí pojmy: skleníkový efekt, ozónová díra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • globální problémy lidstva • globalizace • přelidnění • skleníkový efekt, ozónová díra • ničení deštých pralesů • špatné hospodaření s vodou • násilí ve světě, terorismus, války – řešení, odvrácení • chudoba, hlad, podvýživa 	<p style="text-align: center;">9.</p>
--	---	---------------------------------------

4.6. VZDĚLÁVACÍ OBLAST **ČLOVĚK A PŘÍRODA**

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast směřuje žáky k orientaci v životě, celistvosti jeho chápání. Je určena pro 2. stupeň základní školy. Dotýká se v souvislostech i oblastí dalších, žáci poznávají složitosti světa kolem sebe, je jim nabízena možnost chápat souvislosti mezi přírodou a lidskými činnostmi. Přibližují se tak reálnému světu za branou školy.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

Fyzika
Chemie
Přírodopis
Zeměpis

FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních zákonů a jejich vzájemných souvislostí, vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy, vede k vytváření a ověřování hypotéz.

Učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi.

Směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů, podporuje vytváření otevřeného a kritického myšlení, logického uvažování. Důraz je kladen na dodržování pravidel bezpečného chování v učebně.

Předmět fyzika úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověka a příroda.

<p style="text-align: center;">Oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA</p>	<p style="text-align: center;">Předmět: FYZIKA</p>	<p style="text-align: center;">Období: 6.</p>
<p style="text-align: center;">Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Ročník</p>
<p>změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa</p>		<p style="text-align: center;">6.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • látka a těleso 	
uveďte konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	<ul style="list-style-type: none"> • částicové složení látek, složení atomu • látky pevné, kapalné, plynné • délka² • hmotnost 	6.
předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	<ul style="list-style-type: none"> • objem • teplota • čas 	6.
rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu změří velikost působící síly	<ul style="list-style-type: none"> • gravitační pole, těžiště tělesa, síla, třecí síla, magnetické pole 	6.
využívá Newtonovy zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	<ul style="list-style-type: none"> • Newtonovy pohybové zákony 	6.
využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	<ul style="list-style-type: none"> • hustota 	6.
využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	<ul style="list-style-type: none"> • pohyb tělesa, okamžitá a průměrná rychlost 	6.

PŘÍRODOPIS

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Vyučovací předmět přírodopis úzce souvisí s ostatními vzdělávacími obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, která navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět.

Směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny a poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním zákonitostem. Umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování a směřuje žáky k orientaci v životě, celistvosti jeho chápání. Učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě a vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích. Seznamuje žáka se stavbou živých organismů.

Předmět přírodopis žákům zprostředkovává pohled na **život jako na evoluční proces vznikání životních forem** od nejjednodušších po nejsložitější. Přírodopis prezentuje **přehled životních forem**, jejich rozmanitost a krásu. Poznávání organismů a ekosystémů zejména v blízkém okolí (např. prostřednictvím exkurzí a vycházek, ukázkami přírodnin) **prohlubuje vztah k přírodě a vede k ekologickému smýšlení** (ekologie jako péče o domov).

Prostřednictvím přírodopisu žáci zažívají nadšení z poznávání, učí se klást si otázky a hledat odpovědi. Přírodopis umožňuje nahlédnutí do **vědeckého způsobu uvažování** (ověřování hypotéz, jednoduché experimenty, řešení úloh).

V přírodopisu se žáci dozvídají o **vztahu člověka k ostatním organismům** a ke krajině, o způsobech, jakým člověk živé organismy a krajinu využívá a mění (zemědělství, biotechnologie, rostlinná a živočišná výroba a její kulturní, etické a ekologické souvislosti).

Žáci se dozvídají o **základech anatomie a fyziologie člověka** a v přímé návaznosti na to o nemocech spojených s jednotlivými ústrojími, jejich prevenci a léčbě, o průběhu a domácí léčbě nejčastějších běžných onemocnění, o první pomoci v krizových situacích, o psychice člověka a jejích poruchách, o ontogenezi a evoluci člověka. Výuka lidské ontogeneze a jejích jednotlivých etap probíhá v kontextu sociálním, kulturním, etickém a osobním - narození, dětství, dospívání, dospělost, partnerství, sexualita, rodina, stáří, smrt. Důraz je kladen na vývoj tělesnosti a psychiky v období dospívání, puberty.

Oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA	Předmět: PŘÍRODOPIS	Období: 6.
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
Žák:		
vysvětlí, čím se zabývají jednotlivé biologické vědy uvede příklady rozmanitosti přírody	uspořádání života na Zemi	6.
popíše buňku, vysvětlí funkci organel vysvětlí rozdíly mezi rostlinnou, živočišnou a houbovou buňkou pracuje s mikroskopem, a připraví jednoduchý mikroskopický preparát	buňka	6.
vysvětlí rozdíl mezi nebuněčným, jednobuněčným, mnohobuněčným organismem	složitost organismů • nebuněčnost, jednobuněčnost • mnohobuněčnost	6.
vymezí základní projevy života a uvede jejich význam	projevy živých organismů • fotosyntéza, dýchání, růst, • rozmnožování, výživa, dráždivost, pohyb	6.
roztřídí organismy do říší, seřadí systematické jednotky	třídění organismů	6.
vysvětlí rozdíly mezi virem a bakterií uvede příklady užitečnosti a škodlivosti virů a bakterií	viry a bakterie	6.
uvede příklady organismů, jejich význam v přírodě a pro člověka	mnohobuněčné organismy	6.
vysvětlí význam hub v přírodě popíše základní stavbu těla houby pozná vybrané základní druhy našich hub a rozliší jedovaté a jedlé	houby	6.
vysvětlí rozdíl mezi stélkou a tělem vyšších rostlin	lišejníky	6.

pozná vybrané druhy lišejníků		
popíše vnější a vnitřní stavbu živočichů vysvětlí funkci jednotlivých orgánů vyjmenuje typické zástupce zdůrazní rozdíly mezi škrkavkou a tasemnicí rozlišuje vnitřní a vnější parazity	nižší živočichové (bezobratlí) <ul style="list-style-type: none"> • žahavci • ploštěnci • hlísti 	6.
rozlišuje podle typických znaků plže, mlže, hlavonožce popíše vývojové zdokonalení tělesné stavby rozlišuje vodní a suchozemské druhy pozná vybrané zástupce vysvětlí jejich postavení v přírodě	měkkýši	6.
popíše tělo žízály a vysvětlí funkce důležitých orgánů vysvětlí význam žízály v přírodě vyjmenuje vodní kroužkovce	kroužkovci	6.
popíše stavbu těla členovců rozlišuje jednotlivé třídy podle charakteristických znaků vyjmenuje zástupce jednotlivých tříd popíše tělo modelového zástupce hmyzu (včela medonosná) rozlišuje proměnu dokonalou a nedokonalou orientuje se v nejznámějších řádech hmyzu, pozná vybrané zástupce zhodnotí pozitivní i stránku existence hmyzu	členovci <ul style="list-style-type: none"> • pavoukovci • korýši • hmyz 	6.
uvede charakteristiku skupiny a zástupce	ostnokožci	6.
vyvodí vztahy mezi organismy (potravní sít), uvádí příklady jednotlivých ekosystémů, diskutuje vliv člověka na vzhled krajiny a fungování ekosystémů	<ul style="list-style-type: none"> • vztahy mezi organismy, potravní sít, společenstva organismů, ekosystémy 	6.

ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti
- životního způsobu moderního člověka
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

<p style="text-align: center;">Oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA</p>	<p style="text-align: center;">Předmět: ZEMĚPIS</p>	<p style="text-align: center;">Období: 6.</p>
<p style="text-align: center;">Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Ročník</p>
<p>organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</p> <p>používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii</p> <p>přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost</p> <p>rozezná hranice mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</p> <p>vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie • vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy • základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska • hlavní kartografické produkty: plán, mapa, jazyk mapy, symboly, smluvené značky, vysvětlivky • základní informační geografická média a zdroje dat • glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti • měřítko a obsah plánu a map, k orientaci plánu a map vzhledem ke světovým stranám + praktická cvičení. 	<p style="text-align: center;">6.</p>
<p>zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy</p> <p>prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země</p> <p>zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</p> <p>rozdělí a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost</p> <p>rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu</p> <p>porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost</p> <p>vyhledá v mapách světa Afriku, Austrálii a Oceánii, určí polohu</p> <p>označí základní geografické prvky</p> <p>popíše přírodní podmínky, přírodní zdroje a jejich využití</p> <p>zhodnotí význam polárních oblastí pro biosféru</p> <p>posoudí význam a smysl vědeckých aktivit v polárních oblastech</p> <p>objasní pojmy: kontinent, světadíl, světový oceán,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • přírodní obraz Země • Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, • střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas • krajinná sféra – přírodní sféra, • společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry • systém přírodní sféry na planetární úrovni – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně • systém přírodní sféry na regionální úrovni • přírodní oblasti Afrika, Austrálie a Oceánie • poloha, povrch, podnebí, vodstvo, přírodní zdroje, hospodářství • polární oblasti – Arktida, Antarktida • význam a využití, člověk v polárních oblastech • světové oceány Atlantský, Tichý, Indický, Severní ledový oceán (popř. Jižní oceán) 	<p style="text-align: center;">6.</p>

vyhledá v mapě kontinenty, světadíly, oceány		
---	--	--

4.7. VZDĚLÁVACÍ OBLAST **UMĚNÍ A KULTURA**

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence - umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddělitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického cítění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory Hudební výchova a Výtvarná výchova.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění a hudbě, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti - jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi - sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků. Obsahem Instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem Hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a „interpretovat“.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejetému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (Rozvíjením smyslové citlivosti, Uplatňováním subjektivity a Ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Na 2. stupni - vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu tvaru, barvy, gesta, mimiky apod. Oblast Umění a kultura je zastoupena vzdělávacím oborem **Estetická výchova**, který vznikl sloučením Hudební a výtvarné výchovy.

Estetická výchova – hudební výchova na 2. stupni ZŠ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hudební výchova vede žáky prostřednictvím vokálních, hudebně pohybových, instrumentálních a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace.

Vokální činnosti

- Práce s hlasem, kultivace pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků

Hudebně pohybové činnosti

- Ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest

Poslechové činnosti

- aktivní vnímání znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových, funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat

Estetická výchova – výtvarná výchova na 2. stupni ZŠ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci.

Tvůrčími činnostmi jsou:

- Rozvíjení smyslové citlivosti – obsahem jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.
- Uplatňování subjektivity – obsahem jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.
- Ověřování komunikačních účinků – obsahem jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu výtvarná výchova:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění
- vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově
- seznamuje se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik
- učí chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace
- učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, cítění, poznávání
- užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií

Vyučovací předmět výtvarná výchova je úzce spjat s ostatními předměty všech vzdělávacích oblastí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.

<p style="text-align: center;">Oblast: UMĚNÍ A KULTURA</p>	<p style="text-align: center;">Předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA</p>	<p style="text-align: center;">Období: 1.- 3.</p>
<p style="text-align: center;">Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Ročník</p>
<p>zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu • hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu • záznam vokální hudby – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně 	<p style="text-align: center;">1.- 3.</p>
<p>rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace – tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma 	<p style="text-align: center;">1.- 3.</p>
<p>využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hra na hudební nástroje – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, klávesových nástrojů apod. 	<p style="text-align: center;">1.- 3.</p>
<p>reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • taktování, pohybový doprovod znějící hudby – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance • pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků • orientace v prostoru – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách 	<p style="text-align: center;">1.- 3.</p>
<p>rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné změny tempa a dynamiky v proudu znějící hudby</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kvality tónů – délka, síla, barva, výška • vztahy mezi tóny – souzvuk, akord • hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním 	<p style="text-align: center;">1.- 3.</p>

	proudu	
rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje; odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	<ul style="list-style-type: none"> • hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj 	1.- 3.
Oblast: UMĚNÍ A KULTURA	Předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA	Období: 4.- 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> • pěvecký a mluvní projev - pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišný zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu • hudební rytmus - realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu, dvojhlas a vícehlas - prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod. 	4.- 5.
realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, tancem, hrou, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	<ul style="list-style-type: none"> • intonace, vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď apod.) • záznam vokální hudby – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně 	4.- 5.
využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	<ul style="list-style-type: none"> • hra na hudební nástroje, reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, klávesových nástrojů apod. 	4.- 5.
vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry, provádí elementární hudební improvizace	<ul style="list-style-type: none"> • rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace – tvorba předeher, mezihry a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod, hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma (a – b) 	4.- 5.
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	<ul style="list-style-type: none"> • hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj • hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, populární, ukolébavka, sbor mužský, ženský a dětský • hudební formy – malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace 	4.- 5.

rozpozná v proudu znějící hudby některé z určitých hudebně výrazových prostředků, upozorní na tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	<ul style="list-style-type: none"> • kvality tónů - délka, síla, barva, výška • vztahy mezi tóny - souzvuk, akord • hudebně výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu 	4.- 5.
ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	<ul style="list-style-type: none"> • taktování, pohybový doprovod znějící hudby - dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance • pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků • orientace v prostoru - pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách 	4.- 5.
Oblast: UMĚNÍ A KULTURA	Předmět: ESTETICKÁ VÝCHOVA HUDEBNÍ VÝCHOVA	Období: 6.
aktivně se zapojuje do hudebních aktivit rytmy vysvětlí pojmy lidová a umělá píseň	<ul style="list-style-type: none"> • zpěv lidových písní • říkadlo, píseň – rytmické vyjádření textu písně 	6.
dokáže dodržet rytmus, tempo, reaguje na dynamiku pohybem vyjadřuje pochodový, polkový a valčíkový rytmus zapamatuje si jednoduchý pohybový celek a k písni ho předvede	<ul style="list-style-type: none"> • reprodukce známých písní s důrazem na první a druhou dobu taktu (Já husárek malý; Koulelo se, koulelo; Malé kotě) • rytmické hádanky, rytmické ozvěny, • rytmické hudební formy – pochod, polka, valčík 	6.
předvede taneční kroky polky zapamatuje si jednoduchý pohybový celek a k písni ho předvede předvede taneční kroky mazurky za zpěvu písně tančí mazurku předvede taneční kroky polonézy	<ul style="list-style-type: none"> • hra na dirigenta a orchestr • dramatizace písní • vánoční koledy 	6.
sluchem rozliší zvuk vybraných hudebních nástrojů a dovede je pojmenovat rozliší skladbu vokální a instrumentální umí rozlišit lidovou a umělou píseň, melodram, muzikál, operu a operetu, balet seznámí se s obdobím baroka a klasicismu seznámí se s vybranými skladbami	<ul style="list-style-type: none"> • poslechové činnosti • poznávání hudebních nástrojů – rozdělení do skupin • píseň lidová, umělá • vokální a instrumentální skladba • melodram • muzikál 	6.

<p>pozná nejznámější polky B. Smetany a vypráví o vzniku a rozšíření polky, vytleská polkové rytmy</p> <p>vysvětlí pojem furiant, symfonie, koncert</p> <p>vypráví o založení ND, uvede letopočty založení a otevření ND, pozná fanfáry ze Smetanovy Libuše</p> <p>vypráví zajímavosti ze života W. A. Mozarta a dalších</p> <p>pozná podle obrázků i podle zvuku nástroje symfonického orchestru, dokáže je rozdělit do 4 základních skupin a vyjmenovat je</p> <p>dokáže vysvětlit rozdíl mezi symfonickou a komorní hudbou</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opereta, opera • furiant • G. F Händel – poslech skladeb • Opera – nově vzniklá hudební forma v 17. století • symfonie, symfonický orchestr • koncert • W. A. Mozart • J. Haydn • L. van Beethoven • B. Smetana • Dvořák • Národní divadlo • symfonická a komorní hudba 	
---	---	--

<p>Oblast:</p> <p>UMĚNÍ A KULTURA</p>	<p>Předmět:</p> <p>VÝTVARNÁ VÝCHOVA</p>	<p>Období:</p> <p>1.- 3.</p>
<p>Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p>Učivo</p>	<p>Ročník</p>
<p>rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • různé výtvarné techniky a postupy výtvarného vyjadřování: kresba modelování a malba • hra s barvou 	<p>1.- 3.</p>
<p>v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</p>	<ul style="list-style-type: none"> • experimentování s různými výrazovými prostředky a materiály • grafika projektů 	<p>1.- 3.</p>
<p>vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • malování hudby 	<p>3.</p>
<p>interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vnímání, pozorování a poznávání vlastností objektů a různých tvarů • manipulace s objekty • kompoziční zákonitosti 	<p>3.</p>
<p>na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vyjádření svého názoru a schopnost diskuse nad výtvarným dílem svým či jiných 	<p>2.- 3.</p>

<p style="text-align: center;">Oblast: UMĚNÍ A KULTURA</p>	<p style="text-align: center;">Předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA</p>	<p style="text-align: center;">Období: 4.- 5.</p>
<p style="text-align: center;">Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Ročník</p>
<p>linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</p>	<ul style="list-style-type: none"> • postavení ve statickém a dynamickém vyjádření • grafika projektů 	<p style="text-align: center;">4.- 5.</p>
<p>při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby 	<p style="text-align: center;">4.- 5.</p>
<p>nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</p>	<ul style="list-style-type: none"> • reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly; smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama 	<p style="text-align: center;">4.- 5.</p>
<p>osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) 	<p style="text-align: center;">4.- 5.</p>
<p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osobní postoj v komunikaci - jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejetých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací 	<p style="text-align: center;">4.- 5.</p>
<p>nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu) • vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření • proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění 	<p style="text-align: center;">4.- 5.</p>

Oblast: UMĚNÍ A KULTURA	Předmět: ESTETICKÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA	Období: 6.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
<p>na základě vnímání a poznávání skutečnosti (zrakem, hmatem) nakreslí tvary a barevně znázorní pozorované přírodní objekty (rostliny, živočichové, kameny, listy, plody)</p> <p>na základě zrakových a sluchových prožitků a zkušeností znázorní lineárně, barevnými plochami (neobvyklé, dramatické přírodní procesy)</p> <p>vnímá a analyzuje základní znaky oblých a hranatých předmětů</p> <p>vytvoří lineární kompozici jednotlivých objektů (plechovka, krabice)</p> <p>vytvoří lineární a barevnou kompozici skupiny oblých, hranatých předmětů</p> <p>vnímá kontrast přírodních a umělých objektů – popředí, pozadí – světelný kontrast – perspektiva</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné vyjádření a zobrazení skutečnosti • prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality • vztahy a uspořádání prvků v ploše • vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie • uspořádání objektů do celků v ploše 	6.
<p>na základě osobních prožitků, setkání s literárním, filmovým dílem vytvoří výtvarnou podobu prožitku.</p> <p>vybere a uspořádá obrazové prvky v barevném řešení s využitím znalostí o barvě, s vyjádřením prostoru.</p> <p>nakreslí: lidskou figuru – řídí se proporčními principy a vztahy</p> <p>nakreslí lidskou hlavu (z představy, podle skutečnosti) – tvar hlavy, části hlavy</p> <p>vytvoří prostorovou práci s figurálním námětem (např. filmový, literární hrdina)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • čím děti žijí • typy vizuálně obrazných vyjádření ilustrace textů, animovaný film, komiks, reklama • člověk 	6.
<p>rozpozná díla malířská, sochařská, architektonická/ve spojení s dějinami lidstva uvede znaky ilustrace, jmenuje některé ilustrátory s přihlédnutím k věku a čtenářským zájmům žáků</p> <p>rozpozná znaky lidového umění a současné užití tvorby</p> <p>navštíví galerii, seznámí se s ukázkami prací výtvarných umělců minulosti i současnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné umění 	6.
Oblast: UMĚNÍ A KULTURA	Předmět: ESTETICKÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA	Období: 7.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
<p>na základě vnímání a pozorování zajímavých předmětů, přístrojů a mechanismů vytvoří lineární podobu pozorovaného objektu, skupiny předmětů</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné vyjádření a zobrazení skutečnosti • uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru 	7.

vytvoří prostorovou práci s použitím tvarové, barevné a funkční nadsázky na základě pozorování přírodních a architektonických objektů vytvoří: skupinu přírodních objektů kompozici přírodních objektů ve spojení s architekturou na základě kresebných studií vytvoří prostorovou práci s využitím přírodních objektů		
na základě kresby podle modelu nakreslí: stojící postavu postavu s náznakem pohybu lidskou hlavu (vyjádří odlišnosti tvarů obličeje, proporce obličeje, části obličeje) vytvoří prostorovou práci s figurativním námětem (zjednodušení, stylizace) – vybere vhodný materiál pro tvorbu	<ul style="list-style-type: none"> • člověk – lidské tělo, části lidského těla člověk – lidské tělo, pohyb těla a jeho umístění v prostoru 	7.
svých osobních prožitků a představ využije při tvorbě výtvarných prací vyjadřujících vztahy dvou až tří postav. Plochu komponuje tak, aby tvořila dějový celek (postavy mají vztah k ději i prostředí) rozlišuje: velikost postav a objektů v popředí, v pozadí výraznost barvy a detailu v popředí ustupující výraznost barvy a detailu v pozadí	<ul style="list-style-type: none"> • čím děti žijí – uplatňování subjektivity, vyjádření vztahů, pohybu a proměn 	7.
rozpozná realistické zobrazení krajiny a postavy od výtvarné stylizace, nadsázky rozpozná jednotlivé plány malířských děl, vnímá a chápe využití barvy, světla, stínu pro modelaci tvarů a vyjádření prostoru	<ul style="list-style-type: none"> • krajina a postava ve výtvarném umění - uspořádání prostoru, celku, vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn, výběr, uplatnění a interpretace 	7.
pozná hlavní architektonické znaky doby románské, gotické, renesanční navštíví galerii výtvarného umění seznámí se s ukázkami prací výtvarných umělců minulosti a současnosti	<ul style="list-style-type: none"> • architektonické památky 	7.
Oblast: UMĚNÍ A KULTURA	Předmět: ESTETICKÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA	Období: 8.
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
Žák:		
tvoří obraz životního prostředí, ve kterém žije, výtvarně vyjadřuje své stanovisko, jak životní prostředí ovlivňuje člověk a naopak. Tvary a barevnými plochami vytváří obrazový celek, který se stává jeho osobní výpovědí, jeho stanovisky. využívá: tvarové nadsázky a stylizace písma fotografií	<ul style="list-style-type: none"> • čím děti žijí - prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad 	8.

<p>seznámí se s architekturou místa a na základě pozorované skutečnosti nakreslí: přední a zadní pohled domu půdorys domu stavební detaily domu (okno, dveře, schodiště, střecha, komín) zaznamenává kresbou, frotáží, otisky, tupováním zajímavé detaily architektury (omítka, dlažba, dřevěné prvky domu, kamenné plochy) – podle modelu nakreslí dopravní prostředek (auto, motocykl, autobus, vlak...) podle modelu nakreslí: sedící postavu (dodržuje proporční zákonitosti postavy, modeluje postavu světlem a stínem) dopravní prostředek (auto, motocykl, ...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné vyjadřování a zobrazování skutečnosti 	8.
<p>podle modelu nakreslí: sedící postavu (dodržuje proporční zákonitosti postavy, modeluje postavu světlem a stínem) lidskou hlavu (tvar, proporce, části hlavy, výraz, mimika, modelace světlem a stínem) nakreslí části lidského těla (ruka, oko, nos, ucho, ústa, vlasy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné vyjadřování a zobrazování skutečnosti, vyjádření postojů, vysvětlování výsledků tvorby 	8.
<p>prostorovou práci vytvoří svoji představu o architektuře, dopravních prostředcích současnosti a budoucnosti, využívá znalostí a informací z filmové a literární tvorby. Výtvarný celek je spojením tvarů, barev, písma, struktur. Žák volí materiál podle své představy a na základě vlastního výtvarného návrhu a cíle</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prostorové práce - porovnávání na konkrétních příkladech vizuálně obrazné vyjádření 	8.
<p>baroko – žák se seznámí se základními znaky architektury, sochařství a malby na ukázkách z tvorby autorů tvořících, nebo žijících v Čechách a v sepětí s oblastí školy romantismus, realismus, impresionismus – na ukázkách z děl domácích a světových představitelů těchto směrů žák vyvozuje základní znaky a rozdílnosti výtvarných postupů v malířství navštíví galerii výtvarného umění návštěva se zaměří na ukázky děl výtvarných směrů</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné umění - smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, tiskoviny 	8.
<p>Oblast: UMĚNÍ A KULTURA</p>	<p>Předmět: ESTETICKÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA</p>	<p>Období: 9.</p>
<p>Žák: Očekávané výstupy</p>	<p>Učivo</p>	<p>Ročník</p>

<p>kresbou zachytí linie čar lidské dlaně, parafrázuje libovolnou technikou vytváří otisky rukou (křída, sádra, temperové barvy) parafrázuje libovolnou technikou kresbou vyjádří symboliku pohybů prstů, gest rukou (řeč prstů a rukou) hledá a zaznamenává stopy člověka v písku, trávě, hlíně, sněhu (kresba, land-art...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné vyjádření a zobrazení skutečnosti • stopy člověka • vizuálně obrazné vyjádření (vizuální, haptické, statické, dynamické) 	9.
<p>na základě znalostí o stavbě lidského těla a procesech v lidském těle tvoří práce s realistickým obrazem tváře, postavy (kresba, malba, grafika) realizuje vlastní představu o vnitřních pochodech lidského těla, duševních stavech (cesta labyrintem mého těla, barevné myšlenky, růžové sny...) kresba, malba, grafika, koláž, body-art... vytvoří prostorovou práci s figurativním námětem (tvarová a barevná stylizace)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • člověk • komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření • vysvětlování a obhajoba výsledku tvorby s respektováním záměru autora; • prezentace ve veřejném prostoru 	9.
<p>linií zobrazí cesty a dráhy komet, meteoritů, vesmírných plavidel – počítačová grafika na základě své představivosti a svých znalostí vytvoří barevnou podobu naší planety, využije možností kombinování výtvarných technik (malba, koláž, frotáž, tisk, PC grafika...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • planeta Země, vesmír • komunikační grafika - rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry 	9.
<p>vytvoří reliéfní podobu povrchu planety (tvarování papíru, hlína, kašírování, sádra...) - vytvoří konstrukci technických vymožeností a robotů, mobily–(prostorové práce)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné vyjádření a zobrazení skutečnosti 	9.
<p>seznámí se se základními principy a znaky těchto výtvarných směrů a proudů 20. století: kubismus abstraktní (nefigurativní) umění op-art kinetické umění návštěvy galerie výtvarného umění využije k poznávání tvorby zástupců těchto výtvarných směrů v českém výtvarném umění a pochopení smyslu děl.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Výtvarné umění • proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění 	9.

Dramatická výchova jako součást oblasti Umění a kultura:

DRAMATICKÁ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru na 1. stupni ZŠ

Očekávané výstupy - 1. období

žák:

- zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých;
- rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a

přirozeně v nich jedná;

- zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání;
- spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních;
- reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového).

Očekávané výstupy - 2. období

žák:

- propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy;
- pracuje s pravidly hry a jejich variacemi; dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat;
- rozpoznává témata konflikty v situacích a příbězích; nahlíží na ně z pozic různých postav; zabývá se důsledky jednání postav;
- pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků;
- prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků;
- reflektuje svůj zážitek z dramatického díla; rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy.

Učivo

ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY DRAMATICKÉHO JEDNÁNÍ

- psychosomatické dovednosti - práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace
- herní dovednosti - vstup do role, jevištní postava
- sociálně komunikační dovednosti - spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby a její prezentace, reflexe a hodnocení

PROCES DRAMATICKÉ A INSCENAČNÍ TVORBY

- náměty a témata v dramatických situacích - jejich nalézání a vyjadřování
- typová postava - směřování k její hlubší charakteristice; činoherní i loutkářské prostředky
- dramatická situace, příběh - řazení situací v časové následnosti
- inscenační prostředky a postupy - jevištní tvar na základě improvizované situace a minipříběhu; přednes
- komunikace s divákem - prezentace, sebereflexe

RECEPCE A REFLEXE DRAMATICKÉHO UMĚNÍ

- základní stavební prvky dramatu - situace, postava, konflikt
- současná dramatická umění a média - divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba
- základní divadelní druhy - činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru na 2. stupni ZŠ

Očekávané výstupy

žák:

- uplatňuje kultivovaný mluvený a pohybový projev, dodržuje základy hlasové hygieny a správného držení těla;
- propojuje somatické dovednosti při verbálním a neverbálním vyjádření, na příkladech doloží souvislosti mezi prožitkem a jednáním u sebe i druhých;
  - rozvíjí, variuje a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a tvořivě je rozvíjí;
  - prozkoumává témata z více úhlů pohledu a pojmenovává hlavní téma a konflikt; uvědomuje si analogie mezi fiktivní situací a realitou;
  - přistupuje k dramatické a inscenační tvorbě jako ke společnému tvůrčímu procesu, ve kterém přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku;
  - rozpozná ve vlastní dramatické práci i v dramatickém díle základní prvky dramatu; pozná základní dramatické a hudebně dramatické žánry a jejich hlavní znaky; kriticky hodnotí dramatická díla i současnou mediální tvorbu.

Učivo

ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY DRAMATICKÉHO JEDNÁNÍ

- psychosomatické dovednosti - práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace
- herní dovednosti - vstup do role, jevištní postava; strukturace herní a jevištní situace
- sociálně komunikační dovednosti - komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení, organizace tvůrčí skupinové práce

PROCES DRAMATICKÉ A INSCENAČNÍ TVORBY

- náměty a témata v dramatických situacích - jejich nalézání a vyjadřování
- práce na postavě - charakter, motivace, vztahy
- konflikt jako základ dramatické situace - řešení konfliktu jednáním postav
- dramatická situace, příběh - řazení situací v časové a příčinné následnosti, dramatizace literární předlohy
- inscenační tvorba - dramaturgie, režie, herecká práce, scénografie, scénická hudba a zvuk
- komunikace s divákem - prezentace, sebereflexe

RECEPCE A REFLEXE DRAMATICKÉHO UMĚNÍ

- základní stavební prvky dramatu - situace, postava, konflikt, téma, vrchol, gradace
- základní dramatické žánry - komedie, tragédie, drama
- základní divadelní druhy - činohra, loutkové divadlo, opera, opereta, muzikál, balet, pantomima
- současná dramatická umění a média - divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba
- vybrané etapy a typy světového a českého divadla
- výrazné osobnosti české a světové dramatické tvorby.

4.8. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacím oboru Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek a učí je být za ně zodpovědný. Prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech. Obsahuje výchovu k mezilidským vztahům. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Vzdělávací obor **Tělesná výchova** jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšení. Bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem, které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je

odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Součástí výuky tělesné výchovy na 1. stupni je kurz plavání a bruslení.

Oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ	Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA	Období: 1.- 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	<ul style="list-style-type: none"> • znalost základních zdraví prospěšných cvičení a vhodného prostředí pro pohybovou činnost 	1.- 3.
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	<ul style="list-style-type: none"> • činnosti napomáhající ke splnění očekávaných výstupů; vzdělávací obsah se prolíná všemi výstupy • gymnastika - základy akrobacie (průpravná cvičení pro kotoul vpřed), přeskok (návčik odrazu z můstku na nízkou švédskou bednu), • kladinka (chůze s dopomocí i bez dopomoci, obměny chůze), cvičení na žebřinách • atletika - vytrvalostní běh 5 - 10 minut, rychlý běh 20 - 50 m, skok daleký (koordinace rozběhu a odrazu), hod míčkem z místa a z rozběhu 	1.- 3.
spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	<ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry různého zaměření s pomůckami i bez pomůcek • sportovní hry (kopaná, vybíjená) 	1.- 3.
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	<ul style="list-style-type: none"> • základní hygiena po TV a při jiných pohybových aktivitách 	1.- 3.
reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	<ul style="list-style-type: none"> • znalost smluvených gest a signálů při pohybových činnostech 	1.- 3.
uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení se sportovním náčiním (švihadla, krátké tyče, míče, apod.) • správné držení těla 	1.- 3.
zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	<ul style="list-style-type: none"> • zdravotní TV • kompenzační, vyrovnávací a relaxační cvičení 	1.- 3.

Oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ	Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA	Období: 4.- 5.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	<ul style="list-style-type: none"> hygiena při TV (hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity) bezpečnost při pohybových činnostech (organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV) 	4.- 5.
jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti		
jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	<ul style="list-style-type: none"> zásady jednání a chování (fair play, olympijské ideály a symboly) 	4.- 5.
užívá při pohybové činnosti základní osvojené tělocvičné názvosloví	<ul style="list-style-type: none"> komunikace v TV (základní tělocvičné názvosloví osvojených činností, smluvené povely, signály) 	4.- 5.
užívá při pohybové činnosti základní osvojené tělocvičné názvosloví	<ul style="list-style-type: none"> komunikace v TV (základní tělocvičné názvosloví osvojených činností, smluvené povely, signály) 	4.- 5.
změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	<ul style="list-style-type: none"> měření a posuzování pohybových dovedností (měření výkonů, základní pohybové testy) 	4.- 5.
orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace	<ul style="list-style-type: none"> zdroje informací o pohybových činnostech 	4.- 5.
Oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ	Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA	Období: 6.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli zvládá techniku nové atletické disciplíny i další náročnější techniky získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy zvládá přemet stranou, kotouly, stoj, přeskoky dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond zvládá skoky, koordinaci pohybů.	CHLAPCI <ul style="list-style-type: none"> atletika - chlapci sportovní povely běh vytrvalostní do 800 m Cooperův test skok daleký – technika skok vysoký – nácvik techniky flopu hod kriketovým míčkem 	6.

<p>uplatňuje techniku šplhu zvládá výmyk ze stoje uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rychlý běh do 50 m • běh v terénu až do 20 min <p>gymnastika</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní cvičební polohy, znalost názvosloví, záchrana a dopomoc • akrobacie – přemet stranou, kotoul vpřed, vzad, stoj na lopatkách, • přeskok – roznožka a skrčka přes kozu, skoky odrazem z trampolínky • šplh <p>sportovní hry</p> <ul style="list-style-type: none"> • zjednodušená pravidla, základní spolupráce ve hře, vhodné obutí a oblečení pro sportovní hry, průpravné sportovní hry – fotbal, basketbal, florbal, přehazovaná, vybíjená 	
<p>význam pro sebeobranu, přetlaky, přetahy aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • úpoly • význam pohybu pro zdraví • hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech 	6.
<p>při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli zvládá techniku nové atletické disciplíny i další náročnější techniky získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy zvládá přemet stranou, kotouly, stoj, přeskoky dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond chůze obraty, seskok zvládá skoky, koordinaci pohybů uplatňuje techniku šplhu uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků význam pro sebeobranu, přetlaky, přetahy zvládá rychlý a bezpečný pohyb na bruslích všemi směry aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu zvládá strečinková a posilovací cvičení, dokáže řídit rozcvičení</p>	<p>DÍVKY</p> <p>atletika</p> <ul style="list-style-type: none"> • sportovní povely • běh vytrvalostní na 600m • Cooperův test • skok daleký • skok vysoký-nácvik techniky flopu • hod kriketovým míčkem • rychlý běh do 50 m • běh v terénu až do 20 min <p>gymnastika</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní cvičební polohy, znalost názvosloví, záchrana a dopomoc • akrobacie – přemet stranou, kotoul vpřed, vzad, stoj na lopatkách • kladina • přeskok – roznožka a skrčka přes kozu, skoky odrazem z trampolínky • šplh <p>sportovní hry</p> <ul style="list-style-type: none"> • zjednodušená pravidla, základní spolupráce ve hře, vhodné obutí a oblečení pro sportovní hry, průpravné sportovní hry – basketbal, florbal, přehazovaná, vybíjená, • úpoly • význam pohybu pro zdraví • hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech • průpravná, kondiční, vyrovnávací, relaxační cvičení • správné držení těla, kloubní pohyblivost, dechová cvičení, vytrvalostní cvičení, správné způsoby rozcvičování 	6.

Oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ	Předmět: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ	Období: 6.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
<p>uvede zdravotní rizika spojená s kouřením, alkoholem, drogami a argumentuje ve prospěch zdraví</p> <p>orientuje se v zákonech omezujících kouření a alkohol</p> <p>uvědomuje si rizika spojené s používáním internetu</p> <p>rozumí pojmu zdravá výživa</p> <p>uvědomuje si význam výživy pro zdraví</p>	<p>Podpora a ochrana fyzického a duševního zdraví, prevence psychického onemocnění a násilí namířenému proti sobě samému</p> <ul style="list-style-type: none"> • návykové látky – co jsou návykové látky, jak ohrožují zdraví a psychiku • tabakismus, alkoholismus, protidrogová prevence • různé strategie zvládání stresových situací • prevence rizik fyzického a duševního násilí spojených s internetem (osobní bezpečí na internetu, ochrana soukromí, ochrana osobních dat, cizí lidé, anonymita, ohrožení, násilí, psychické týrání, kyberšikana a její možné dopady) • zdravá výživa • vliv zdravé výživy na zdravotní stav 	6.
zná funkce a telefon krizových center	<ul style="list-style-type: none"> • dětská krizová centra a linky bezpečí 	6.
uvědomuje si negativní dopad přílišného sledování TV, videa, PC	<ul style="list-style-type: none"> • režim dne 	6.
<p>zná a používá základní pravidla chování v silniční i železniční dopravě</p> <p>zná základní dopravní značky a předpisy</p> <p>zná povinnou a doporučenou výbavu kola</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dopravní výchova • rizika silniční a železniční dopravy • chování v roli chodce a cyklisty • chování v dopravních prostředcích • vozidla s právem přednosti • dopravní značky • výbava jízdního kola 	6.
<p>Žáci jsou připraveni na efektivní jednání a vzájemnou pomoc při hrozbě nebo vzniku mimořádné události</p> <p>jsou seznámeni s úlohou státu při ochraně životů a zdraví obyvatel, majetkových hodnot a životního prostředí při vzniku mimořádných událostí</p>	<p>Klasifikace mimořádných událostí</p> <ul style="list-style-type: none"> • mimořádné události způsobené přírodními vlivy, havárie • vysvětlení pojmu mimořádná událost • základní rozdělení mimořádných událostí s uvedením příkladů 	6.
<p>zná roli muže a ženy v rodině</p> <p>zná význam a funkci rodiny</p>	<p>Rodina</p> <ul style="list-style-type: none"> • postavení muže a ženy • příbuzenské vztahy • význam a funkce • vliv rodiny na rozvoj osobnosti dítěte 	6.

zaujme odmítavý postoj k domácímu násilí, šikaně a jinému agresivnímu chování	<ul style="list-style-type: none"> domácí násilí, osob. bezpečí 	
zná chování v průběhu evakuace zná zvuk a význam varovných signálů ví, co dělat po zaznění varovných signálů zná zásady opuštění bytu, školy zná obsah evakuačního zavazadla	<p>Evakuace</p> <ul style="list-style-type: none"> průběh evakuace – na koho se vztahuje pojmy ukrytí, nouzové přežití, humanitární pomoc druhy a funkce varovných signálů zásady při opuštění bytu při požáru, povodni apod. náhradní způsoby varování evakuační zavazadlo, příprava a obsah evakuačního zavazadla evakuační a přijímací střediska, jejich funkce, co tato střediska zajišťují 	6.
zná rozdíly v povodních, jak povodeň vzniká dovede reagovat na pokyny zasahujících složek	<p>Povodně a zátopové oblasti</p> <ul style="list-style-type: none"> příválové deště, blesková povodeň, protřžení hráze, rozvodněné toky co je povodeň, jak povodeň vzniká, rozdělení povodní, povodně, které postihly ČR v minulých letech zásady chování před, při a po povodni, pokyny zasahujících složek, návrat do obydlí, zřícení domu, závaly 	6.
uvědomuje si závažnost ohrožení života a je schopen aktivně se podílet na záchraně postižené osoby umí poskytnout první pomoc u zlomeniny, krvácení, popálení, bezvědomí, zástavě srdce	<p>Péče o zdraví a poskytování první pomoci</p> <ul style="list-style-type: none"> stavy bezprostředně ohrožující život, výkony zachraňující život; polohování – protišoková poloha, autotransfuzní poloha, zotavovací poloha, přenášení, transport raněného, ošetření umělé dýchání a masáž srdce dopravní nehody – jejich prevence, pomoc v případě dopravní nehod zásady první pomoci při úrazu elektrickým proudem, zlomeninách, otřesu mozku, astmatických a epileptických záchvatech, apod. 	6.

4.9. VZDĚLÁVACÍ OBLAST **ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE**

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy: *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstivelské práce, Příprava pokrmů*, které jsou pro školu povinné. Vybrané tematické okruhy je nutné realizovat v plném rozsahu.

Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci.

Oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	Předmět: PRACOVNÍ VÝCHOVA	Období: 1.- 3.
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník
vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	<ul style="list-style-type: none"> • práce s různými materiály • vlastnosti materiálů, jejich využití v praxi, odpady • Den Země 	1.- 3.
pracuje podle slovního návodu a předlohy	<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché pracovní postupy • organizace práce • grafika ročníkových i celoškolních projektových prací 	1.- 3.

zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	<ul style="list-style-type: none"> • sestavování modelů • montáž a demontáž 	1.- 3.
provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování	<ul style="list-style-type: none"> • práce s tabulkou 	1.- 3.
pečuje o nenáročné rostliny	<ul style="list-style-type: none"> • péče o nenáročné rostliny 	1.- 3.
připraví tabuli pro jednoduché stolování	<ul style="list-style-type: none"> • příprava jednoduché tabule 	1.- 3.
chová se vhodně při stolování	<ul style="list-style-type: none"> • pravidla stolování, vhodné a nevhodné chování při jídle 	1.- 3.
Oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	Předmět: PRACOVNÍ VÝCHOVA	Období: 4.- 5.
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
Žák:		
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	<ul style="list-style-type: none"> • práce s daným materiálem, vlastnosti materiálu • grafika projektů 	4.- 5.
využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	<ul style="list-style-type: none"> • seznámení s lidovými tradicemi 	4.- 5.
volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	<ul style="list-style-type: none"> • druhy pomůcek, nástrojů, náčiní ke zpracování různých materiálů 	4.- 5.
udrhuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnost a uspořádání práce 	4.- 5.
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	<ul style="list-style-type: none"> • práce se stavebnicí, použití logiky 	4.- 5.
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	<ul style="list-style-type: none"> • využití návodu při postupech práce 	4.- 5.
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	<ul style="list-style-type: none"> • pracovní hygiena, první pomoc při zranění 	4.- 5.
provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování;	<ul style="list-style-type: none"> • práce s rostlinami – pokusy, pozorování 	4.- 5.

ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny; volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	<ul style="list-style-type: none"> výsev a péče o rostliny 	4.- 5.
orientuje se v základním vybavení kuchyně	<ul style="list-style-type: none"> základní vybavení kuchyně 	4.- 5.
dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování; připraví samostatně jednoduchý pokrm	<ul style="list-style-type: none"> základy společenského chování, pravidla stolování, příprava jednoduchého pokrmu 	4.- 5.
udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu	<ul style="list-style-type: none"> pracovní hygiena, bezpečnost práce, první pomoc při úrazu 	4.- 5.

PRACOVNÍ ČINNOSTI na 2. stupni

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět pracovní činnosti se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku 1 hodinu týdně. V rámci tohoto předmětu jsou ve škole vyučovány dílenské práce, práce v keramické dílně, příprava pokrmů, pěstitelské práce, ruční práce, příprava na povolání.

Vzdělávání žáků má vést k:

- podpoře otevřeného a kritického myšlení a logického uvažování
- rozvoji schopnosti aplikovat poznatky z ostatních předmětů v praxi
- získávání základních pracovních dovedností a návyků
- osvojování a uplatňování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce, základů organizace a plánování práce
- získání pozitivního vztahu k práci a odpovědného a tvořivého postoje k vlastní činnosti a její kvalitě

Oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	Předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI (dílenské práce)	Období: 6. – 7.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
popíše základní pravidla pro dodržování bezpečnosti a hygieny práce v dílnách	<ul style="list-style-type: none"> organizace práce, bezpečnost a hygiena práce 	6. – 7.
vyjmenuje základní body řádu školní dílny	<ul style="list-style-type: none"> organizace práce, řád školní dílny 	6. – 7.
čte jednoduché technické výkresy objasní principy pravouhlého promítání umí doplnit rozpracované a neúplné výkresy	<ul style="list-style-type: none"> technologické postupy, technické kreslení 	6. – 7.

ovládá pojem kóta, kótovací čára, pozice, rozměr výrobku		
měří, řeže pilou, piluje pilníkem, rašpluje rašplí, dlabe dlátem, spojuje materiál hřebíky a dovede dát výrobku jednoduchou povrchovou úpravu na výrobek aplikuje spojování plátováním	<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché pracovní operace a postupy, práce se dřevem 	6. – 7.
rozpozná základní druhy kovů, uvede příklad jejich vlastností rozliší železné a barevné kovy popíše výrobu oceli měří, dovede orýsovat materiál, stříhá plech, probíjí plech odděluje drát řezem, stříhem, piluje, brousí, ohýbá drát a tenký plech výrobek: beruška nebo jiný vhodný námět jako hrabičky na květiny z krouceného drátu figurka zvířete, otvírák, kovový úhelník	<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché pracovní operace a postupy, obrábění kovů 	6. – 7.
objasní, z čeho se vyrábí plasty rozliší základní druhy, vhodně aplikuje znalost vlastností plastů při jejich opracovávání, zhodnotí použití orýsuje materiál, měří, řeže, piluje, lepí, vrtá, tvaruje teplem výrobek: věšák z plastu žeton nebo jiný vhodný námět jako známka na klíče (rozlišovač), špachtle na sázení rostlin	<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché pracovní operace a postupy, práce s plasty 	6. – 7.
samostatně čte jednoduchý technický výkres a orýsuje materiál samostatně vytvoří jednoduchý výrobek výrobek: hlavolam nebo jiný vhodný námět jako – auto, loďka	<ul style="list-style-type: none"> • jednoduché pracovní operace a postupy, samostatná tvořivá práce 	6. – 7.

Oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	Předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI (práce v keramické dílně)	Období: 6. – 9.
Žák: Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
popíše základní pravidla pro dodržování bezpečnosti a hygieny práce a čistoty v dílně a vhodně aplikuje v dalším průběhu	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnost a hygiena práce 	6. – 9.
vyjmenuje základní body řádu keramické dílny	<ul style="list-style-type: none"> • řád v keramické dílně 	6. – 9.

<p>zná a dodržuje zásady práce s keramickou hlinou, barvami, glazurami a používaným náčiním zná pojmy engoba, šlikr, sušení, přežah a výpal</p> <p>umí zpracovat hlinu tak, aby v ní nebyly vzduchové bubliny (základní keramická plást)</p> <p>umí vytvořit základní tvary z plástů – kruh, čtverec, obdélník – vykrojení podle šablony</p> <p>umí lepit jednotlivé části hliněného plástu šlikrem a spojovat jednotlivé díly do požadovaného tvaru (krychle, jehlan, kužel, ...)</p> <p>umí zdobit hliněný plást krajkou, razítky, odlitky přírodnin</p> <p>umí nanášet engoby na nepálený hliněný výrobek, používá techniku sgrafito</p> <p>umí vytvořit postavu z keramiky podle šablony nebo podle vlastní fantazie (vodníci, andělé, čerti, vánoční a velikonoční ozdoby)</p> <p>umí použít nové válečkové techniky</p> <p>tvoří dekorativní a užitkové nádoby za pomoci válečkové metody (mistička, hrnek)</p> <p>umí vytvořit keramický tác za pomoci klasické metody z plástu, umí vytvořit tzv. tažené ucho</p> <p>umí správně nanášet různé glazury na hliněný stěp po přežahu, zná pravidla z vyhlášek o zdravotních předpisech při zacházení s glazurou</p> <p>je seznámen s technikou točení na hrnčířském kruhu, centrování, točení základního tvaru (mistička)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • práce s hlinou a glazurami • práce s engobou, rytí, lepení • práce s hlinou, keramický plást • práce s hliněným plástem, vykrajování podle šablony • práce se šlikrem, lepení jednotlivých hliněných dílů • různé techniky zdobení hliněných plástů • technika zdobení - sgrafito • tvorba keramických postav • tvorba válečkovou technikou • tvorba užitkové a dekorativní keramiky, válečková metoda • tvorba keramického tácu, metoda z plástu, technika taženého ucha • glazování • točení na hrnčířském kruhu, centrování, tažení 	<p>6. – 9.</p>
--	--	----------------

<p>Oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE</p>	<p>Předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI (pěstitelské práce)</p>	<p>Období: 6.</p>
<p>Očekávané výstupy Žák:</p>	<p>Učivo</p>	<p>Ročník</p>
<p>dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci, technologickou kázeň a hygienu. zachází správně s používaným nářadím, provádí jeho údržbu. poskytne první pomoc při úrazu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnost a hygiena práce 	<p>6.</p>

<p>konkretizuje význam pěstování rostlin pro člověka dokáže vysvětlit ekologické požadavky na výživu a ochranu rostlin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pěstitelství ve vztahu k životnímu prostředí 	6.
<p>vysvětlí vznik a význam půdy, popíše složení porovná způsob zpracování na velké ploše, zahradách, školním pozemku dokáže zpracovat půdu na podzim a na jaře před setím a výsadbou zhodnotí význam přírodních a průmyslových hnojiv pro výživu rostlin vysvětlí princip ochrany půdního fondu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • základní podmínky pro pěstování rostlin, půda 	6.
<p>rozpozná osivo, sadbu a výpěstky běžných druhů zeleniny vysvětlí význam pěstování zeleniny pro člověka zařazuje vybrané druhy zeleniny do příslušných skupin objasní podmínky a zásady pěstování zeleniny – harmonogram výsevu a výsadby, agrotechnické lhůty, hloubka výsevu, spon jednoduchým pokusem posoudí klíčivost osiva některých druhů zeleniny dokáže vypěstovat zeleninovou sadbu pikýrováním rozliší způsoby pěstování zeleniny ze sadby a z přímého výsevu zvládá jednoduché postupy při pěstování vybraných druhů zeleniny - uvede příklady rychlení zeleniny ve skleníku, fóliovníku, pařeništi rozliší známé druhy plevelů</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zelenina 	6.

Oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	Předmět: PRACOVNÍ ČINNOSTI (příprava pokrmů)	Období: 6.
<p>Očekávané výstupy</p> <p>Žák:</p>	<p>Učivo</p>	<p>Ročník</p>
<p>používá základní kuchyňský inventář, bezpečně obsluhuje základní kuchyňské spotřebiče udržuje pořádek a čistotu dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny, dokáže poskytnout první pomoc při úrazu (popálení, opaření, řezná rána)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpečnost a hygiena práce 	6.
<p>sestaví jídelníček, nakoupí potraviny, dokáže je správně uskladnit připraví pokrmy za studena i s tepelnou úpravou (vaření, smažení, pečení) dodržuje zásady zdravé výživy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava pokrmů 	6.

zná způsoby konzervování a uskladnění potravin		
kulturně stoluje a chová se společensky dokáže uplatnit princip slavnostního stolování v rodině uplatňuje zásady přípravy tabule na běžné i slavnostní příležitosti, skládá ubrousky provede základní úklid kuchyně	<ul style="list-style-type: none"> • Stolování 	6.
pracuje samostatně podle receptu, spolupracuje ve dvojici nebo malé skupině	<ul style="list-style-type: none"> • Samostatná tvořivá práce 	6.

5. STANDARDSY PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Ročník	5.
Tematický okruh	Očekávaný výstup RVP ZV
Komunikační a slohová výchova	<p>ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</p> <p>ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</p> <p>ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost, či neúplnost jednoduchého sdělení</p> <p>ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta</p> <p>ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku</p> <p>ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě</p> <p>ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru</p> <p>ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji utívá podle komunikační situace</p> <p>ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry</p> <p>ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti</p>
Jazyková výchova (nauka o slově – lexikální význam)	ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
Jazyková výchova (Stavba slova)	ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
Jazyková výchova (Slovní druhy)	ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech

Jazyková výchova (Tvarosloví)	ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
Jazyková výchova (Skladba)	ČJL-5-2-05 vyhledá základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
	ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
	ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
Jazyková výchova (Pravopis)	ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
	ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
Literární výchova	ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
	ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
	ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
	ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

ANGLICKÝ JAZYK A LITERATURA

Ročník	5.
	Očekávaný výstup RVP ZV
Receptivní řečové dovednosti – čtení s porozuměním	
	CJA-5-2-01 Rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům.
	CJA-5-2-02 Rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci.
	CJA-5-2-03 Čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu.
	CJA-5-2-04 Vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku.
	CJA-5-2-05 Používá dvojjazyčný slovník.
Receptivní řečové dovednosti – poslech s porozuměním	
	CJA-5-2-01 Rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům.
	CJA-5-2-02 Rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci.
Produktivní řečové dovednosti – psaní	
	CJA-5-3-01 Sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení, vyplní své základní údaje do formulářů.
	CJA-5-3-02 Reprodukuje písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace
	CJA-5-3-03 Obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu.
Interaktivní řečové dovednosti	
	CJ-5-4-01 Aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci.

MATEMATIKA

Ročník	5.
Tematický okruh	Očekávaný výstup RVP ZV
Číslo a početní operace	M-5-1-01 Žák využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
	M-5-1-02 Žák provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
	M-5-1-03 Žák zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
	M-5-1-04 Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru
Závislosti, vztahy a práce s daty	M-5-2-01 Žák vyhledává, sbírá a třídí data
	M-5-2-02 Žák čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy
Geometrie v rovině a v prostoru	M-5-3-01 Žák narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnice); užívá jednoduché konstrukce
	M-5-3-02 Žák sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
	M-5-3-03 Žák sestaví rovnoběžky a kolmice
	M-5-3-04 Žák určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
	M-5-3-05 Žák rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru
Nestandardní aplikační úlohy a problémy	M-5-4-01 Žák řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejich řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve škole je hodnocení žáků. Hodnocení žáků je běžnou činností, kterou učitel ve škole vykonává průběžně ve výuce (ale i mimo ni) po celý školní rok.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede používat to, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje. Nedílnou součástí hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil.

Hodnocení nesmí být zaměřeno primárně na srovnávání žáka s jeho spolužáky, soustředí se na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Součástí hodnocení žáka ve škole je též hodnocení jeho chování a projevu. Celkově však hodnocení nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka vyjadřujeme klasifikačním stupněm, slovním hodnocením nebo kombinací obou způsobů. Podporujeme žákovo vlastní sebehodnocení, které posiluje jeho vnitřní motivaci.

Nutností je, aby žáci byli předem seznámeni s výukovými cíli, očekávanými výstupy pro daný ročník - specifikovanými pro hodnocené období.

Způsoby hodnocení jsou zpracovány na základě zákona 561/2004 v platném znění a (školský zákon) a vyhlášky o základním vzdělávání 454/2006 v platném znění.

Závazné formy hodnocení žáka:

1) Průběžné hodnocení

- klasifikace a hodnocení v žákovských knížkách
- slovní a motivační hodnocení v průběhu výuky
- sebehodnocení žáků

2) Čtvrtletní hodnocení

- písemné slovní hodnocení třídního učitele v žákovské knížce na základě závěrů čtvrtletní pedagogické rady

3) Pololetní hodnocení

- výpis z vysvědčení v 1. pololetí
- vysvědčení v 2. pololetí

Vysvědčení, v prvním pololetí výpis z vysvědčení

Hodnocení žáka na vysvědčení musí vystihnout úroveň rozvoje, kterého žák dosáhl ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých vzdělávacích oblastí v daném pololetí školního roku. Hodnocení je všestranné, postihuje všechny vyučované předměty.

Sebehodnocení žáků

Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků. Sebehodnocením se posiluje sebeúcta a sebevědomí žáků. Chybu je potřeba chápat jako přirozenou věc v procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat.

Chyba je důležitý prostředek učení.

Při sebehodnocení se žák snaží popsat:

- co se mu daří
- co mu ještě nejde
- jak bude pokračovat dál.

Při školní práci vedeme žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky. Známky nejsou jediným zdrojem motivace.

Pravidla hodnocení žáků

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede používat to, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybí. Nedílnou součástí hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil.

Hodnocení nesmí být zaměřeno primárně na srovnávání žáka s jeho spolužáky, soustředí se na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Součástí hodnocení žáka ve škole je též hodnocení jeho chování a projevu. Celkově však hodnocení nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka. Podporujeme žákovo vlastní sebehodnocení, které posiluje jeho vnitřní motivaci.

V pololetí a na konci roku vydáváme žákům krátké hodnocení výsledků v jednotlivých vzdělávacích oblastech.

Obecné zásady klasifikace ve vzdělávacích předmětech

Při hodnocení a při průběžné i celkové klasifikaci pedagogický pracovník (dále jen "učitel") uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.

Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěm žákovi i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učených výkonech pro určitou indispozici.

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin - předměty s převahou teoretického zaměření, předměty s převahou praktických činností a předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Klasifikace ve vzdělávacích předmětech probíhá podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životním prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a

energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně suroviny, materiály a energii. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a nářadí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

Obecné zásady klasifikace chování

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitelka po projednání v pedagogické radě.

Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řádu) během klasifikačního období.

Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Celková klasifikace chování v jednom klasifikačním období nemá vliv na celkovou klasifikaci chování v dalším klasifikačním období.

Rodiče plně odpovídají za své děti v oblasti výchovné. Škola hodnotí a klasifikuje žáky především za jejich chování ve škole a při akcích organizovaných školou.

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a aktivně prosazuje ustanovení řádu školy. Má kladný vztah ke kolektivu třídy a školy, přispívá k jeho upevnování a k utváření pracovních podmínek pro vyučování. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům chování nebo řádu školy. Zpravidla se přes důtku třídního učitele (popř. ředitelky školy) dopouští dalších přestupků, narušuje činnost kolektivu nebo se dopouští poklesků v mravním chování.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole i mimo ni je v rozporu s pravidly chování. Dopouští se takových závažných provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova ostatních žáků. Záměrně narušuje činnost kolektivu.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných upravuje vyhláška č. 27/2016. Jedná se o žáky s potřebou podpůrných opatření 1. – 5. stupně. U žáka se smyslovou nebo tělesnou vadou, vadou řeči, prokázanou specifickou vývojovou poruchou učení nebo chování se při jeho hodnocení a klasifikaci přihlídnou k charakteru postižení. U žáka prvního až devátého ročníku s prokázanou specifickou vývojovou poruchou učení nebo chování rozhodne ředitelka školy o použití širšího slovního hodnocení, a to na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Hodnocení a klasifikace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

U dětí, které vyžadují podpůrná opatření, zohledňujeme klasifikaci dle možností žáka. Děti, u kterých je diagnostikována dyslexie nebo dysortografie, mohou být se souhlasem rodičů během celého jejich vzdělání (nejen na základní škole), hodnoceny z mateřského jazyka a z jiných jazyků slovně (a to jak v průběhu školního roku, tak na pololetním a závěrečném vysvědčení). Mohou být osvobozeny od přijímacích zkoušek na střední školy z mateřského jazyka a dalších jazyků, přičemž se budou vzhledem k dalším uchazečům posuzovat, jako by tuto zkoušku úspěšně složily.

U dětí s diagnostikovanou dyskalkulií bude totéž platit pro matematiku a další předměty, kde výsledky mohou být touto poruchou ovlivněny.

Kromě slovního hodnocení v jazycích a matematice, lze u dětí se specifickými poruchami učení hodnotit dítě slovně (průběžně i na vysvědčení) po dohodě s rodiči a odborníkem prakticky ve všech předmětech, do nichž se porucha promítá. Užití tohoto postupu závisí na konkrétním dítěti i na metodách užívaných při výuce, které mohou některé dítě znevýhodňovat. Jakmile žák překoná nejméně obtíž, je vhodné postupně přecházet k běžné klasifikaci.

Za určitých okolností může být pro dítě výhodnější klasifikace známkou s tím, že se specifická porucha dítěte vezme v úvahu a odrazí se v mírnější známce (o jeden stupeň i o několik stupňů). Při uplatňování všech těchto možností je třeba postupovat velmi individuálně, s využitím všech dostupných informací, zejména informací z odborných vyšetření, a se zájmem podpořit jeho možnosti být úspěšný.

Slovní hodnocení

Slovní hodnocení je podrobnější, má pozitivně motivační charakter. Obsahuje konkrétní vyjádření toho, co žák v daném předmětu zvládl a v jaké kvalitě a vymezuje i další postup rozvoje žáka vzhledem k jeho individuálním předpokladům.

Kritéria slovního hodnocení:

Z textu slovního hodnocení musí jasně vyplývat, zda žák v daném klasifikačním období prospěl či neprospěl. Širší slovní hodnocení se zapisuje na zvláštní formulář. Alternativně je možné použít slovní hodnocení jako doplnění klasifikace. V tomto případě je žák klasifikován známkou a vysvědčení se doplňuje písemným hodnocením na formuláři.

Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace:

Přehled pro převedení slovního hodnocení do klasifikace nebo klasifikace do slovního hodnocení pro stanovení celkového hodnocení žáka ve vysvědčení:

Prospěch

Ovládnutí učiva předepsaného osnovami	
1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	neovládá
Úroveň myšlení	
1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení
4 – dostatečný	nesamostatné myšlení
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky
Úroveň vyjadřování	
1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne příliš přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	i na návodné otázky odpovídá nesprávně
Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů, chyby, jichž se žák dopouští	
1 – výborný	užívá vědomosti a spolehlivě a uvědoměle dovednosti, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí
Píle a zájem o učení	

1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě
3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větší podněty
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné

Chování

1 – velmi dobré	Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
3 - neuspokojivé	Chování žáka ve škole je v přímém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

7. ZÁVĚR

Tento dokument, včetně všech jeho aktualizací, je platný od 1.9.2015.

Aktualizace: ke dni 14.7.2016, 31.8.2017

Podpis ředitelky školy: *Mgr. Jana Hirková*

Razítko školy: *(otisk hranatého razítka)*

Příloha č. 2

ŠVP školní družiny

Školní vzdělávací program školní družiny

Školní vzdělávací program pro školní družinu je dokumentem, který je součástí ŠVP základní školy, jejíž činnost vykonává Základní škola a mateřská škola Hovorčovice, Revoluční 903, 250 64 Hovorčovice, příspěvková organizace a vstupuje v platnost dnem **1.9.2015**, vydán pod č. j.: ZSH_01b/2015/JHi/SM.

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název programu: Školní vzdělávací program školní družiny „Svět plný barev“

Předkladatel:

Název školy: Základní škola a mateřská škola Hovorčovice, *příspěvková organizace*
Adresa: Revoluční 903, 250 64 Hovorčovice
Kontakty: www.skolahovorcovice.cz
e-mail: družina@skolahovorcovice
Ředitelka školy: Mgr. Jana Hirková
Koordinátor ŠVP: Mgr. Ivana Šircová, odborná lektorka a metodik OSV
Vedoucí ŠD: Jana Bartošová, DiS.

Právní forma: příspěvková organizace

IČ: 70999431

Red IZO: 600051561

Zřizovatel

Název: Obec Hovorčovice
Adresa: Revoluční 33, 250 64 Hovorčovice
Kontakty: tel. 283 933 123

Platnost dokumentu od 1. září 2015

Aktualizace dne: 15.8.2016, 27.10.2016, 31.8.2017

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Silnými stránkami školy jsou zejména:

- rodinné a vlídné prostředí, ve kterém se děti dobře cítí
- každoroční odborné výcviky – plavecký, bruslení, apod.
- mimoškolní aktivity pro žáky naší školy – kroužky (hudební, sportovní, výtvarné, keramické)
- mimoškolní aktivity pro veřejnost – keramické kurzy a kroužky
- individuální logopedická péče pro potřebné žáky
- velmi dobrá spolupráce s odborníky
- bezbariérový přístup do přízemí budovy a bezbariérový pohyb v interiéru školy

3. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Přihlašování do ŠD

Žák je do družiny přijatý na základě vyplněné přihlášky, potvrzení od zaměstnavatele obou rodičů a zápisního lístku s uvedením rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny. O zařazení dětí do školní družiny rozhoduje ředitelka školy na základě vyplněných náležitostí v písemné přihlášce a splněných kritérií pro přijetí. Na docházku do školní družiny není právní nárok. Činnost družiny je určena přednostně pro žáky 1. a 2. třídy základní školy obou pracujících rodičů.

Odhlášení ze ŠD

Odhlášení v písemné formě odevzdají zákonní zástupci vychovatelce.

Vyloučení ze ŠD

Při opakovaném porušování Vnitřního řádu školní družiny nebo v případě nevhodného chování a chování, kterým žák ohrožuje zdraví a bezpečnost sebe i ostatních, může být ze ŠD bez náhrady vyloučen.

Žáka nelze přihlásit do ŠD na dobu kratší než na celý školní rok.

4. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SVP (speciálními vzdělávacími potřebami)

Tito žáci jsou stejně tak jako ostatní žáci na základě platných kritérií přijímáni do školní družiny za dodržení předem nastavených podpůrných opatření a podmínek, které jsou stanovené ve zprávě z PPP popř. SPC, a zároveň na základě zohlednění zájmu dítěte.

5. EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Provoz školní družiny je hrazen z kombinace těchto peněžních prostředků:

- 1) dotace MŠMT
- 2) příspěvek na provoz od zřizovatele
- 3) úplata zákonných zástupců, která je plně využita na provoz družiny.

6. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Školní družina má ve výchovně vzdělávacím programu naší školy velmi důležité postavení. Jejím obecným cílem je osobnostní a sociální rozvoj žáků, dále podpora zdraví dětí a zdravého životního stylu; činnosti v družině vyvažují a doplňují školní práci, umožní žákům fyzický pohyb a relaxaci a podporují jejich zájmy.

Koncepce aktivit ve školní družině:

- výchova výzvou a dobrodružstvím,
- pobyt a výchova v přírodě,
- environmentální výchova,
- společná práce na zahradě,
- venkovní sporty a hry,
- setkávání se s mužským vzorem a vedením ve výchově,
- různorodost činností,
- výlety do okolí a výjezdy do přírody.

Školní družina je nedílnou součástí školy a její výchovné a vzdělávací cíle jsou v souladu s výchovnými a vzdělávacími cíli školy; její výchovně - vzdělávací program se úzce prolíná s výchovně vzdělávacím programem jak přípravné třídy, tak celé základní školy.

Škola je zaměřená na rozvíjení osobnosti žáků, na poskytování vědomostí, dovedností a návyků, které žáci uplatní v praktickém životě. Naše školní družina nabízí zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, formou odpočinku a relaxace, výchovy hrou, učení, individuální prací a motivačním projektem.

U žáků podporujeme citlivé vztahy k lidem, k přírodě, učíme je chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci, rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat druhého. Chceme, aby prostor školní družiny byl pro všechny příjemný a napomáhal vytvářet vhodné klima. Respektujeme individuální potřeby, schopnosti a dovednosti žáků.

Úkolem je posilovat a rozvíjet klíčové kompetence neboli schopnosti umět trávit volný čas, řešit problémy, kompetence komunikativní, sociální, občanské a pracovní. U žáků rozvíjíme jejich schopnosti rozhodování, hodnocení a sebehodnocení.

7. KLÍČOVÉ KOMPETENCE – INTEGROVANÉ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

V NAŠÍ ŠKOLNÍ DRUŽINĚ VYCHOVATELKA VEDE ŽÁKY A VYTVÁŘÍ TAKOVÉ PODMÍNKY, ABY (SE) ŽÁCI:

KOMPETENCE K UČENÍ

- učili s chutí
- započatou práci dokončovali
- kriticky hodnotili své výkony
- učili nejen spontánně, ale také vědomě
- si kladli otázky a hledali na ně odpovědi
- si všímali souvislostí mezi jevy
- získávali vědomosti z různých zdrojů
- zkušenosti uplatňovali v praktickém životě.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- si všímali dění i problémů kolem sebe
- se učili pochopit problém
- přemýšleli o nesrovnalostech a jejich příčinách
- hledali různé způsoby řešení
- ověřovali prakticky správné řešení problémů
- chápali, že vyhýbání se problémům nevede k cíli
- rozlišovali správná a chybná řešení
- přizpůsobovali se změnám
- obhajovali svá rozhodnutí
- uvědomovali si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládali řeč i mimoslovní komunikaci
- vyjadřovali vlastní názor
- komunikovali bez ostychu s vrstevníky i s dospělými
- promlouvali na veřejnosti
- řešili konflikty
- vyjadřovali své kladné pocity ve vztahu k sobě i k okolnímu prostředí řečí, gestem i dalšími prostředky
- naslouchali druhým
- komunikuje kultivovaně.

SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- plánovali, organizovali, řídili a hodnotili
- odhadovali rizika svých nápadů, samostatně rozhodovali o svých činnostech, uvědomovali si, že za ně zodpovídají a nesou za ně důsledky
- projevovali citlivost a ohleduplnost

- rozpoznávali vhodné a nevhodné chování
- podíleli se na vytváření příjemné atmosféry v týmu
- ve skupině spolupracovali, dokázali se prosadit i podřídit, přijmout kompromis
- respektovali dohodnutá pravidla
- byli tolerantní k odlišnostem mezi lidmi
- byli solidární
- vytvářeli si pozitivní představu o sobě samém
- ovládali a řídili své jednání tak, aby dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

OBČANSKÉ KOMPETENCE

- si uvědomili svá práva i práva druhých
- vnímali nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovedli se bránit
- dbali na osobní zdraví své i druhých
- zvládali běžné praktické činnosti – nakupování, cestování hromadnou dopravou, návštěvu lékaře, pošty apod.

KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

- účelně trávili svůj volný čas
- si vybírali činnosti podle svého zájmu a dispozic
- aktivním trávením volného času kompenzovali stresové a zátěžové situace
- odmítali nevhodné nabídky pro trávení volného času.

8. OBSAHY A FORMY ČINNOSTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Pravidelná činnost představuje zejména organizované aktivity zájmové nebo tělovýchovné, střídané s časem odpočinku a v případě zájmu s přípravou na vyučování (včetně relaxačního plavání organizovaného jedenkrát týdně).

Příležitostné akce, např. besídky, oslavy, výlety atd. mohou být někdy určeny i rodičům a širší veřejnosti.

Spontánní aktivity zahrnují každodenní individuální činnosti po obědě, při pobytu venku, v období před odchodem z družiny apod.

Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují.

Základní principy práce v naší školní družině:

HRA A ZÁŽITEK

Hra přináší kladné emoce, navozuje nové zážitky a využívá prvky zážitkové pedagogiky. Svět her nabízí celé spektrum nejrůznějších modelových situací, hra je víc než zábava, je prostředkem relaxace, rekreace a zdrojem radosti. Nabízí množství cenných zpětných vazeb, žák lépe poznává vlastní osobnost i své místo ve skupině. Výchovná práce ve školní družině má svá specifika a liší se od organizace vzdělávání ve škole.

V naší školní družině vycházíme z požadavků pedagogiky volného času

1. požadavek dobrovolnosti (na základě vzbuzeného zájmu)
2. požadavek zajímavosti a zájmovosti
3. požadavek aktivity (volíme tak, aby v nich mohli být přiměřeně úspěšní všichni)
4. požadavek citlivosti a citovosti (všechny činnosti musí přinášet žákům kladné emoce, a to nejen z aktivity samotné či z následné pochvaly, ale i z objevování nového nebo překonání překážky)
5. požadavek prostoru k seberealizaci.

9. ČASOVÝ PLÁN (ORGANIZACE ŠKOLNÍ DRUŽINY)

Školní družina uskutečňuje vzdělávání v průběhu školních let 1. stupně základní školy, dle stanovených kritérií. Naše ŠD je v provozu každý den školy od 12:00 do 17:00 hodin (v čase

od 11:40 – 12:00 hod. dochází k předání dětí mezi třídní učitelkou a vychovatelkou družiny, která zodpovídá za děti od doby, kdy jsou děti již po obědě).

DENNÍ REŽIM:

a) Odpočinkové činnosti – chápeme je nejen ve smyslu klidových činností, ale i jako aktivní odpočinek, tedy činnosti rekreační.

Klidové odpočinkové činnosti – vycházejí z toho, že si každý žák volí aktivity podle svého přání a individuální potřeby, do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě. Dbáme na to, aby činnosti při odpočinku byly opravdu klidné a probíhaly v příjemném, bezkonfliktním prostředí. Jedná se např. o poslech, prohlížení, četbu pohádek a příběhů apod., o povídání, rozhovory, stolní a společenské hry, výtvarné činnosti, skládání puzzle, stolní hry, apod.

Prostor školní družiny je členěn na hernu, kde je podlaha pokryta kobercem a místnost k praktickým činnostem. Žáci ve školní družině mohou odpočívat i v leže, mohou hrát klidné námětové nebo stolní hry, kreslit si, prohlížet knihy, časopisy, obrázky, číst si, modelovat, hrát si se stavebnicemi apod.

Rekreační činnosti – v naší ŠD je významnou součástí činností dětí jejich rekreace.

Rekreační činnosti musí být vydatné, jsou zvlášť účinné, zařadí-li se při středním stupni únavy. Při příliš velké únavě jsou bez účinku nebo mají dokonce účinek negativní. Proto je dětem nabízíme až po činnostech odpočinkových. Rekreační činnosti slouží k odreagování žáků, k odstranění únavy z vyučování. Vhodnými formami rekreace jsou zejména pohybové hry, hry s míči, motivované cvičení na relaxačních míčích, hry v přírodě, hudebně pohybové aktivity, soutěživé hry, hry s hudbou apod. Nejlepší formou jsou spontánní hry, proto děti musí mít možnost výběru.

b) Zájmové činnosti – rozvíjejí osobnost žáka, umožňují seberealizaci i další rozvoj motorických schopností. Mohou být zařazeny jako kolektivní nebo individuální činnost.

Jedná se o:

1. pracovní činnosti – práce s přírodním materiálem, textilem, papírem, atd.
2. výtvarné činnosti – kresba, malování, koláže, omalovánky atd.
3. přírodovědné činnosti – pozorování změn v přírodě, poznávání přírody, ochrana životního prostředí
4. hudební činnosti – poslech hudby a její reprodukce, zpěv, hudebně pohybové hry, hry na tělo apod.
5. sportovní činnosti – relaxační plavání, sportovní a pohybové hry apod.
6. sociální činnosti – zážitkové hry na rodinu, na školu (výměna rolí), na konflikt apod.

c) Příprava na vyučování - zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností.

Vzhledem k souladu s křivkou výkonnosti žáků mají u nás pouze formu zábavného procvičování učiva prostřednictvím didaktických her (včetně řešení problémů), ověřování a upevňování školních poznatků v praxi při vycházkách a dalších činnostech. Např. motivované hry pro rozvoj řeči, symbolické hry, hry na procvičování sluchové a zrakové paměti, hry pro sluchové rozlišování a zvukové projevy, pro sluchové vnímání, verbální dovednosti, apod.

9.1. EVALUAČNÍ PLÁN

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni družiny, sledujeme individuální rozvoj žáků, jejich individuální pokroky ve výchovně vzdělávacím procesu.

Hodnocení tematického celku provádíme po jeho skončení nebo v průběhu. Podle získaných výsledků můžeme dál plánovat, upravovat, doplňovat, obměňovat. Postup pro další období či úpravy ŠVP projednávají i pravidelná metodická sdružení.

Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně - hodnotíme individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary, individuální hodnocení má zvláštní význam i pro sebehodnocení žáka.

Výchovnou práci v družině hodnotí i vedení školy, které zjišťuje svými vlastními prostředky (pozorování, hospitace, kontroly dokumentů), jak jsou naplňovány vyčleněné cíle a jak družina plní své poslání.

Vnější evaluaci je zpětná vazba ze získaných informací od rodičů, samotných žáků, zřizovatele a České školní inspekce.

10. MATERIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Naše školní družina má své vlastní prostory členěné na hernu, v níž je podlaha pokryta zčásti kobercem, místnost je vybavena novým dětským nábytkem a moderním nábytkem na ukládání pomůcek, druhá část slouží k praktickým činnostem, je vybavena stolkou a novým nábytkem k ukládání pomůcek. Děti navštěvující školní družinu mohou s paní vychovatelkou navštěvovat všechny odborné učebny školy včetně zahrady.

Školní družina má **4 oddělení**, provoz zajišťuje 5 vychovatelů.

11. BEZPEČNOST DĚTÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

- děti jsou do školní družiny zařazovány na základě zápisného lístku, který vyplní zákonný zástupce dítěte
- zákonní zástupci musí vyznačit v zápisném lístku čas, kdy žáci odcházejí domů a zda jdou sami nebo v doprovodu jiné osoby
- na zápisném lístku také musí být vypsány osoby, které jsou oprávněny dítě z družiny vyzvednout
- vychovatelka osobně předává děti oprávněným osobám
- pokud si zákonní zástupci přejí, aby dítě odešlo samo ze školní družiny v jiný čas, než je uveden v zápisném lístku, musí o změnu písemně požádat vychovatelku na určeném formuláři.
- děti jsou pod stálým dohledem vychovatelky
- na začátku školního roku vychovatelka seznamuje děti s bezpečnostními předpisy a ochranou zdraví ve ŠD
- ve ŠD se žáci řídí Řádem školy a Řádem školní družiny.

12. OBSAH VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ŠKOLNÍ DRUŽINY

Název vzdělávacího programu: „Svět plný barev“

Vzdělávací program školní družiny je rozdělen do 10 bloků. Každý výchovný blok je inspirován jednou z barev a trvá jeden měsíc. Každý blok je vždy věnován konkrétnímu vzdělávacímu tématu a aktivitám vedoucím k všestrannému rozvoji dětí.

Měsíc 1 Barva modrá

Vzdělávací téma: Poznávám svou školu, své spolužáky a okolí školy

Obsah:

- Seznámení dětí s vychovateli školní družiny a ostatními spolužáky a to nejen z vlastní třídy;
- Dobrá orientace v prostorách školy a jejím blízkém okolí;
- Malujeme mapu okolí, stopujeme a hledáme poklady;
- Stanovení a výroba družinových pravidel a režimu dne v družině;
- Výzdoba družiny a družinové nástěnky;

Měsíc 2 Barva červená

Vzdělávací téma: Bezpečnost ve škole a na vycházkách

Obsah:

- Základy pravidel silničního provozu;
- Vyzkoušíme si základy první pomoci;
- Umíme zavolat správně o pomoc;
- Jaké je to být nemocný, a jak můžeme pomoci;

Měsíc 3   **Barva oranžová**

Vzdělávací téma: Komunikujeme různými způsoby

Obsah:

- Komunikační hry;
- Podpora vyjadřování a vyprávění u dětí;
- Hraní scének a pohádek;
- Dorozumění se beze slov;
- Komunikace ve tmě;
- Podzimní tvoření – „Dýňování“;

Měsíc 4   **Barva bílá**

Vzdělávací téma: Všichni si vzájemně pomáháme

Obsah:

- Příprava na advent – Vánoční dílny;
- Jak mohou děti pomáhat ostatním;
- Co nám dělá radost;
- Aktivní projekt pomoci dle výběru dětí;

Měsíc 5   **Barva fialová**

Vzdělávací téma: Měsíc plný her

Obsah:

- Ctíme pravidla a umíme prohrávat;
- Poznáváme nové deskové hry a jejich pravidla;
- Vytvoříme vlastní deskovou hru;

Měsíc 6   **Barva hnědá**

Vzdělávací téma: Pracujeme v týmu a učíme se spolupráci

Obsah:

- Pracujeme v různých týmech;
- Vytvoříme týmové projekty;
- Hledáme kdo je pro nás ve škole důležitý;

Měsíc 7   **Barva růžová**

Vzdělávací téma: Měsíc s pohádkou a knihou

Obsah:

- Naše rodina čte mým spolužákům (čtenářský projekt);
- Malujeme pohádkové bytosti;
- Vytvoříme loutky a vlastní knihu;

Měsíc 8   **Barva zelená**

Vzdělávací téma: Poznáváme přírodu a zvířata

Obsah:

- Jak bydlí zvířata, kde jsou zvířata doma;
- Jak se mění příroda v průběhu roku;
- Vytvoříme herbář rostlin;
- Poznáváme druhy stromů;
- Staráme se o školní zahradu;

Měsíc 9   **Barva žlutá**

Vzdělávací téma: Zapojíme všechny smysly

Obsah:

- Poznáme různé chutě a vůně;
- Hledáme a poznáváme podle sluchu;

- Představíme oblíbená jídla;
- Vyrobíme zdravé svačiny;
- Zamyslíme se, jak voní škola a její okolí;

Měsíc 10 Barva tyrkysová

Vzdělávací téma: Měsíc sportu a pohybu

Obsah:

- Poznáváme a vyzkoušíme si různé druhy sportu;
- Školní sportovní olympiáda;
- Připomeneme si pravidla fair-play;
- Otužujeme se a zlepšujeme svou fyzickou zdatnost;

Přílohy: Vnitřní řád školní družiny
Řád třídy školní družiny

Vnitřní řád školní družiny (dále jen ŠD) platný pro školní rok 2017/2018

1. OBECNÁ USTANOVENÍ

Na základě ustanovení školského zákona v platném znění vydávám jako ředitelka školy tento vnitřní řád školní družiny. Určuje pravidla provozu, stanoví režim ŠD, je závazný pro žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogické pracovníky. Prokazatelné seznámení rodičů s tímto řádem provedou vychovatelky ŠD při zápisu dětí do ŠD.

Školní družina se ve své činnosti řídí zejména vyhláškou č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, v platném znění.

Poslání školní družiny

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků, částečně také dohledu nad těmito žáky.

2. PROVOZNÍ DOBA A ZÁKLADNÍ INFORMACE ŠKOLNÍ DRUŽINY

Provozní doba ŠD: 12:00 – 17:00 hodin.

Přihlašování do ŠD

Žák je do družiny přijatý na základě vyplněné přihlášky, potvrzení od zaměstnavatele obou rodičů a zápisního lístku s uvedením rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny. O zařazení dětí do školní družiny rozhoduje ředitelka školy na základě vyplněných náležitostí v písemné přihlášce a splněných kritérií pro přijetí. Na docházku do školní družiny není právní nárok. Činnost družiny je určena přednostně pro žáky 1. a 2. třídy základní školy obou pracujících rodičů.

Odhlášení ze ŠD

Odhlášení v písemné formě odevzdají zákonní zástupci vychovatelce.

Vyloučení ze ŠD

Při opakovaném porušování Vnitřního řádu školní družiny nebo v případě nevhodného chování a chování, kterým žák ohrožuje zdraví a bezpečnost sebe i ostatních, může být ze ŠD bez náhrady vyloučen.

Kritéria pro přijetí do ŠD

Kritéria přijímání do ŠD na školní rok **2017/2018** byla stanovena transparentně a byla zveřejněna na veřejně přístupném místě ode dne **1.9.2017**.

Na přijetí žáka do ŠD není právní nárok. O přijetí rozhoduje ředitelka školy na základě žádosti o přijetí do ŠD (zápisního lístku) a posouzení žádosti z hlediska kritérií pro přijetí. Žáci jsou přijímáni do vyčerpání kapacity ŠD.

Na přijetí žáka do ŠD není právní nárok. O přijetí rozhoduje ředitelka školy na základě žádosti o přijetí do ŠD (zápisního lístku) a posouzení žádosti z hlediska kritérií pro přijetí.

Žáci jsou přijímáni do vyčerpání kapacity ŠD.

1. Do ŠD může být přijat pouze žák/kyně Základní školy Hovorčovice.
2. Přednostně budou přijímáni žáci 1. ročníku.
3. Přijímání budou žáci 2. ročníku.
4. Přijímání budou žáci 3. ročníku (jen do naplnění kapacity družiny).
5. Sociální podmínky v rodině žáka budou zohledněny individuálně.
6. Žák musí splnit uvedená kritéria po dobu celého školního roku.

Kritéria nabývají účinnosti od **1.9.2017**.

Platby ve ŠD

Úplata je stanovena na 350,00 Kč za kalendářní měsíc, hradí se pololetně (1.750,00 Kč) bezhotovostním převodem na účet školy č.: 201211998/0300, vždy do termínu 15.9. a 15.2.

Osvobození od placení úplaty

- a. Úplata se neplatí, jestliže po jeho zaplacení by součet příjmů příslušníků domácnosti, ve které žák žije, klesl pod 1,25 násobek životního minima. Osvobození od placení úplaty plátce uplatní na základě potvrzení výše příjmů příslušníků domácnosti za poslední kalendářní čtvrtletí. Výpočet provede škola.
- b. Budou-li splněny podmínky pro osvobození od úplaty, je toto osvobození platné na jedno kalendářní čtvrtletí následující po posuzovaném kalendářním čtvrtletí.
- c. Plátce doloží potvrzení škoře bez vyzvání vždy do 15. dne prvního měsíce každého kalendářního čtvrtletí nebo při zahájení docházky dítěte do školy, jinak se má za to, že není plátcem osvobozeným od příspěvku.
- d. Ve výjimečných případech (např. dlouhodobá nemoc) může být plátce na základě písemné žádosti od placení úplaty osvobozen – zcela nebo z části.
- e. Žádost o osvobození od placení příspěvku podle odst. d) se podává ředitelce školy, která ve věci rozhodne.

Pokud za dítě není zaplacen poplatek k termínům 30.9. a 29.2. nebo ve správné výši, může ředitelka školy po předchozím písemném upozornění rozhodnout o vyloučení žáka ze školní družiny (§ 31 zákona č. 561/2004 Sb.).

Podmínky docházky do ŠD

Žák do družiny dochází pravidelně min. 4x týdně. Podmínky a doba odchodu či vyzvedávání žáků se budou řídit dle informací ze zápisního lístku žáka, za dodržení předepsané organizace v družině – viz bod 2. V jiných případech je nutný písemný souhlas zákonných zástupců dítěte; pokud dítě odchází z družiny samostatně, na základě písemného souhlasu zákonného zástupce, musí respektovat následující časy odchodů z družiny:

- 1) v 15:00 hodin

- 2) v 16:00 hodin.
- 3) v 17:00 hodin.

Zákonní zástupci žáků jsou povinni vyzvednout své dítě nejpozději do 17:00 hod.

V případě, že tak neučiní, vychovatelka nejdříve telefonicky informuje zákonného zástupce žáka nebo jinou osobu uvedenou na přihlášce dítěte do ŠD. Vychovatelka setrvá s dítětem ve škole do jejich příchodu. Pokud je tento postup bezvýsledný do 18.00 hod.

- a) na základě předchozí dohody kontaktuje pracovníka orgánu sociálně právní ochrany dětí,
- b) požádá o pomoc Policii ČR.

Škola si vyhrazuje právo vyžadovat v tomto případě na rodičích náhradu nezbytných nákladů spojených s prodloužením provozu ŠD.

Vychovatelky odpovídají za žáka v době pobytu ve ŠD.

Žáci mají zajištěný pitný režim.

Na akce ŠD jsou využívány vyčleněné prostory ve škole a i jiné prostory ve škole dle potřeby.

Dokumentace

V družině se vede tato dokumentace:

- a) evidence přijatých dětí - zápisové lístky pro žáky, kteří jsou přihlášení k pravidelné docházce, jejich součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny.
- b) docházkové listy
- c) třídní knihy jednotlivých oddělení v elektronické evidenci Skolaonline
- d) tematický plán činnosti,
- e) roční hodnocení práce školní družiny jako podklad pro výroční zprávu školy,
- f) vnitřní řád školní družiny s týdenním rozvrhem činnosti,
- g) školní kniha úrazů (pro celou školu) se záznamy o úrazech žáků.

3. DRUŽINA – ORGANIZACE ČINNOSTÍ:

Žáci jsou v družině rozděleni do oddělení podle tříd a ročníků.

Organizace družiny:

- od 12:00 hodin do 12:30 hodin, event. ve 13.00 -13:30 – oběd (dle konce vyučování)
- komunitní kruh v kmenových třídách družiny, seznámení s odpoledním programem
- do 14.30 hodin – pobyt venku, pouze v případě extrémně nepříznivého počasí bude zajištěn alternativní program v budově školy
- od 14:30 hodin do 17:00 hodin – svačina, výchovně vzdělávací činnost dle přání dětí v budově školy
- vyzvedávání dětí z družiny je možné pouze od 14:30 hodin v budově 2. stupně.
- Pokud si rodič dítě potřebuje výjimečně vyzvednout dříve, vyzvedává ho již po obědě přímo od vyučujícího učitele. Dítě v tomto případě do družiny vůbec nenastoupí.

Vyzvedávání dětí z družiny: pouze od 14.30 – 17.00 hodin v budově 2. stupně.

Zákonný zástupce žáka, případně jiná osoba uvedená na zápisním lístku, se ohlásí zvonkem do družiny. Vychovatelka dá pokyn žákovi, aby se oblékl a připravil na odchod. Jakmile je žák připraven, ohlásí tuto skutečnost vychovatelce a ta jej odvede ke vchodu a předá osobně zákonnému zástupci žáka, případně jiné osobě uvedené na zápisním lístku.

Pro vyzvedávání dětí nebudou akceptovány telefonické vzkazy, sms nebo e-mail. Při změnách odchodu dítěte ze ŠD oproti zápisnímu lístku je nutné, aby zákonný zástupce vyplnil formulář „Mimořádný odchod dítěte“ a předal ho vychovatelce.

V docházkových listech se zaznamená aktuální odchod dítěte ze ŠD.

Při postupných odchodech žáků z jednotlivých oddělení domů, je možné spojit činnost oddělení v době, kdy počet žáků v takto spojených odděleních je max. 30. Stejně tak se postupuje při spojování činnosti, kdy každé oddělení vykonává jinou činnost – zájmovou, relaxační apod.

Práva a povinnosti zákonných zástupců

- a) Písemně přihlásit žáka k pravidelné docházce do družiny prostřednictvím zápisního lístku, na kterém sdělí družině rozsah docházky žáka a způsob odchodu žáka z družiny.
- b) Písemně nahlásit veškeré změny oproti údajům uvedených na zápisním lístku.
- c) Uhradit poplatek za ŠD.
- d) Odhlásit žáka ze ŠD je možné na základě písemného oznámení.
- e) Zákonným zástupcům žáků je zakázáno vstupovat do učeben ŠD a do jídelny.
- f) Využívat konzultačních hodin pedagogických pracovníků. Individuální hovory s vychovatelkou během její práce nejsou možné.
- g) Zákonní zástupci žáka svým podpisem na zápisním lístku při zápisu do ŠD potvrzují, že jsou seznámeni s vnitřním řádem ŠD.
- h) Zákonní zástupci žáka se mohou v případě potřeby obrátit na vedoucí školní družiny (druzina@skolahovorcovice.cz) nebo na ředitelku školy (reditel@skolahovorcovice.cz).

Práva a povinnosti žáků

Žák má právo na ochranu před jakoukoli formou diskriminace a násilí, má právo na odpočinek, na dodržování základních psychohygienických podmínek, má právo být seznámen se všemi předpisy se vztahem k jeho pobytu a činnosti v ŠD.

- a) Docházka do školní družiny je pro přihlášeného žáka povinná. Odhlásit ho může pouze zákonný zástupce na základě písemného oznámení.
- b) Žák udržuje prostory ŠD v čistotě a pořádku a chrání majetek před poškozením. V případě zjištění závad je nahlásí neprodleně vychovatelce.
- c) Manipulace se štěrkovým zásypem na školní zahradě je zakázána.
- d) Žák se řídí pravidly vnitřního řádu ŠD a dodržuje bezpečnostní předpisy, se kterými byl seznámen. Chová se tak, aby neohrozil bezpečnost a zdraví svoje ani svých spolužáků.
- e) Žák nenosí do ŠD předměty, které by mohly ohrozit zdraví a bezpečnost jeho nebo jiných osob.
- f) Každý úraz nebo vznik škody neprodleně nahlásí vychovatelce.
- g) Žák chodí vhodně oblečen, s ohledem na plánované činnosti.
- h) Žáci dbají na dostatečné zajištění svých věcí. Případnou ztrátu nahlásí bezprostředně vychovatelce.
- i) Bez vědomí vychovatelky nesmí žák opustit areál školy.
- j) Při opakovaném porušování tohoto řádu, může být žák ze ŠD vyloučen rozhodnutím ředitelky školy.

4. DOČASNÉ UMISŤOVÁNÍ ŽÁKŮ DO ŠD

Žáka nelze přihlásit i na dobu kratší než na celý školní rok.

5. PODMÍNKY ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ ŽÁKŮ A JEJICH OCHRANY PŘED SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝMI JEVY

a) Bezpečnost a ochrana zdraví žáků

Poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví a seznámení s pravidly uvedenými ve vnitřním řádu školní družiny provádí vychovatel na počátku školního roku přiměřeně věku a rozumovým schopnostem žáků. Učitel žáky seznámí zejména:

- s vnitřním řádem školní družiny,
- se zásadami bezpečného chování,
- se zákazem přinášet do družiny věci, které nesouvisejí s její činností,
- s postupem při úrazech,
- s nebezpečím vzniku požáru a s postupem v případě požáru.

b) Poučení se provede na počátku školního roku. Pedagog seznámí žáky s pravidly bezpečného chování a upozorní je na možné ohrožení života, zdraví či majetku.

Poučení před činnostmi, které se provádí mimo školní budovu. (Jde o takové činnosti, jakými jsou vycházky, výlety, exkurze, škola v přírodě a plavecký výcvik.) Seznámení se všemi pravidly chování, případnými zákazy apod. a poučení o správném vybavení žáků provede pedagog, který bude nad žáky vykonávat dohled.

Každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během aktivit ve třídě, na chodbě nebo hřišti jsou žáci povinni hlásit ihned svému vychovateli nebo někomu ze zaměstnanců školy. V případě úrazu je nutno neprodleně poskytnout, případně přivolat první pomoc. Poté je třeba oznámit úraz vedení školy. Po zajištění všech zdravotních záležitostí je nutno provést záznam o školním úrazu do knihy úrazů.

c) Obecná pravidla pro snižování bezpečnostních a zdraví ohrožujících rizik

Žáci i všichni zaměstnanci a návštěvníci školy jsou v zájmu sebe i svého okolí povinni dodržovat pravidla bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Zejména je zakázáno:

- a) kouřit v celém areálu školy
  - b) pít, přechovávat, předávat, prodávat a požívat alkoholické nápoje a jiné návykové látky
- Žákům je dále zakázáno:**
- c) přechovávat jakékoli typy střelných, sečných a bodných zbraní, včetně kuličkových pistolí
  - d) manipulovat svévolně s rizikovými chemickými látkami
  - e) používat vlastní elektrické přístroje
  - f) zasahovat do elektroinstalace, manipulovat s elektrickými přístroji
  - g) donášet, příp. ponechávat bez dozoru cenné předměty a větší částky peněz
  - h) vstupovat do školní budovy se skateboardy, koloběžkami a na kolečkových bruslích (příp. v jiné nevhodně upravené obuvi)
  - i) otvírat okna ani s nimi jakkoliv manipulovat, větrat v době, kdy není v učebně přítomen pedagog (okno může být v nepřítomnosti pedagoga otevřeno pouze na ventilaci), příp. sedět na okenních parapetech.

d) Ochrana před sociálně patologickými jevy

Preventivní program a další nástroje ochrany žáků před sociálně patologickými jevy budou oznámeny zákonným zástupcům žáků.

Projevy šikanování mezi žáky, tj. násilí, omezování osobní svobody, ponižování apod., kterých by se dopouštěli jednotliví žáci nebo skupiny žáků vůči jiným žákům nebo skupinám (zejména v situacích, kdy jsou takto postiženi žáci mladší a slabší), jsou přísně zakázány a budou považovány za hrubý přestupek proti řádu školy. Podle okolností (v souladu s pravidly hodnocení, které jsou součástí tohoto školního řádu a jsou pro svoji rozsáhlost uvedena v dílčí, samostatné části školního řádu) ředitelka školy uváží možnost kárného postihu žáků, kteří tento zákaz přestoupí, a bude o svých zjištěních informovat jejich zákonné zástupce.

6. PODMÍNKY ZACHÁZENÍ S MAJETKEM ŠKOLY ZE STRANY ŽÁKŮ

1. Při závažnější škodě nebo nemožnosti vyřešit náhradu škody s rodiči je vznik škody hlášen

Policii ČR, zřizovateli školy, případně orgánům sociální péče.

2. Ztráty věcí hlásí žáci neprodleně svému vychovateli. Žáci dbají na dostatečné zajištění svých věcí – zákaz vnášení cenných věcí do školy nebo předání věci do úschovy na určené místo.

3. Do školní družiny žáci nenosí cenné věci (prstýnky, řetízky, hodinky atd.). Za tyto věci si zodpovídají sami. Odkládat je mohou pouze z bezpečnostních důvodů a na výslovný pokyn pedagoga, který zajistí jejich úschovu. Mobilní telefony a jiné elektronické přístroje mají u sebe. Po dobu přítomnosti ve ŠD je mají vypnuté. Zapnout a používat je mohou pouze se souhlasem pedagoga.

4. Žáci školy odkládají osobní majetek pouze na místa k tomu určená.

5. Žáci jsou povinni řádně pečovat o majetek školy, ochraňovat jej před ztrátou a poškozením, zjištěné poškození hlásit zaměstnanci školy.

7. PRAVIDLA VZÁJEMNÝCH VZTAHŮ MEZI ŽÁKY A ZAMĚSTNANCI ŠKOLY.

- S úsměvem vstupujeme, s radostí odcházíme.
- Zdravíme se navzájem, žák zdraví jako první.
- Vzájemně si nasloucháme, neskáčeme si do řeči a mluvíme slušně.
- Mluvíme tak hlasitě, aby nás slyšel ten, kdo nás slyšet má.
- Udržujeme vzájemnou úctu, respektujeme soukromí.
- Radujeme se z úspěchů, učíme se prohrávat, jsme trpěliví.
- Nabízíme si vzájemně pomoc.
- Umíme se omluvit a odpouštíme si.
- Před nikým se neponižujeme a nad nikoho se nepovyšujeme.
- Uvědomujeme si, že jsme pro sebe navzájem důležití.

8. ZÁVĚR

Družina při ZŠ Hovorčovice vykonává svou činnost jen ve dnech školního vyučování. V době školních prázdnin není zajišťován provoz školní družiny ani provoz školní jídelny - výdejny. Družina umožňuje účastníkům odpočinkové činnosti. Přípravu na vyučování zajišťuje jen výjimečně, a to na žádost rodičů.

Rodiče zajistí, aby byl žák na pobyt ve ŠD vybaven vhodným náhradním oblečením pro venkovní aktivity, případně i náhradní obuví, které odpovídají počasí a ročnímu období. Nevhodné oblečení nemůže být důvodem neúčasti žáka na aktivitách družiny.

Současně rodiče zajistí dětem dostatečnou odpolední svačinu.

Řád třídy školní družiny

PROVOZNÍ DOBA ŠKOLNÍ DRUŽINY: 12:00 – 17:00 hod.

- 1) Do školní družiny je povolen vstup ve vhodné obuvi, která by neměla mít černou podrážku, zároveň doporučujeme i vhodný oděv dětí na volnočasové aktivity a náhradní oblečení na venkovní aktivity.
- 2) Zařízení školní družiny se udržuje v pořádku a čistotě, zachází se s ním šetrně, podle pokynů vychovatele. Zjištěné závady se hlásí ihned vychovateli.
- 3) Do skříňky s pomůckami mají přístup pouze určené žáci na pokyn vychovatele. Ostatním žákům, není vstup povolen.
- 4) Při odchodu ze školní družiny se uklízejí použité pomůcky na určené místo. Vychovatel provádí kontrolu uklizených pomůcek.
- 5) Ze školní družiny odcházejí žáci ukázněně, vychovatel odchází jako poslední – třída čeká na vychovatele.
- 6) Žák bez vědomí vychovatele neopouští školní družinu.
- 7) Místnost školní družiny vychovatel při odchodu vždy zkontroluje, zda je vše uklizené a na svém místě.
- 8) Ve třídě školní družiny je zakázáno hraní kopané, vybíjené, apod. sportů.
- 9) Ve třídě školní družiny je zakázáno používání mobilních zařízení (mobilní telefony, tablety).
- 10) Každé zranění je nutno neprodleně hlásit vychovateli, který zajistí ošetření.
- 11) Během pobytu ve školní družině je vychovatel trvale přítomen.

Aktualizace ze dne: 15.8.2016, 27.10.2016, 31.8.2017

Podpis vedoucí školní družiny: Jana Bartošová, DiS.

Podpis ředitelky a razítko školy: Mgr. Jana Hirková

Účinnost od: 1.9.2016

Tento školní vzdělávací program, včetně všech jeho příloh a aktualizací, byl schválen pedagogickou a školskou radou dne: 31.8.2016, 1.8.2016, 1.11.2016, 1.9.2017.

ne: 31.8.2016, 1.11.2016.